

AGENTIA PENTRU DEZVOLTARE REGIONALA
A REGIUNII DE DEZVOLTARE SUD-EST

Masterplan Regional pentru Regiunea de Dezvoltare Sud Est **2010-2020**

octombrie 2010

“MAGIE ȘI ISTORIE”

Masterplan Regional pentru Regiunea de Dezvoltare Sud Est

Cuprins

0. Introducere	5
1. Către strategia “EU2020”	6
1.1. Prioritățile cheie ale strategiei 2020	7
1.2. Dimensiunea teritorială a politicii de coeziune UE	7
1.3. Conceptul de “Planificare integrată”	7
1.4. Potențialul economic al strategiilor sociale și de mediu	8
1.5. Concluzii preliminare privind strategia de coeziune economică, socială și teritorială EU2020	8
2. Regiunea Sud-Est a României în 2020	11
2.1. Provocări viitoare pentru regiunile UE	11
2.2. Globalizare	11
2.3. Schimbare demografică	15
2.4. Schimbări climatice	19
2.5. Energie	21
2.6. Provocări pentru regiunea Sud-Est	23
3. Trăsături esențiale ale Regiunii Sud Est a României, în anul 2010	23
3.1. Cadru administrativ și încadrarea în contextul național și regional	23
3.1.1. Un relief variat	23
3.1.2. Disparități regionale semnificative	25
3.1.3. O structura teritorială policentrică	25
3.2. Economia	27
3.2.1. Slab dinamism ale economiei regionale	27
3.2.2. Dinamica întreprinderilor în creștere moderată	27
3.2.3. Un potențial major neexploatat pentru agricultura și pescuit	28
3.2.4. Un profil industrial diversificat	29
3.2.5. Un sectorul terțiar în creștere continuă	30
3.2.6. Un potențial ridicat pentru turism	30
3.2.7. O productivitate a muncii scăzută	31
3.2.8. O atractivitate redusă către investitori străini	31
3.2.9. Disparități intraregionale importante în activități de cercetare, dezvoltare, inovare	32
3.2.10. Infrastructura de transport	32
3.2.12. O dezvoltare limitată a telecomunicațiilor și a societatea informațională	36
3.2.13. Un potențial mare pentru producția de energie din surse regenerabile	36
3.3. Societatea	37
3.3.1. Populația	37
3.3.2. Ocuparea forței de muncă și șomajul	38
3.3.3. Educația și formare profesională	40
3.3.4. Infrastructura educațională	41
3.3.5. Serviciile sociale și incluziunea socială	41
3.3.6. Sănătate și infrastructura sanitară	42
3.3.7. Siguranța și ordinea publică	43
3.3.8. Cultura și infrastructura culturală	44
3.3.9. Sport și agregarea socială	45
3.4. Habitat	45
3.4.1. Capacitatea regiunii de susținere a eco-sistemelor	45
3.4.2. Zone protejate și bio-diversitate	45
3.4.3. Calitatea factorilor de mediu	47
3.4.4. Gestionarea deșeurilor	50
3.4.5. Riscuri naturale	51
3.4.6. Zone urbane	51
3.5. Capacitate Administrativă	52
3.6. Disparități Teritoriale	53
3.6.1. Disparități urban – rural	53
3.6.2. Disparități intra-regionale	54
3.6.3. Disparități între orașele mici, mijlocii și mari	54

4. Viziune strategică și obiective	55
5. Priorități de dezvoltare	57
5.1 Prioritatea 1. Crearea condițiilor favorabile dezvoltării mediului investițional	57
5.2 Prioritatea 2. Dezvoltarea rețelei de transport la nivel regional	60
5.3 Prioritatea 3. Promovarea eficienței energetice și utilizarea resurselor renovabile	62
5.4 Prioritatea 4. Modernizarea economiei rurale	63
5.5 Prioritatea 5. Dezvoltarea unei forțe de muncă calificate care să răspundă nevoilor pieței muncii în scopul menținerii și creării de locuri de muncă de calitate	65
5.6 Prioritatea 6. Îmbunătățirea performanței sistemului de educație și formare	68
5.7 Prioritatea 7. Promovarea incluziunii sociale prin dezvoltarea serviciilor sociale, serviciilor de sănătate, precum și prin sport și cultură	70
5.8 Prioritatea 8. Protejarea și dezvoltarea patrimoniului natural și promovarea politicii de mediu	72
5.9 Prioritatea 9. Dezvoltare urbană durabilă integrată	75
5.10 Prioritatea 10. Îmbunătățirea capacității administrative	78

0. Introducere

Masterplan-ul Regional pentru Regiunea de Dezvoltare Sud Est (MasterPlan Regional SudEst) este un document strategic complex realizat sub coordonarea Agenției pentru Dezvoltare Regională Sud Est, în conformitate cu atribuțiile sale în domeniul susținerii dezvoltării regionale. Documentul conturează cadrul strategic de referință pentru planificarea regională, identificând prioritățile de dezvoltare pe baza resurselor endogene ale regiunii, precum și pe baza oportunităților oferite de politica de coeziune a Uniunii Europene.

Elaborarea MasterPlan-ului Regional Sud Est a început în noiembrie 2009 odată cu finalizarea Planului de Dezvoltare Regională 2009-2013 a Regiunii de Dezvoltare Sud-Est. Ulterior, în cursul anului 2010, au fost dezvoltate următoarele documente, publicate pe pagina de web a Agenției pentru Dezvoltare Regională a regiunii de dezvoltare Sud Est www.adrse.ro:

- Audit teritorial
- Cadrul Regional Strategic de Referință 2010-2020
- Chestionar

Auditul teritorial este o analiză actuală, detaliată și exhaustivă a contextului regional în domeniul social, economic și de mediu, elaborată având în vedere documentele de programare și de planificare existente precum și datele statistice, la nivel național, regional, județean și local, precum și datele statistice.

Auditul teritorial a identificat punctele tari și slabe în următoarele domenii: ECONOMIE, SOCIETATE, HABITAT și CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ. Între altele, acest document conține o analiză a disparităților teritoriale în cadrul Regiunii Sud Est, la nivel urban-rural, intra-regional precum și a disparităților între orașele mici, mijlocii și mari.

Cadrul Regional Strategic de Referință 2010-2020 formulează strategia de dezvoltare sustenabilă pentru Regiunea Sud-Est, luând în considerare în mod atent cadrul în evoluție al politicilor UE, pentru a fundamenta obiectivele de dezvoltare ale Regiunii în cadrul contextului mai amplu al abordării UE față de generația viitoare a politicilor UE, care reprezintă pe rând cadrul general care modelează politicile naționale de dezvoltare. Pe baza elementelor critice și de potențial identificate prin auditul teritorial și, în același timp, având în vedere orientările strategice stabilite de Consiliul European în documentul „Europa 2020”, au fost conturate liniile de intervenție considerate prioritare pentru regiune.

Strategia de dezvoltare a Regiunii Sud-Est va putea fi realizată pe deplin doar printr-o abordare integrată care va permite adoptarea de politici sectoriale cât mai apropiate de nevoile teritoriului. Strategia este formulată prin integrarea problemelor teritoriale cu cele sectoriale, precum și ținând seama de sustenabilitatea tuturor acțiunilor propuse într-un context menit să asigure șanse egale și incluziune socială. Într-un context de globalizare și trecere de la societatea agricolă și industrială la societatea post-industrială, obiectivele de dezvoltare ale Regiunii Sud-Est urmăresc un fin echilibru între preocupările de echitate și cele de competitivitate economică. Acest lucru va fi realizat printr-o serie de activități care se adresează esențialmente infrastructurilor și serviciilor necesare pentru dezvoltarea durabilă economică și socială.

Chestionarul, structurat pe diferite domenii, a fost utilizat pentru a valida analiza SWOT propusă prin Cadrul Regional Strategic de Referință, precum și obiectivele strategice pentru Regiunea de Dezvoltare Sud Est, realizând un prim “inventar” al proiectelor strategice care ar putea fi dezvoltate în cadrul regiunii. Validarea priorităților de intervenție, precum și identificarea proiectelor strategice pentru dezvoltarea regională a reprezentat o activitate de importanță cheie în vederea elaborării unui MasterPlan Regional coerent cu nevoile și viziunea strategică pentru dezvoltare teritorială, activitate care cere implicarea cât mai amplă posibil a actorilor regionali.

Documentele sus menționate au fost discutate de către actorii regionali în cursul unor întâlniri de lucru organizate în fiecare județ din regiune în perioada iulie-septembrie 2010. În paralel, Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud Est a continuat activitatea de identificare și prioritizare a proiectelor de investiții, inclusiv prin analizarea de chestionare completate de către partenerii din regiune.

MasterPlan-ul Regional Sud-Est este compus din două documente:

- Primul document care prezintă probleme și potențial de dezvoltare, viziune strategică și obiective, priorități de dezvoltare.
- Al doilea document care conține lista proiectelor de interes regional, pentru fiecare obiectiv specific identificat în cadrul strategiei. Acest document va fi actualizat permanent.

Dorim să mulțumim tuturor celor care au sprijinit elaborarea MasterPlan-ului Regional prin comentariile și propunerile lor. De asemenea, dorim să încurajăm continuarea dialogului demarat prin această acțiune, pentru a putea îmbunătăți portofoliul de proiecte regionale cu proiecte bine pregătite și mature, care răspund priorităților stabilite pentru 2020 (EU2020, RO2020, SudEst2020).

1. Către strategia “EU2020”

Formându-și propria sa viziune asupra dezvoltării, Regiunea Sud-Est trebuie să ia în considerare în mod atent cadrul politicii UE¹ în evoluție, pentru a-și ancora propriile obiective de dezvoltare în cadrul contextului mai amplu al abordării UE față de generația viitoare a politicilor UE, care reprezintă pe rând cadrul general care modelează politicile naționale de dezvoltare.

1.1. Prioritățile cheie ale strategiei 2020

1.1.1. Strategia EU2020 este în prezent desemnată de către Comisia Europeană ca succesor al strategiei curente de la Lisabona. Aceasta răspunde de asemenea lecțiilor învățate din criza economică și financiară, ale cărei consecințe Uniunea Europeană trebuie să le înfrunte în următorii ani.

Prioritățile cheie ale strategiei EU2020, stabilite de către Consiliul European de Primăvară din 2010, constituie noul cadru conceptual pentru politicile UE și politicile publice naționale în perioada de programare 2014-2020. Comisia a propus pentru 2020 următoarele ținte cheie²:

- 75% din populația în clasele de vârstă 20-64 ar trebui să fie ocupată.
- 3% din PIB³ ar trebui investit în cercetare-dezvoltare.
- Țintele climatice-energetice „20/20/20” vor trebui atinse (și acestea vor include 30% reduceri din emisie, dacă și condițiile vor fi potrivite).
- Procentul dintre cei care abandonează prematur sistemul de educație ar trebui să fie sub 10% și cel puțin 40% din generația tânără ar trebui să atingă nivelul de educație terțiar (diplomă de licență).
- Populația săracă ar trebui să scadă cu 20 milioane de persoane (adică, 20 milioane de persoane vor trebui să iasă din nivelul de sărăcie în care se află în anul 2010).

În paralel cu formularea strategiei EU2020, Comisia urmărește de asemenea elaborarea unei strategii pe termen mai lung (2020-2030)⁴.

1.1.2. Criza a erodat considerabil pozițiile fiscale ale majorității Statelor membre, astfel încât marjele bugetare pentru manevră sunt limitate. Cu toate acestea, Strategia 2020 a Uniunii Europene intenționează să structureze un nou model de creștere care consolidează modelul social european unic de altfel în raport cu modelele economice care predomină în alte zone industrializate.

Urmărind o cale de creștere durabilă care generează ocupare, modelul va îmbrățișa cele trei dimensiuni de durabilitate: economică, socială și durabilitate în domeniul mediului.

1.1.3. Pe lângă criza curentă financiară, Europa se confruntă în prezent cu un număr de provocări structurale, printre care globalizarea, schimbările demografice și climatice; energia sigură durabilă și competitivă, societatea informațională și interconectivitatea; acestea constituie baza vektorilor tematice și a priorităților pentru EU2020⁵:

- CREȘTEREA INTELIGENTĂ: dezvoltarea economiei bazată pe cunoaștere și inovare.
- CREȘTEREA SUSTENABILĂ: promovarea economiei care folosește resursele în mod mai eficient, mai competitiv și mai ecologic.
- CREȘTEREA INCLUSIVĂ: o economie cu rată înaltă de ocupare care asigură coeziune socială și teritorială.

Analiza disparităților economice, sociale și de mediu, și impacturile lor teritoriale evoluează în cadrul Uniunii Europene, prin inventarierea acestor provocări structurale.

1.1.4. Prioritățile de mai sus au generat o dezbatere intensă care cel mai probabil va continua în anii următori.

Prin aprobarea Noului Tratat UE, care a intrat în vigoare în data de 01.12.2009, dimensiunea “teritorială” este o nouă dimensiune a politicii de coeziune UE (art. 3 din Tratatul de la Lisabona)⁶. Așa cum tratatul afirmă, “UE va promova coeziunea economică, socială și teritorială, precum și solidaritatea între Statele membre”. Coeziunea teritorială asigură dezvoltarea armonioasă a tuturor teritoriilor UE și faptul că cetățenii acestora sunt în măsură să valorifice în mod optim caracteristicile intrinseci ale acestor teritorii. Ca atare,

1 Uniunea Europeană.

2 Communication from the Commission, Europe 2020, A strategy for smart, sustainable and inclusive growth, Brussels 3.3.2010 COM(2010) 2020 <http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%20%20007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf>

3 Produs Intern Brut.

4 <http://www.reflectiongroup.eu/> Raportul final al Grupului de Reflecție va fi prezentat Consiliului European în iunie 2010. A se vedea de asemenea “Politica de coeziune pentru Măine” pe site-ul Uniunii Europene DG Regio http://ec.europa.eu/regional_policy/policy/future/index_en.htm.

5 Documentul de lucru al Comisiei COM(2009)647: <Consultare a Strategiei UE 2020 pentru viitor> : Bruxelles, 24.11.2009 http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/eu2020_en.pdf.

6 Comunicare din partea Comisiei către Consiliu, Parlamentul European, Comitetul regiunilor și Comitetul European Economic și Social COM(2008)616 <Documentul verde privind Coeziunea Teritorială. Transpunerea diversității teritoriale în puncte tari> (SEC(2008)2550), Bruxelles 6.10.2008 http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/terco/paper_terco_en.pdf.

este un mijloc de a transforma diversitatea într-o valoare care contribuie la dezvoltarea durabilă a întregii UE. Conceptul de coeziune teritorială construiește punți între eficiența economică, coeziunea socială și echilibrul ecologic, situând dezvoltarea durabilă în centrul elaborării politicii.

Uniunea Europeană și Statele membre au produs strategii sectoriale în diverse domenii. Integrarea acestor strategii într-un cadru strategic global este cu atât mai necesară, dată fiind interdependența lor chiar și dincolo de scopul teritorial al acestor strategii. În ceea ce privește utilizarea fondurilor UE, doar în unele cazuri a fost aleasă de către Statele membre o viziune strategică pentru o utilizare coordonată a diverselor fonduri (FEDR, FSE, Fondul de Coeziune și FEADR). Există o lipsă de sinergie între aceste fonduri și uneori o competiție între ele. O abordare strategică cuprinzătoare prin pregătirea de exemplu a unui Cadru unic strategic care va fi urmat în ceea ce privește utilizarea fondurilor naționale și UE la toate nivelurile, ar putea fi calea de urmat pentru realizarea unei utilizări mai eficiente a fondurilor UE⁷.

Elementele sociale și de mediu ale strategiei UE2020 pot și ar trebui să genereze dezvoltare economică. În această privință, sunt necesare politici corespunzătoare pentru a debloca potențialul economic al acțiunilor sociale și de mediu.

1.2. Dimensiunea teritorială a politicii de coeziune UE

Cartea verde a Comisiei privind coeziunea teritorială⁸ nu oferă o definiție pentru coeziunea teritorială. Aceasta specifică faptul că obiectivul coeziunii teritoriale este acela de a încuraja dezvoltarea armonioasă și durabilă a tuturor teritoriilor bazându-se pe resursele și caracteristicile lor teritoriale.

Cele trei elemente de bază propuse pentru a atinge acest obiectiv sunt:

- Concentrare (atingerea masei critice în timp ce sunt abordate externalitățile negative)
- Conexiune (întărirea importanței conexiunilor eficiente ale zonelor rămase în urmă cu centre de creștere prin infrastructură și acces la servicii) și
- Cooperare (lucrând împreună în cadrul limitelor administrative pentru a realiza sinergii)⁹.

Importanța coeziunii teritoriale a fost subliniată în Orientările Strategice Comunitare privind Coeziunea adoptate de Consiliu în 2006, care au stabilit că “promovarea coeziunii teritoriale ar trebui să fie parte a efortului pentru a asigura că tot teritoriul Europei are posibilitatea de a contribui la agenda privind creșterea și locurile de muncă”. În mod similar, orientările strategice comunitare pentru dezvoltare rurală evidențiază contribuția pe care programele de dezvoltare rurală o pot aduce în vederea urmăririi coeziunii teritoriale.

Este oportun de subliniat că referirea “Coeziunea teritorială” nu înseamnă “specificarea teritorială a angajamentelor Fondurilor Structurale” (adică mai multe fonduri alocate majorității regiunilor dezavantajate). Aceasta ar apărea mai degrabă ca o viziune simplă, exceptând cazul în care este în vigoare o strategie sănătoasă pentru a atinge concentrarea, conexiunea și cooperarea.

1.3. Conceptul de “Planificare integrată”

1.3.1 Planificarea spațială

Se pare că există o abordare comună europeană cu privire la cadrele strategice integrate, care au capacitatea de a include politicile sectoriale în strategii bazate pe zone. Exemple din aceste cadre au fost promovate înainte de 2007 în cadrul inițiativei comunitare URBAN și LEADER, care au utilizat Metodologia de Dezvoltare Locală (MDL) ca o abordare specifică pentru a promova dezvoltarea integrată la scară infra-regională, bazată pe o abordare multidimensională de tip bottom-up, alimentată prin parteneriatul local și crearea de rețele.

În perioada de programare 2007-2013, MDL a fost utilizată în cadrul Fondului European Agricol pentru Dezvoltare Rurală și Fondul European pentru Pescuit, în timp ce această abordare nu este obligatorie în politica de coeziune UE.

În cadrul Fondurilor Structurale UE 2007-2013, proiectele din zonele urbane au fost uneori etichetate ca “proiecte integrate de dezvoltare urbană”, chiar dacă nu sunt corelate. Acest lucru depinde probabil de faptul că Autoritățile de Management nu doresc să sprijine operațiunile complexe integrate, ca urmare a abordării MDL, dacă există căi mai facile de cheltuire a fondurilor. Regulile de eligibilitate stabilite de Autoritățile de Management orientează modelele de planificare a autorităților beneficiare.

1.3.2 Legături între urban-rural

Fondurile structurale sprijină dezvoltarea rurală, precum și dezvoltarea urbană. Cu toate acestea, până acum legăturile dintre zonele

7 Coeziunea teritorială: dezlănțuirea potențialului teritorial, document de referință, Kiruna 10-11 Decembrie 2009, http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/terco/kiruna_20091211.pdf, UE, Politica regională.

8 Vezi nota de subsol 3.

9 Raportul Comisiei către Parlamentul și Consiliul european, al șaselea raport de progres privind coeziunea economică și socială. Regiuni creative și inovative. COM(2009) 295 final/25.6.2009 {SEC(2009)828} publicat în limba română pe site-ul http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/interim6/com_2009_295_ro.pdf

urbane și rurale nu au fost abordate în mod specific de politica de coeziune. Abordarea MDL bazată pe principiul unei dezvoltări integrate și trans-sectoriale, ar putea mobiliza, parteneriate inovatoare între zonele urbane și rurale. Cu toate acestea, politica de coeziune ar trebui să fie axată pe zone funcționale, în timp ce acum țintește zonele administrative. Micile municipalități rurale trebuie să fie implicate în procesul decizional, împreună cu orașele mari, în vederea redresării dezechilibrelor actuale în ceea ce privește calitatea vieții și capitalul uman și financiar.

1.3.3 Dezvoltarea policentrică și rolul orașelor mici și mijlocii

Modelul de așezări urbane al UE este unic. Există circa 5000 de orașe cu o populație între 5.000 și 50.000 de locuitori și aproape 1.000 orașe cu o populație de peste 50.000 de locuitori răspândite în toată Europa, acționând ca puncte focale - și, din acest motiv, de multe ori, de asemenea, numite poli de "creștere" - pentru activitatea economică, socială și culturală. Această rețea urbană relativ densă conține puține orașe foarte mari, care beneficiază de avantaje economice, atât ca urmare a concentrării unui număr mare de consumatori și ca urmare a grupării de activități particulare în locații specifice, inclusiv disponibilitatea mare de servicii de sănătate și accesul relativ ușor la instituțiile de învățământ superior și facilități de instruire. Acest lucru se reflectă în nivelul ridicat al PIB pe cap de locuitor, productivitatea, ocuparea forței de muncă și cercetarea, precum și activitatea de inovare în raport cu media națională în capitale și în majoritatea celorlalte aglomerații urbane dens populate. În același timp, există, de asemenea, dez-economii din cauza aglomerației și o serie de zone interne orașului care se confruntă cu probleme acute de declin urban și excluziune socială.

Provocarea cheie este aceea de a asigura o dezvoltare echilibrată și durabilă teritorială a UE în ansamblu, în care **orașele mici și mijlocii să contribuie la dezvoltarea policentrică, la furnizarea accesului la servicii, pentru zonele rurale înconjurătoare, evitându-se astfel depopularea rurală și asigurând faptul că aceste zone rămân locuri atractive pentru a trăi.**

1.3.4 Planificarea multi-sectorială

Odată cu intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, sportul va fi pentru prima dată printre politicile comunitare. Comunitatea va crea un "Program Cadru pentru Sport" având la bază potențialul sportiv ca un instrument pentru incluziunea socială, integrare și șanse egale în materie de gen, precum și ca un instrument pentru a promova dialogul intercultural, dezvoltarea și pacea. Sportul este de asemenea un instrument esențial pentru a învigoriza sănătatea publică¹⁰.

Planurile care fac legătura între sănătate, cultură și strategiile de incluziune socială reprezintă exemple de planificare integrată.

1.4. Potențialul economic al strategiilor sociale și de mediu

Fără îndoială, atenția strategiei de la Lisabona este îndreptată mai ales asupra economiei. Creșterea PIB a fost recunoscută ca o sursă primară pentru generarea ocupării și sprijinirea îmbunătățirii mediului. Totuși, în ultimii zece ani a devenit evident faptul că noile modele de creștere care sunt dezvoltate în Europa nu creează numărul de locuri de muncă care ar fi necesare. Dimpotrivă, potențialul economic al modelului social european și ale obiectivelor Uniunii Europene în materie de protecția mediului nu au fost încă pe deplin exploatate.

Economia verde poate genera noi locuri de muncă, iar locurile de muncă suplimentare pot fi create ca răspuns la provocarea demografică.

1.5. Concluzii preliminare privind strategia de coeziune economică, socială și teritorială EU2020

Comisia Europeană este așteptată să prezinte pilonii cheie pentru strategia EU2020 până în iunie 2010. Din analiza și din scenarii conturate până în prezent este posibil să se tragă anumite concluzii preliminare privind strategia de coeziune economică, socială și teritorială care să reprezinte cadrul global pentru planificarea regională, după cum urmează:

1.5.1 Competitivitate

Liniile directoare cheie pentru UE 2020 vor fi în continuare "creșterea și competitivitatea", cu inovarea considerată ca factor-cheie pentru a îmbunătăți competitivitatea. Sprijinul pentru a îmbunătăți condițiile de funcționare a întreprinderilor mici și mijlocii se bazează pe inițiative în zone foarte diferite. Va fi promovat un model european de turism responsabil din punct de vedere social, care sprijină turismul social european, rolul turismului în calitatea vieții oamenilor, inovarea turistică și durabilitatea în materie de mediu a turismului. În ceea ce privește cercetarea, atenția va fi acordată inițiativelor de cercetare publico-private axate pe domenii precum energiile nepoluante și schimbările climatice, viitorul internetului sau cercetarea maritimă.

1.5.2 Transport, Telecomunicații și Energie

Transportul va juca un rol important în redresarea economică și definirea noului model EU2020 de creștere economică durabilă. Principiile durabilității, inovării și securității ar trebui, prin urmare, să fie promovate ca forțe motrice ale politicii în domeniul transporturilor, pentru a le adapta la noua Carte Albă 2010-2020 în materie de transport, iar noua metodologie a Comisiei va propune spre revizuire Direcția de Rețele transeuropene de transport. Va fi de asemenea consolidat scopul extern al acestei politici, fiind promovată și colaborarea cu țările din zona sudică mediteraneană. În legătură cu durabilitatea în materie de transport, și ca parte a

¹⁰ Programul pentru Președinția Spaniolă a Consiliului Uniunii Europene, 1 ianuarie – 30 iunie 2010, Inovarea Europei, http://www.eu2010.es/comun/descargas/Spanish_Presidency_Program.pdf.

strategiei de luptă împotriva schimbărilor climatice, cele mai durabile mijloace de transport, cum ar fi de exemplu căile ferate, vor fi promovate și extinse prin intermediul infrastructurii corespunzătoare și a serviciilor și intermodalității îmbunătățite și a logisticii. La rândul său, **transportul maritim va fi încurajat prin revizuirea criteriilor aplicabile pentru dezvoltarea de autostrăzi maritime și facilitarea dezvoltării transportului maritim pe distanță scurtă. Va fi promovată mobilitatea în zonele urbane și metropolitane**¹¹. Strategia EU2020 va promova și **comunicarea pe cale electronică și identificarea electronică a cetățenilor**. Noua strategie 2010-2015 de promovare a societății informaționale (i2010 follow-up) va promova, de asemenea, **internetul viitorului**: noi produse, aplicații, procese și servicii.

Dezvoltarea unei politici de securitate energetică reprezintă o prioritate pentru UE. Prin urmare, strategia va cuprinde măsuri, cum ar fi consolidarea rețelilor transeuropene de transport de energie și interconexiunile energetice în cadrul Uniunii, transparența pieței de top, mecanisme de prevenire și solidaritate în caz de criză. O atenție specială va fi acordată, de asemenea, atingerii obiectivului de **îmbunătățire a eficienței energetice, în conformitate cu angajamentul 20-20-20 în materie de energie și pachetul climatic**. Va fi supravegheată dezvoltarea Planului (SET Plan) de tehnologii strategice europene în materie de energie, împreună cu promovarea de inițiative industriale privind energia solară, rețelele inteligente, captarea și stocarea de CO₂.

1.5.3 Agricultură, pescuit și mediu rural

Politica agricolă comună (PAC) sprijină promovarea **modelului european de producție în agricultură**: calitatea și securitatea agro-alimentară, precum și durabilitatea, inovarea și lupta împotriva schimbărilor climatice, conservarea biodiversității și eficiența în domeniul managementului apei, prin adaptare la un sector din ce în ce mai eficient și mai competitiv.

Promovarea unui **mediu rural** viu, dinamic și durabil este esențială. În conformitate cu promovarea egalității de șanse efective între femei și bărbați la toate dimensiunile, rolul îndeplinit de femei în agricultură și mediul rural va fi promovat prin strategia EU2020.

Va fi promovat managementul pescuitului care asigură viabilitatea economică, socială și de mediu. **Exploatarea resurselor de pescuit se va baza pe criterii de durabilitate și respectarea obiectivelor socio-economice și de ecosistem.**

1.5.4 Mediu

Strategia EU2020 promovează o tranziție spre o **conomie cu emisii reduse de carbon, cu un potențial de a genera noi locuri de muncă și de a facilita creșterea economică**. Mediul în general și, în special, conservarea biodiversității și a pădurilor, lupta împotriva deșertificării, utilizarea durabilă a apei, durabilitatea maritimă și costieră, îmbunătățirea calității aerului, precum și managementul deșeurilor, vor fi urmărite pentru a asigura continuitatea UE în calitate de lider global în promovarea acestor politici.

Tehnologiile și inovarea în materie de mediu vor fi abordate în mod special, în particular cele orientate către atenuarea și adaptarea la schimbările climatice și, cel mai important, cele concentrate **pe eficiența energetică și energiile regenerabile**. O altă prioritate va fi integrarea adaptării la schimbările climatice ca un punct focal în politici sectoriale, printre care cele legate de apă, pământ și biodiversitate ar trebui să fie evidențiate.

În ceea ce privește biodiversitatea și utilizarea durabilă a resurselor naturale, **apa va fi o prioritate**, atât în ceea ce privește necesitatea de a îmbunătăți gestiunea sa, cât și legătura între schimbările climatice și lipsa de apă și secetă. Protecția pădurilor și a terenurilor va fi, de asemenea, o prioritate.

1.5.5 Ocupare, sănătate și incluziunea socială

Ocuparea forței de muncă va fi considerată ca o prioritate pentru noua strategie EU 2020 de Creștere și Ocupare. Principalele obiective pe această temă sunt următoarele: menținerea și crearea de locuri de muncă de calitate prin calificarea lucrătorilor și o activitate de formare mai bună.

Așadar, este necesar să se promoveze noi surse de ocupare și, în mod particular, așa-numitele **locuri de muncă green-collar**, legate de lupta împotriva schimbărilor climatice, cum ar fi în domeniul surselor regenerabile, reciclării și preservării mediului; locurile de muncă white-collar, legate de noile cereri de asistență socială; locurile de muncă blue-collar, legate de noile tehnologii, în special tehnologiile informației și ale comunicației. Ar trebui să fie consolidată ocuparea activă a forței de muncă și politicile de incluziune socială, și ar trebui să fie întreprinse noi inițiative pentru a favoriza dinamismul în afaceri.

Stabilitatea locurilor de muncă și recalificarea continuă ar trebui să fie facilitate; siguranța locului de muncă ar trebui să fie sporită prin tranziția mai ușoară de la șomaj la formare profesională și de la formare la ocupare, precum și mobilitatea între locurile de muncă. **Investițiile în capitalul uman ar trebui să sporească prin îmbunătățirea formării și adaptarea sistemelor de formare și educație la noile cereri de pe piață**; mobilitatea în rândul statelor membre ale UE și între regiuni ar trebui să fie favorizată; iar un efort special ar trebui să fie făcut pentru grupurile care se confruntă cu mai multe probleme de integrare pe piața muncii în vederea creșterii participării acestora pe piața muncii. Inițiative sau propuneri vor fi elaborate în ceea ce privește Directiva privind detașarea lucrătorilor și garantarea drepturilor lucrătorilor în cadrul libertății de a presta servicii.

De asemenea, este esențial să se îmbunătățească tranziția între educație și ocupare prin stimularea **integrării pe piața muncii a tinerilor** prin intermediul unor contracte de formare profesională, care pot consolida abilitățile lor profesionale și care să permită un acces ulterior la locuri de muncă de calitate.

Formarea, consilierea și instrumentele de suport tehnic ar trebui să fie stabilite pentru a favoriza tinerii care doresc să devină antreprenori, în special în noi locuri de muncă legate de noul model de creștere, și să se ofere stimulente pentru companii astfel încât acestea să angajeze muncitori tineri, cu un accent deosebit pe noii veniți pe piața muncii. În cele din urmă, ocuparea forței de muncă fără forme legale, ocuparea ilegală a forței de muncă și economia gri ar trebui să fie combătute.

Strategia viitoare a UE în materie de sănătate va viza asistența integrată pentru boli cronice și infecțioase, precum și sănătatea

11 Programul pentru Președinția spaniolă a Consiliului EU, 1 ianuarie – 30 iunie 2010, I – Inovarea Europei, http://www.eu2010.es/export/sites/presidencia/comun/descargas/Spanish_Presidency_Program.pdf

electronică, sau e-sănătate. O atenție specială va fi acordată progresului regulat realizat în domeniul siguranței alimentare, pe teme precum informarea consumatorilor privind produsele alimentare, noile produse alimentare, produse alimentare de origine animală și igiena produselor alimentare.

În ceea ce privește Agenda socială europeană, perspectiva egalității de gen ar trebui să devină un element-cheie în noul model de coeziune socială. Prioritatea de vârf în ceea ce privește protecția socială și incluziunea va fi consolidarea sistemelor europene de protecție socială, dintr-o perspectivă care favorizează integrarea activă a persoanelor care întâmpină mai multe dificultăți atunci când intră pe piața muncii.

Problematicele de handicap vor fi abordate la toate dimensiunile și o atenție deosebită va fi acordată diferitelor aspecte ale autonomiei personale.

1.5.6 Educație, Tineret, Sport și Cultură

Educația și formarea profesională vor fi o componentă cheie a strategiei 2020 UE în materie de creștere și ocupare a forței de muncă. În ceea ce privește dimensiunea socială și echitatea sistemelor educaționale, accesul egal la educație este o necesitate pentru a combate eficient abandonul școlar timpuriu la toate nivelurile de educație și sistemul de formare profesională. Pregătirea profesională - noi competențe pentru noi locuri de muncă - este o piatră de temelie pentru dezvoltarea economică a societății și a progresului în toate aspectele, făcând-o astfel o prioritate.

Este necesară o strategie de incluziune socială care vizează tineretul, construirea unor punți între educație și piața muncii, promovarea autonomiei crescute a tinerilor, mobilității, precum și implicarea în modelarea cetățeniei europene.

Odată cu intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, sportul va fi, pentru prima dată, printre politicile comunitare abordate de tratate. Sportul este **un instrument esențial pentru revigorarea sănătății publice. Sportul are de asemenea un potențial major ca un instrument pentru incluziune socială, integrare și șanse egale între femei și bărbați, și de asemenea ca un instrument pentru a promova dialogul intercultural, dezvoltarea și pacea.**

În zona culturală, progresele vor fi făcute pentru a atinge obiectivele stabilite în Agenda culturală europeană și procesul de consolidare a rolului industriilor culturale și creative în strategia 2020 UE în materie de creștere și ocupare a forței de muncă, precum și **dezvoltarea identității culturale europene, a conținutului online cultural și promovarea filmelor europene.**

1.5.7 Dezvoltarea Urbană

În ultimele două decenii, UE a produs un număr de importante documente politice, inițiative și programe comunitare pentru a sprijini regenerarea urbană, inovarea în politica urbană și schimbul de experiență și de bune practici. Inițiativele și programele curente se concentrează în principal pe patru obiective politice:

- Consolidarea prosperității economice și a ocupării forței de muncă în orașe.
- Promovarea egalității de șanse, incluziunea socială și regenerarea în zonele urbane.
- Protecția și îmbunătățirea mediului urban, în scopul de a realiza durabilitatea locală și globală.
- Contribuția la o bună guvernare urbană și emanciparea locală.

Provocarea în cadrul dezvoltării urbane integrate este de a promova competitivitatea și incluziunea socială, îmbunătățind în același timp atât mediul construit cât și mediul natural, astfel încât să îmbunătățească condițiile de viață. Acesta este un factor determinant al calității vieții în zonele urbane și, de asemenea, un factor determinant în atragerea de afaceri.

Pentru a realiza atât competitivitate cât și coeziune socială în cadrul dezvoltării urbane și a strategiilor și programelor de regenerare, trebuie să fie încorporate o varietate de caracteristici. Acestea includ creșterea economică și ocuparea forței de muncă, aspectele de mediu, cum ar fi eficiența energetică și schimbările climatice, excluderea socială, sărăcia, criminalitatea, integrarea imigranților și minorităților etnice, egalitatea de șanse între femei și bărbați, schimbările demografice, extinderea urbană, arhitectura, cultura și buna guvernare. Perspectiva EU2020 se bazează pe o metodologie comună pentru dezvoltarea urbană durabilă, bazată pe cinci dimensiuni¹²:

- mutare din sectoarele individuale către o integrare mai largă în cadrul economiei locale sau regionale - integrarea cu succes a politicilor sectoriale prin intermediul dimensiunii teritoriale, abordarea integrată având valoare adăugată;
- schimbare de la guvern la guvernare, și anume tendința guvernelor centrale pentru a conferi anumite responsabilități la nivele inferioare de guvernare, care implică participarea unui număr mai mare de parteneri politici diferiți, organizații și persoane fizice;
- un accent crescut privind responsabilizarea locuitorilor din orașe și cartiere specifice;
- trecere de la politicile universale la politici teritoriale;
- creșterea atenției acordate eficienței politicilor.

¹² Promoting sustainable urban development in Europe. Achievement and opportunities, European Commission DG Regio, April 2009. http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/presenta/urban2009/urban2009_en.pdf

2. Regiunea Sud-est a României în 2020

2.1 Provocări viitoare pentru regiunile UE

2.1.1. O strategie este prin definiție orientată spre viitor. Așadar, este indispensabil ca analiza regională să ia în considerare pe cât posibil toate scenariile potențiale care pot fi create pe baza unor tendințe și modele anticipate. Acest exercițiu se bazează pe supoziții care apar raționale astăzi, dar care pot să corespundă sau nu realității viitoare.

În evaluarea sa recentă a provocărilor viitoare pentru regiunile UE¹³, Comisia Europeană a identificat patru provocări principale ca fiind în mod particular relevante pentru regiunile UE:

- Globalizare
- Schimbare demografică
- Schimbare climatică
- Energie

Împreună aceste provocări vor avea impact asupra dezvoltării economiei Europei și asupra societății în anii următori, cel mai probabil prin adâncirea disparităților sociale și de mediu, exceptând cazul în care o acțiune viguroasă este întreprinsă pentru a compensa un astfel de risc. Alte provocări, precum accesul la societatea informațională și interconectivitate la transport vor juca de asemenea un rol important.

2.2 Globalizare

Globalizarea acționează progresul științific și tehnologic, făcând dimensiunea europeană chiar mai importantă în promovarea cunoașterii, mobilității, competitivității și inovării. Deschiderea de noi piețe creează noi vaste oportunități pentru europeni, dar în același timp va testa capacitatea Europei de a se adapta ulterior la schimbarea structurală și de a gestiona consecințele sociale ale schimbării. Transformarea într-o economie a cunoașterii este la fel de profundă ca și transformarea timpurie de la agricultură la industrie. Nivelele de creștere viitoare a productivității muncii, ocupării și educației au fost combinate într-un indice de vulnerabilitate în raport cu globalizarea. Acest indice clasifică regiunile europene una în raport cu cealaltă. Acesta nu furnizează informații privind poziția lor legată de competitorii internaționali.

Potrivit evaluării Comisiei, regiunea bulgară Yuzhentsentralen este evaluată ca fiind cea mai vulnerabilă regiune UE în raport cu globalizarea, atribuindu-se un punctaj de 100 (ocupând poziția 267); este precedată de regiunea portugheză Norte cu un punctaj de 99 (ocupând poziția 266), precum și de **Regiunea Sud Est din România** și Yugoiztochen Bulgaria cu un punctaj de 97 (ocupând poziția egală 264-265). Regiunea București – Ilfov ar apărea mai bine dotată pentru a face față provocării legate de globalizare, decât toate celelalte regiuni ale României (a se vedea tabelul 2.2 de mai jos).

Tabel 2.2. Regiuni NUTS II ale României, expunere regională la schimbările legate de globalizare pe termen mediu

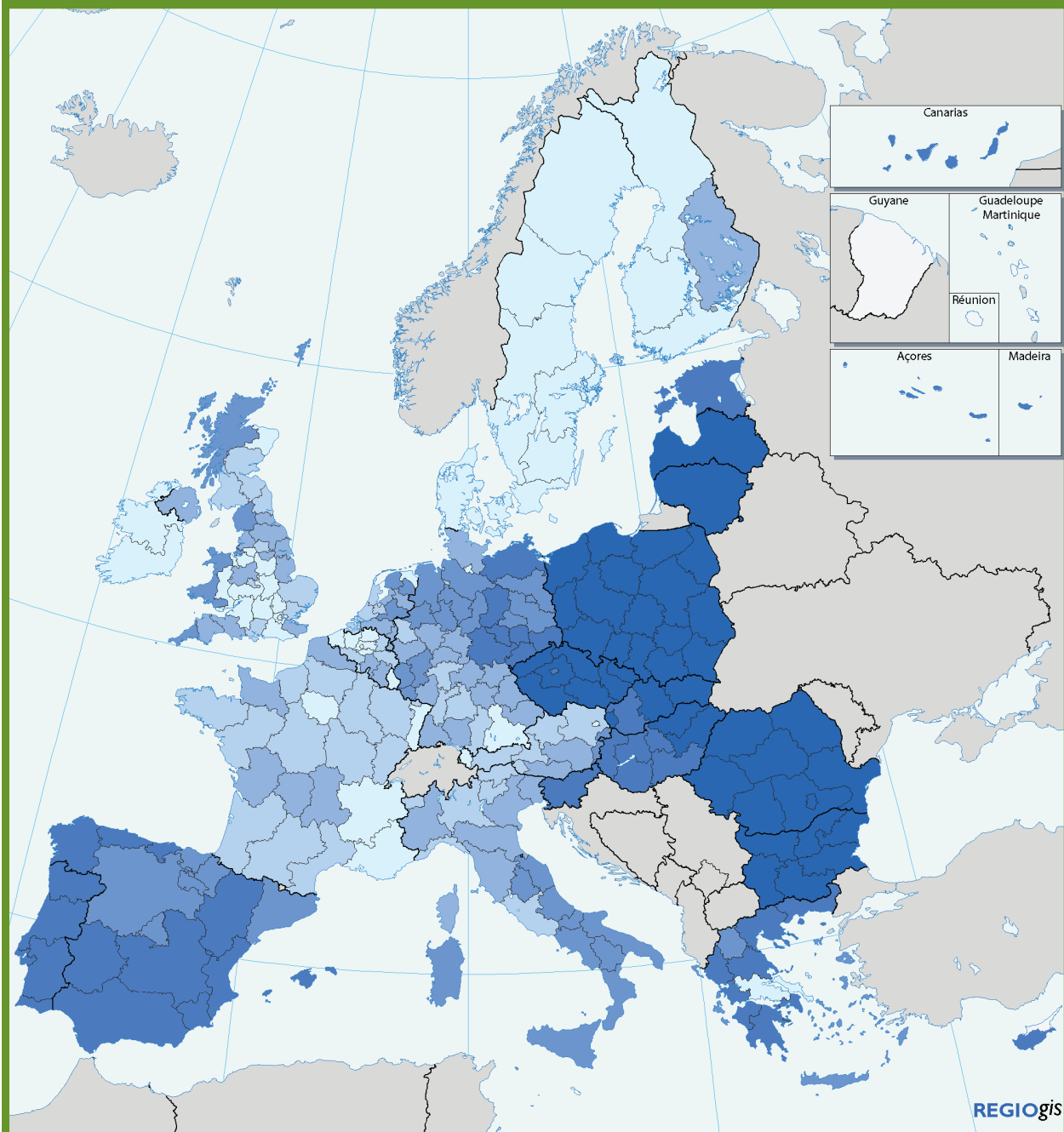
Regiune NUTS II	Indice de vulnerabilitate în raport cu globalizarea*, punctaj regional	Clasamentul punctajului în cadrul celor 267 regiuni UE
Nord-Est	95	
Sud-Est	97	264-265
Sud Muntenia	94	
Sud-Vest Oltenia	82	
Vest	84	
Nord-Vest	82	
Centru	77	
București-Ilfov	34	

Sursa: elaborată de "Regiuni 2020", CE, Noiembrie 2008

*Indice bazat pe productivitatea estimată, rata de ocupare a forței de muncă, nivel ridicat al educației și nivel scăzut al educației în 2020.

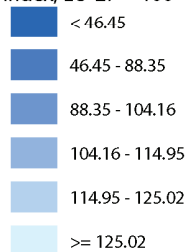
13 "Regiuni 2020", Comisia europeană, Noiembrie 2008. http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/regions2020/pdf/regions2020_en.pdf

Figura 1. Productivitatea regionala a muncii 2020

Labour productivity, 2020

Index, EU-27 = 100

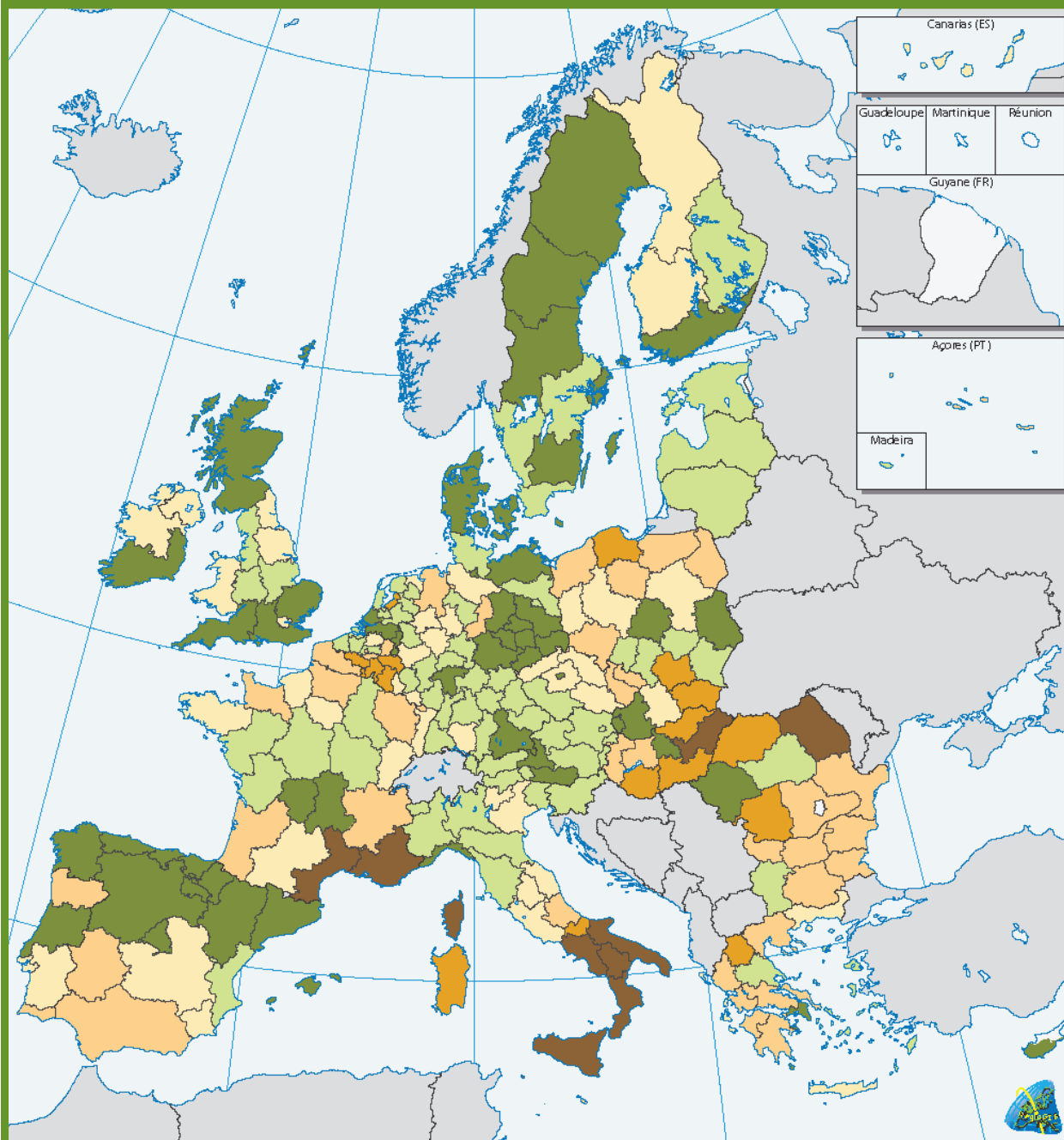
Sources: Eurostat, DG REGIO

0 500 Km

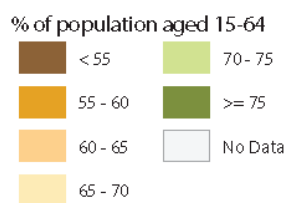
© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/regions2020/pdf/regions2020_globalisation.pdf

Figura 2. Rata ocupării în regiune în 2020

Projected employment rate, 2020

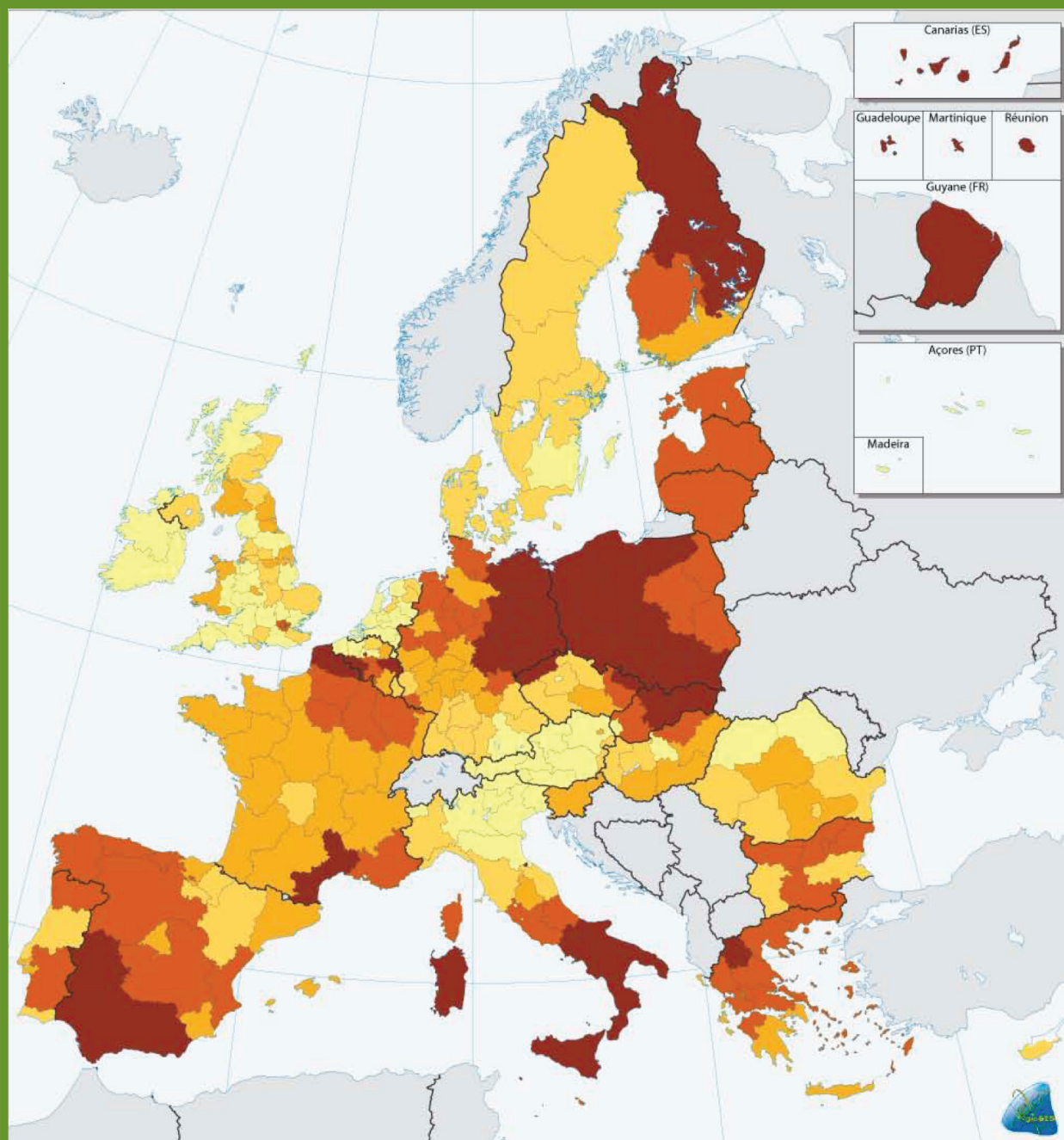
Based on national level projections (ECFIN);
regional structure based on sectoral employment growth
Sources: Eurostat, DG ECFIN, DG REGIO

0 500 Km

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

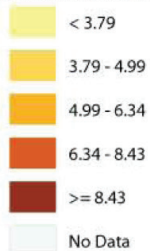
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/regions2020/pdf/regions2020_en.pdf

Figura 3. Rata somajului în regiune în 2020

Projected unemployment rate, 2020

% of labour force

Sources: Eurostat, ECFIN, REGIO

0 500 Km

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/regions2020/pdf/regions2020_en.pdf

2.3 Schimbare demografică

Schimbarea demografică va transforma structura de vârstă și de ocupare a societății noastre, cu consecințe pentru eficiență economică și echitate între generații. Presiunea migrațiilor va avea un efect puternic în Europa, datorită proximității sale față de unele dintre cele mai sărace regiuni ale lumii, care probabil sunt și cele mai afectate de schimbările climatice și de restricțiile privind resursele naturale.

Trei procese importante – și anume scăderea populației cu vârstă de muncă, o societate în curs de îmbătrânire și un declin al populației – au fost combinate pentru a crea un indice de vulnerabilitate demografică.

Din 2017 scăderea forței de muncă va reduce ocuparea globală și va acționa ca o frână asupra potențialului de creștere în Uniunea Europeană. UE se va confrunta cu una din cele mai mari creșteri ale gradului de dependență al populației vârstnice în lume după Japonia. Schimbarea demografică este așadar de o mare importanță pentru economie și societate, întrucât declinul demografic influențează puternic aproape toate zonele relevante de acțiune a politicii.

Potrivit evaluării Comisiei, în ceea ce privește provocarea demografică, Regiunea Sud Est se situează relativ bine în raport cu alte regiuni UE, cu un punctaj de 28 față de regiunea Severozapaden din Bulgaria, care are 100, precum și față de regiunea cea mai bine plasată în UE - Východné Slovensko în Republica Slovacă cu un punctaj egal cu 9. Se subliniază faptul că în cadrul României două alte regiuni au un scor mai bun decât Regiunea Sud-Est, și anume Nord-Est cu 12 și Nord-Est cu 17 (a se vedea tabelul 2.3 de mai jos).

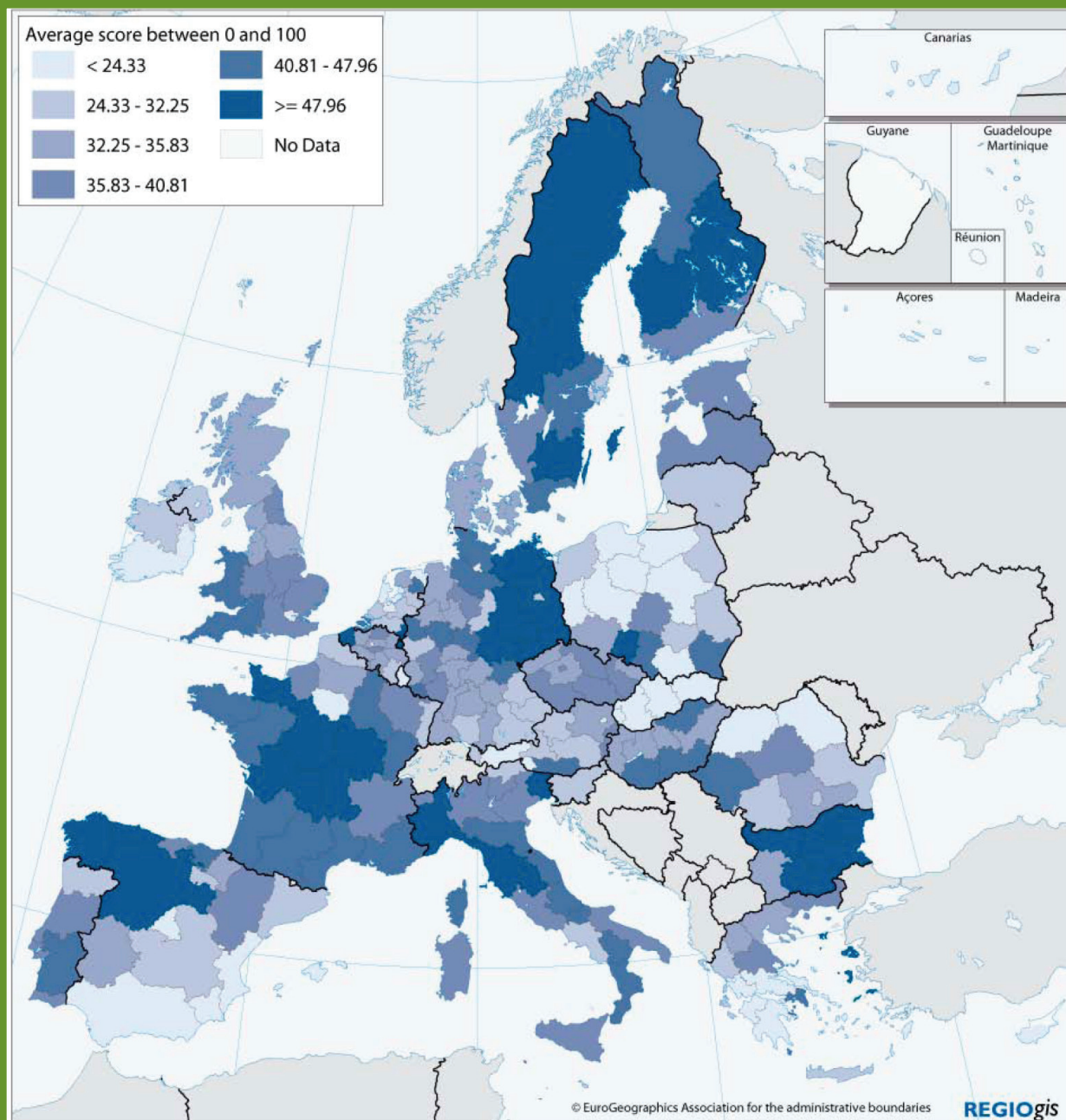
Tabel 2.3. Regiuni NUTS II ale României, expunere regională la schimbarea demografică pe termen mediu

Regiune NUTS II	Indice de vulnerabilitate demografică*, punctaj regional	Clasamentul punctajului în cadrul celor 267 regiuni UE
Nord-Est	17	
Sud-Est	28	53
Sud Muntenia	33	
Sud-Vest Oltenia	33	
Vest	42	
Nord-Vest	12	
Centru	38	
București-Ilfov	26	

Sursa: elaborată de "Regiuni 2020", CE, Noiembrie 2008

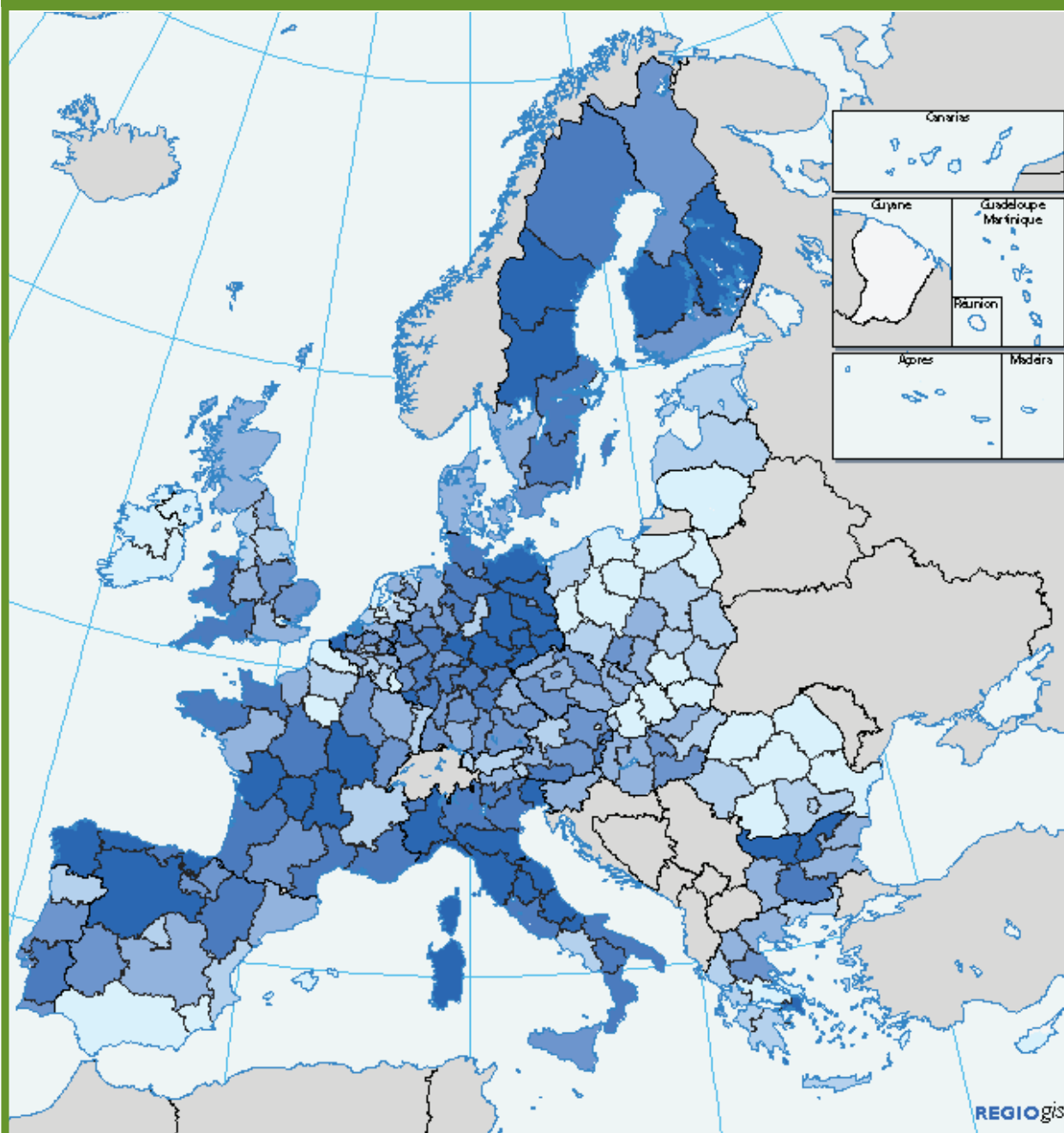
**Indice bazat pe ponderea estimată a persoanelor cu vârsta de 65 de ani și peste 65 de ani din totalul populației, ponderea celor cu vârsta de muncă din totalul populației și declinul populației în 2020*

Figura 4. Indicele vulnerabilitatii demografice, 2020

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/regions2020/pdf/regions2020_en.pdf

Figura 5. Proportia regionala a persoanelor în varsta de 65 de ani și peste, în 2020 (% din populația totală)

Share of population aged 65 and more, 2020

% of total population

< 17.83

17.83 - 19.66

19.66 - 20.92

20.92 - 21.84

21.84 - 23.55

≥ 23.55

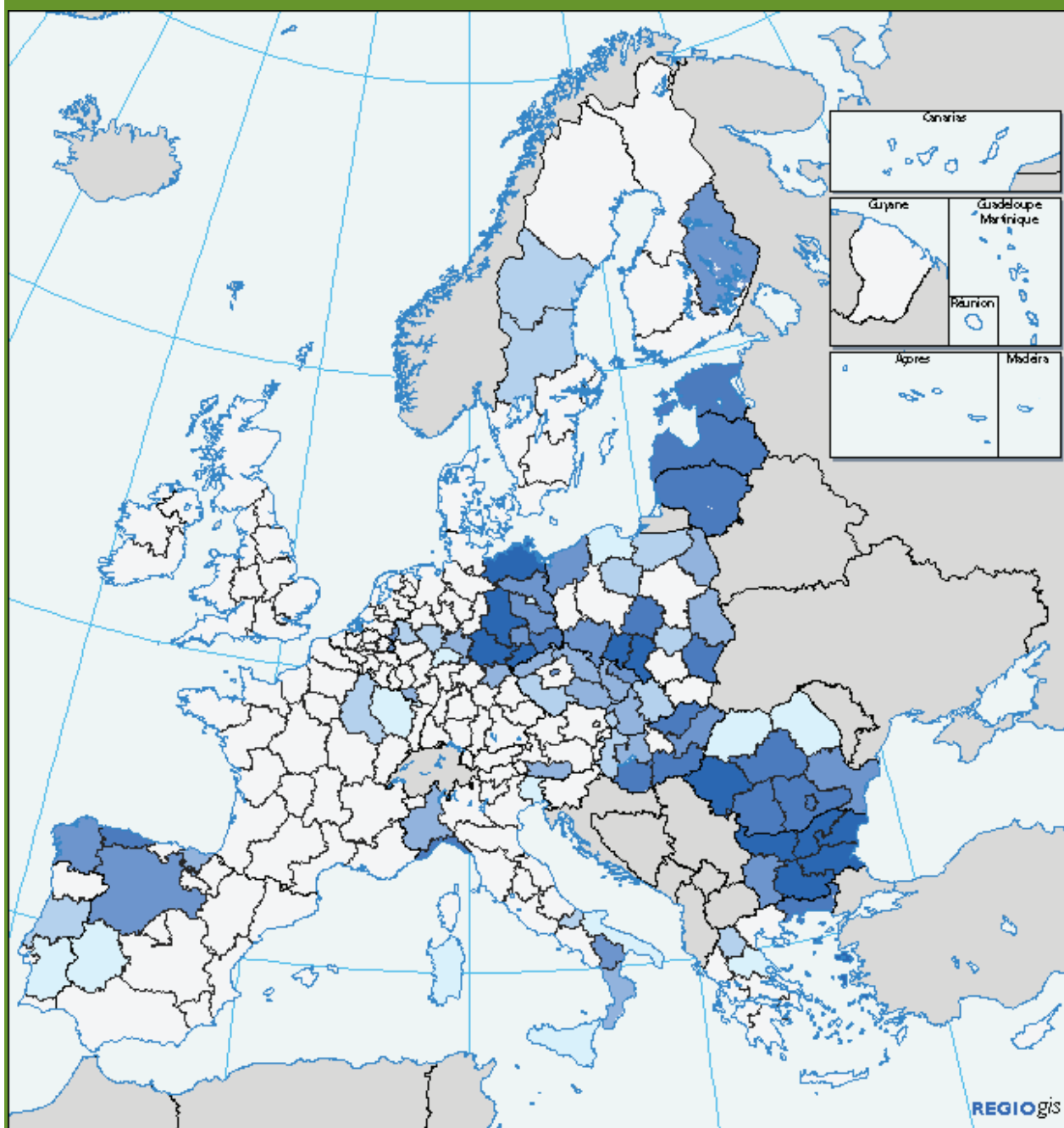
Source: Eurostat

0 500 Km

©Euro Geographic Association for the administrative boundaries

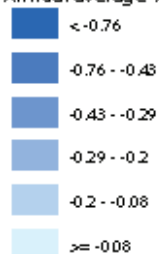
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/regions2020/pdf/regions2020_en.pdf

Figura 6. Declinul populației în perioada 2004-2020 (schimbări în cote procentuale fata de media anuală)

Population decline, 2004 - 2020

Annual average % change

Source: Eurostat

0 500 Km

©Euro Geographic Association for the administrative boundaries

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/regions2020/pdf/regions2020_en.pdf

2.4 Schimbări climatice

Impactul schimbării climatice asupra mediului Europei și asupra societății sale a devenit un element central în agenda europeană, provocând factorii de decizie politică să reflecteze asupra modului în care se poate răspunde mai bine cu instrumente politice aflate la dispoziția UE. Se pot menționa aici atât eforturile necesare pentru a atenua schimbările climatice abordând problema creșterii emisiilor de gaz cu efect de seră, cât și necesitatea de a lua măsuri în vederea adaptării la consecințele schimbărilor climatice.

Anul 2007 a marcat un an important în lupta împotriva schimbărilor climatice, atunci când liderii UE s-au angajat ei înșiși să reducă emisiile cu 20% până în 2020, o țintă în creștere cu 30% dacă se ajunge la un acord internațional care angajează alte țări dezvoltate și țări în curs avansat de dezvoltare. S-au angajat de asemenea să utilizeze o pondere de 20% de energie regenerabilă în consumul de energie și o creștere de 20% a eficienței energetice până în 2020.

Comisia Europeană a sesizat faptul **că Regiunea Sud-Est este în mod particular vulnerabilă la schimbările climatice**: pe de o parte, este cea mai vulnerabilă regiune a României urmată îndeaproape de Sud Muntenia (a se vedea tabelul 2.4 de mai jos); pe de altă parte, doar 26 regiuni UE sunt mai vulnerabile decât Regiunea Sud Est, spre exemplu Algarve în Portugalia cu un punctaj de 100. Cele mai performante regiuni în ceea ce privește provocarea legată de schimbările climatice este regiunea finlandeză Pohjois-Suomi, cu 3.

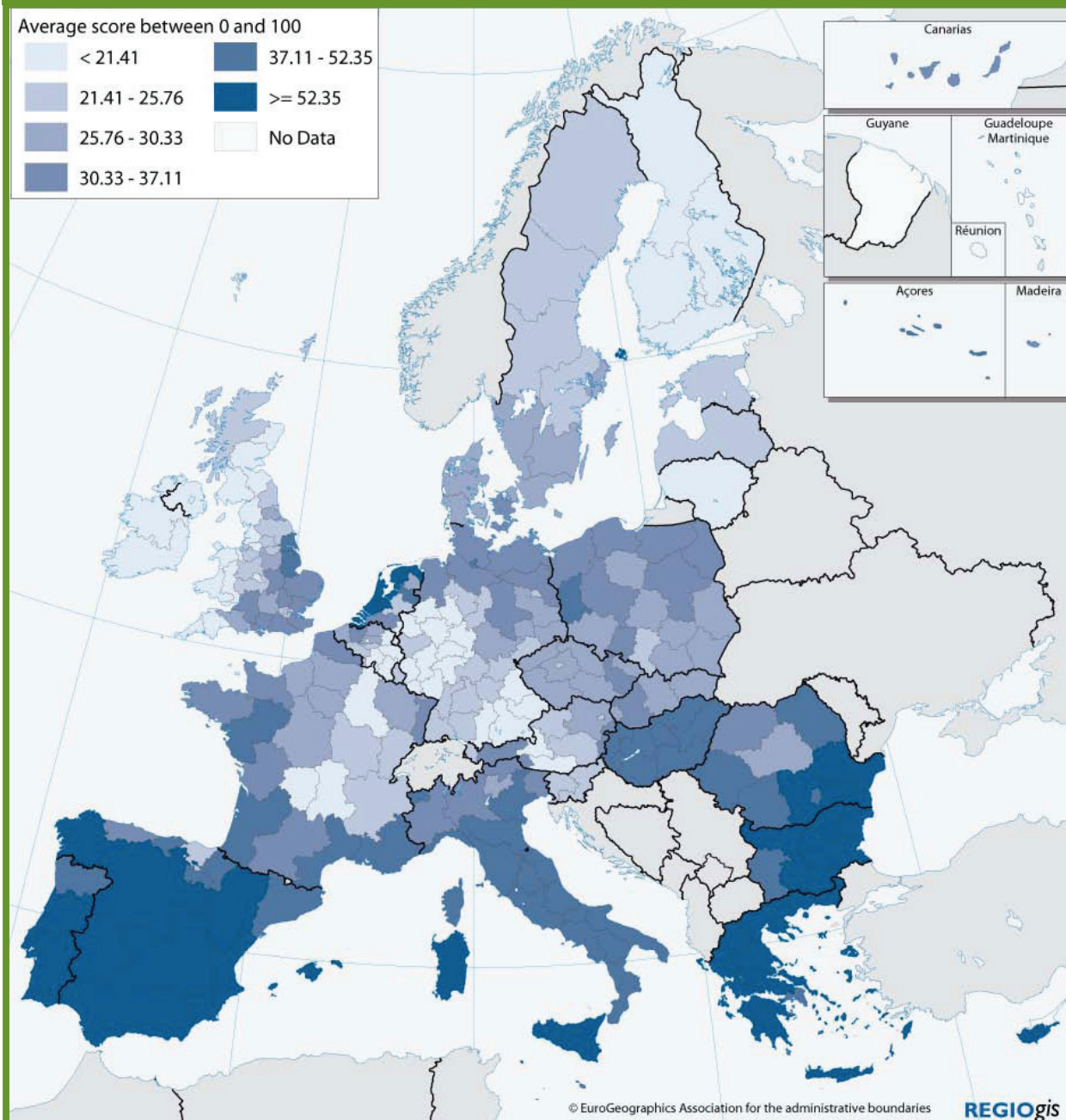
Tabel 2.4. Regiuni NUTS II ale României, expunere regională la schimbările climatice pe termen mediu

Regiune NUTS II	Indice de vulnerabilitate în raport cu schimbările climatice*, punctaj regional	Clasamentul punctajului în cadrul celor 267 regiuni UE
Nord-Est	38	
Sud-Est	60	241
Sud Muntenia	56	
Sud-Vest Oltenia	41	
Vest	39	
Nord-Vest	33	
Centru	30	
București-Ilfov	39	

Sursa: elaborată de "Regiuni 2020", CE, Noiembrie 2008

**Indice bazat pe schimbări legate de populația afectată de inundații, populația din zonele de coastă sub 5 m, risc potențial de secetă, vulnerabilitatea agriculturii, pescuit și turism, luând în considerare schimbările legate de precipitații și temperatură.*

Figura 7. Index al vulnerabilitatii prin schimbari climatice

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/regions2020/pdf/regions2020_en.pdf

2.5 Energie

Energia sigură, durabilă și competitivă reprezintă una dintre principalele provocări ale societății. Oferta limitată, cererea globală crescută și nevoia imperativă de a reduce emisiile au condus la o nouă necesitate de a se îndrepta spre o economie cu emisii reduse de carbon în Europa.

Energia deține 80% din toate emisiile de gaz cu efect de seră în UE; este rădăcina schimbărilor climatice și a majorității poluării aerului. Un număr de sectoare contribuie la emisiile de gaz cu efect de seră printre care: transportul, energia, gospodăriile, agricultura. Prețurile ridicate ale energiei și prețurile în creștere ale carbonului vor afecta regiunile în diferite feluri în funcție de i) structura economiei regionale și eficiența sa energetică, ii) amestecul de energie și potențialul scăzut de carbon (regenerabile, nucleare), iii) moduri predominante de transport și iv) potențialul de inovare

Potrivit evaluării Comisiei, în ceea ce privește provocarea legată de energie, Regiunea Sud Est nu se descurcă foarte bine în raport cu alte regiuni UE, ocupând o poziție similară altor regiuni din România. Cele mai bune performanțe sunt realizate de regiunile suedeze și daneze, în timp ce poziția cea mai înrăutățită este deținută de Luxemburg cu 100. Se subliniază faptul că în cadrul României două alte regiuni au un scor mai bun decât Regiunea Sud Est, și anume Regiunea București Ilfov cu 37 și Regiunea Nord – Est cu 39 (a se vedea tabelul 2.5 de mai jos).

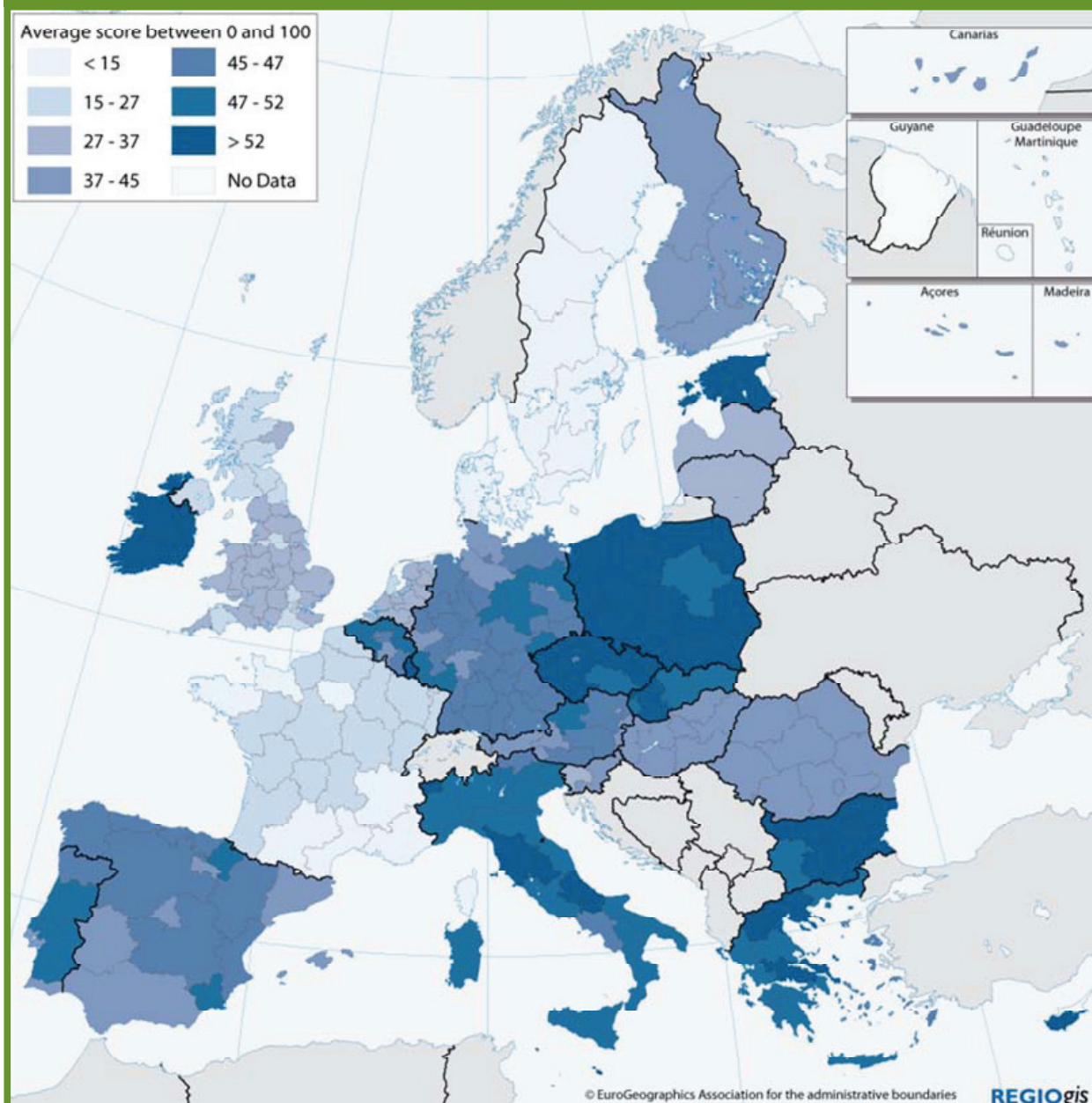
Tabel 2.5. Regiuni NUTS II ale României, expunere la schimbările energetice pe termen mediu

Regiune NUTS II	Indice de vulnerabilitate a energiei*, punctaj regional	Clasamentul punctajului în cadrul celor 267 regiuni UE
Nord-Est	39	
Sud-Est	42	106
Sud Muntenia	45	
Sud-Vest Oltenia	43	
Vest	43	
Nord-Vest	43	
Centru	43	
București-Ilfov	37	

Sursa: elaborată de "Regiuni 2020", CE, Noiembrie 2008

**Index bazat pe consumul de energie regională de către gospodării (inclusiv transportul privat), consumul estimat de energie pe transport de mărfuri, industrie, servicii și agricultură, industria națională a cărbunelui, dependența de importul de energie națională.*

Figura 8. Index al vulnerabilității energetice

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/regions2020/pdf/regions2020_en.pdf

2.6 Provocări pentru Regiunea Sud-Est

Regiunea Sud Est pare a fi extrem de vulnerabilă la globalizare, precum și la schimbările climatice. Schimbările climatice reprezintă un pericol foarte sever pentru Regiunea Sud Est, având în vedere că turismul, agricultura și pescuitul, care sunt domenii de importanță cheie pentru economia regiunii, sunt exemple de sectoare expuse. Dezvoltarea sectoarelor economice care se bazează pe servicii de ecosistem și resurse naturale ar putea fi afectată. Mai mult, regiunea este în pericol de inundații, eroziune costieră, degradarea terenurilor și deșertificare, precum și un potențial pericol de secetă.

Cu toate acestea, regiunea înregistrează un scor mai bun decât Regiunea Sud-Muntenia și Sud-Vest Oltenia, care sunt expuse la trei provocări, precum și decât Regiunea Nord-Est și Regiunea Nord-Vest, care sunt expuse la patru provocări.

Tabel 2.6. Regiunile României NUTS II, intensitatea riscurilor multiple, 2020

Regiune NUTS II	Numări de provocări	Indice de globalizare	Indice demografic	Indice de climă	Indice de energie
Nord-Est	4	95	17	38	39
Sud-Est	2	97	28	60	42
Sud Muntenia	2	94	33	56	45
Sud-Vest Oltenia	3	82	33	41	43
Vest	2	84	42	39	43
Nord-Vest	4	82	12	33	43
Centru	3	77	38	30	43
București-Ilfov	2	34	26	39	37

Sursa: elaborată din "Regiuni 2020", CE, Noiembrie 2008

3. Trăsături esențiale ale Regiunii Sud Est a României, în anul 2010

3.1. Cadru administrativ și încadrarea în contextul național și regional

3.1.1. Un relief variat

Regiunea Sud Est aparține provinciei fizico-geografice a Europei răsăritene, sub-provincia ponto-danubiană și are granițe naturale formate de râul Prut, fluviul Dunărea, precum și Marea Neagră. Această regiune cuprinde aproape toate formele de relief: Lunca Dunării, Câmpia Bărăganului în centru și Câmpia Covurlui în nord, Podișul Dobrogei în est și sud. În partea de nord a podișului Dobrogei se află Munții Măcinului, iar partea de nord-vest a regiunii cuprinde o parte a Carpaților de Curbură și a Subcarpaților de Curbură. Totodată regiunea este străbătută de fluviul Dunărea, cuprinde Delta Dunării și este mărginită la est de întreg litoralul românesc al Mării Negre (245 km). Intre Regiunea Sud Est, Republica Moldova și Ucraina nu există autostrăzi, iar drumurile locale se află într-o stare foarte proastă, datorită lipsei de resurse din partea autorităților locale și creșterii densității traficului pe rețeaua de drumuri, rețea care a fost proiectată în urmă cu mai multe decenii. Traficul transfrontalier este foarte redus acolo unde nu există puncte de traversare rutieră.

Figura 9. Zona de dezvoltare a Europei de Sud Est

Sursa: Formularea conceptelor operaționale ale unei politici de coeziune și competitivitate
 Autori: Valentin COJANU, Elena BOTEZATU, Ion PELEANU, București, august 2009
 Colecția de studii IER, nr. 22 http://www.ier.ro/documente/working_papers/WP_22.pdf

Zone specifice ale regiunii. Având în vedere un număr de indicatori de analiză, respectiv caracteristicile fizico-geografice, demografice, economice și de producție, infrastructură, locuințele și modul de locuire, echiparea tehnică a locuințelor, problemele sociale și ecologice, au fost identificate mai multe zone care prezintă caracteristici asemănătoare: Zona Câmpiei Bărăganului, Dobrogea de Nord, Delta Dunării, Dobrogea de Sud Est, Dobrogea Centrală și de Sud-Vest, Moldova de Sud, Zona Subcarpaților de Curbură. Una din zonele în care predomină factorii favorizanți ai dezvoltării este Dobrogea de Sud Est. Pe de altă parte, sunt zonele Deltei Dunării, Dobrogea Centrală și de Sud-Vest, Câmpia Bărăganului, zona Subcarpaților de Curbură și a Moldovei de Sud, care în pofida potențialului ridicat de dezvoltare, rămân totuși nedezvoltate.

Regiunea dispune de numeroase stațiuni balneoclimaterice așezate în vecinătatea unor lacuri cu proprietăți curative (Lacul Sărat în județul Brăila, Balta Albă în județul Buzău). O atracție specială a regiunii sunt siturile cultural-istorice și arheologice precum și mănăstiri cu valoare etnografică specială. O altă particularitate a regiunii este prezența celor mai renumite podgorii și centre de producție a vinului din România, acestea găsindu-se în toate județele regiunii.

Regiunea dispune de petrol (zăcăminte de hidrocarburi de la Berca, Sărata – Monteoru, Paclele, Oprișenesti, Iancu), gaze naturale în județele Brăila și Buzău și, de asemenea, în platforma continentală a Mării Negre. Alte resurse naturale ale regiunii sunt: granitul în Munții Măcinului, piatra de var în Podișul Dobrogei, minereu de fier, pirita de cupru, sulfuri complexe de plumb și zinc, cuarț, granit, marmură și varietăți de piatră de var, caolin, baritină din dealurile Tulcei, depozitele de loess, sarea în Buzău. O categorie aparte a bogățiilor de subsol o constituie apele sulfuroase, feruginoase, clorurice (Brăila, Buzău, Constanța).

Platforma continentală a Mării Negre conține rezerve semnificative de minerale și hidrocarburi, exploatate cu echipamente de foraj marin, produse în România. Rezerve de hidrocarburi lichide și gazoase mai sunt și în județele Brăila, Vrancea și Galați. Singurul depozit de petrol la suprafață din Europa se află în zonele Berca și Monteoru din județul Buzău

3.1.2. Disparități regionale semnificative

Caracterizată în perioada 2000-2007 de un trend de creștere a PIB-ului pozitiv, regiunea nu a egalat totuși nivelele de dinamism ale economiei naționale (+314,66% față de +328,79% înregistrat la nivelul întregii țări), PIB-ul regional pe cap de locuitor rămânând sub media națională.

Tabel 3.1.2.1. PIB pe cap de locuitor în România și Regiunea Sud Est, 2002-2007 (lei)

Național, Regiunea Sud Est (NUTS II) , Județe (NUTS III)	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Național	6.974,90	9.084,00	11.413,50	13.362,80	15.967,60	19.315,4
Regiunea Sud Est	6.288,80	8.018,60	10.470,20	11.541,70	13.569,80	15.641,8
Brăila	5.569	6.941	9.073	9.768	11.304	14.326
Buzău	4.769	6.775	8.790	9.073	10.864	12.793
Constanța	9.215	11.558	14.706	17.452	20.449	22.687
Galați	5.764	7.216	9.822	10.409	11.585	13.999
Tulcea	5.507	7.433	9.422	9.967	12.032	12.967
Vrancea	4.952	5.860	7.926	8.368	10.632	11.801

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2009

Județul cel mai performant este Constanța, care în 2007 a depășit cu 17% PIB/locuitor înregistrat la nivel național, fiind aproape dublu față de cel din județul Vrancea. Județul Tulcea a cunoscut o creștere și mai susținută (+382%), menținând un PIB/locuitor sub media regională. Calculat pe baza parității puterii de cumpărare (PPC), PIB/locuitor la nivel regional a reprezentat, în 2006, 32,51% din media UE27, regiunea poziționându-se între ultimele 10 regiuni din UE conform acestui parametru.

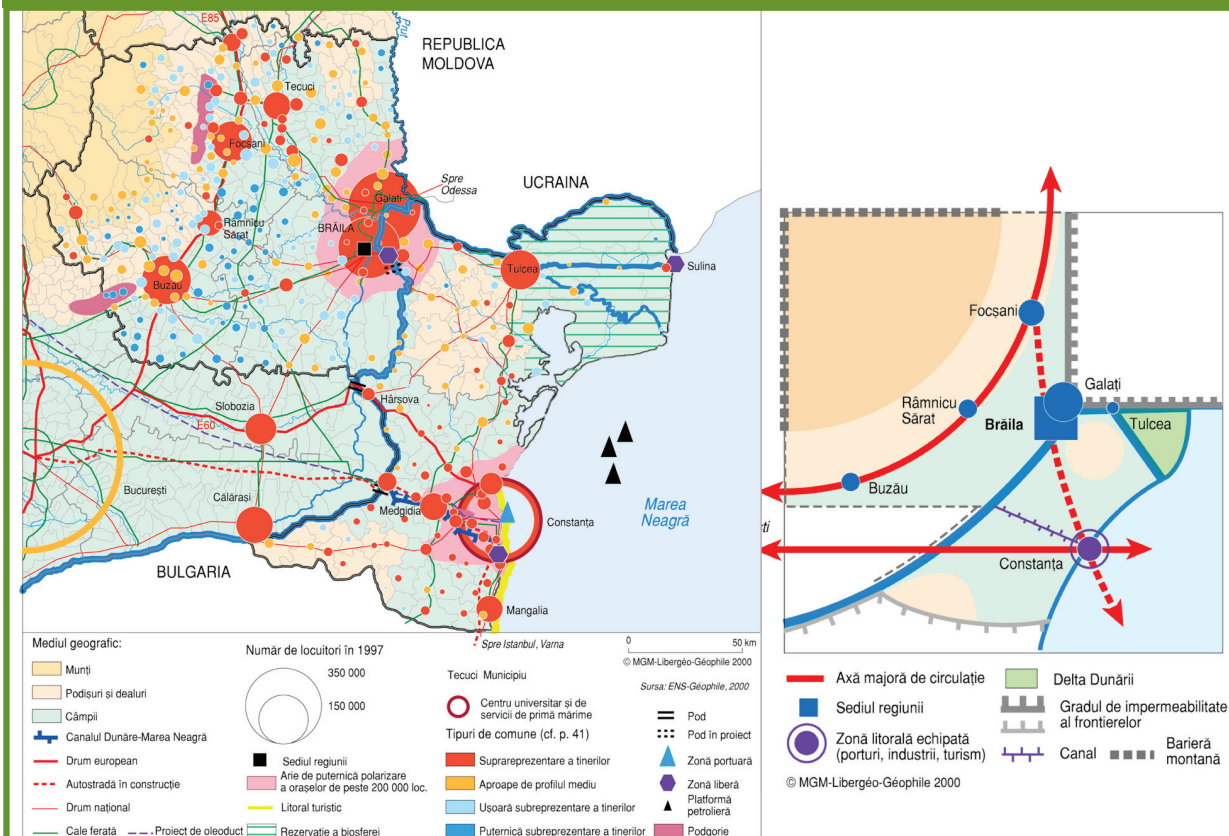
3.1.3 O structură teritorială policentrică

Regiunea Sud Est cuprinde 6 județe: Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Tulcea, Vrancea. Localitățile sunt structurate astfel: 11 municipii, 24 orașe și 355 comune având 1.447 sate. Cel mai mare municipiu este Constanța cu o populație (1 iulie 2008) de 302.242 locuitori, urmat de Galați 291.608 locuitori, Brăila 212.981 locuitori, Buzău 132.368 locuitori, Focșani 98.646 locuitori și Tulcea cu 91.286 locuitori.

Data fiind distanța mică între Brăila și Galați (32 km.), aceste două orașe au un potențial însemnat pentru a evolua către un pol economic integrat pe termen mediu. Totuși, distanța de călătorie pe căile ferate între aceste două orașe este de circa o oră.

Prin HG 998/2008 pentru desemnarea polilor naționali de creștere cu modificări ulterioare (HG 1149/2008), Constanța a fost desemnată ca „pol național de creștere în care se realizează cu prioritate investiții din programele cu finanțare comunitară și națională”, în timp ce Brăila și Galați au fost desemnate ca „poli de dezvoltare urbană în care se realizează cu prioritate investiții din POR axa prioritară 1”.

Figura 10. Așezare geografică Regiunea Sud Est

Sursa: Violette Rey, coordonator, Atlasul României (ed a II-a), Ed. RAO, București, 2006

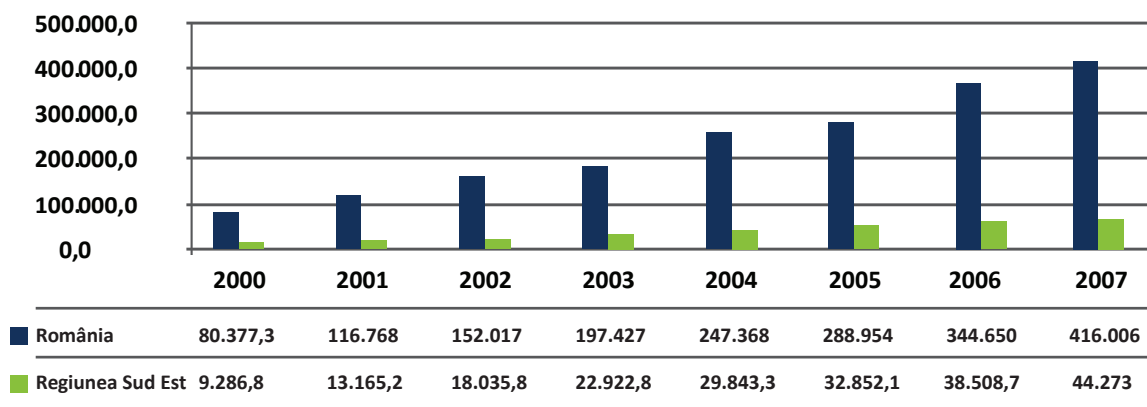
În Regiunea Sud Est sunt 13 orașe cu mai puțin de 10.000 locuitori, 16 orașe cu populația între 10.000 și 49.999 locuitori (orașe mici), 3 orașe cu populația între 50.000 și 199.999 locuitori (orașe mijlocii) și 3 orașe cu populația peste 200.000 locuitori (orașe mari). Din-
tre cele 16 orașe mici, doar 5 au peste 20.000 de locuitori, acestea fiind Rm. Sărat, Mangalia, Medgidia, Năvodari și Tecuci. În cadrul
regiunii se regăsesc 6 comune cu peste 10.000 locuitori, așa cum a fost precizat anterior, și 13 orașe cu mai puțin de 10.000 locuitori.

3.2. Economia

3.2.1. Slab dinamism ale economiei regionale

Economia regională este caracterizată de un trend pozitiv de creștere, însă indică un dinamism mai scăzut decât la nivelul național. Având un produs intern brut de 44.273 milioane de lei, Regiunea Sud Est se clasifică pe locul șase între regiunile din țară: contribuția la formarea PIB-ului național a fost de 10,65% în anul 2007, față de 11,55% în anul 2000, astfel înregistrându-se o descreștere de aproape un punct procentual față de PIB-ul național.

Grafic 3.2.1.1. – Produsul Intern Brut, milioane lei (2000-2007)

Sursa: Calculele pe baza datelor furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

PIB-ul pe cap de locuitor este cu 20 de puncte procentuale sub media națională și veniturile totale ale populației însumează 90% din media națională, diferența dintre nivelul regional și cel național arătând o creștere alarmantă în ultimii ani. Analiza VAB-ului confirmă faptul că regiunea este în tranziție de la o economie de producție, la o economie bazată pe servicii.

3.2.2 Dinamica întreprinderilor în creștere moderată

Cu locul IV pe țară, din punctul de vedere al numărului de întreprinderi, Regiunea Sud Est a fost caracterizată printr-o dinamică pozitivă, în ceea ce privește numărul de unități active, precum și cifră de afaceri generată, dinamică care a fost însă mai puțin pozitivă decât la nivel național. Din acest motiv, ponderea întreprinderilor regionale – precum și a cifrei de afaceri produsă, față de nivelul național, a fost în scădere, în ultimii ani.

Tabel 3.2.2.1. – Numărul întreprinderilor la nivel regional și național (2000-2008)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Variația % 2000/ 2008
Nivel regional	40.741	40.672	43.294	46.834	52.059	55.906	58.930	62.953	66.492	63,21%
Nivel național	313.508	317.555	332.952	370.576	416.458	455.672	485.576	524.619	561.137	78,99%
% regional față de național	13,00%	12,81%	13,00%	12,64%	12,50%	12,27%	12,14%	12,00%	11,85%	

Sursa: date furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Densitatea întreprinderilor este sub media națională și în mod semnificativ sub media UE: doar județul Constanța are mai multe unități active/1000 locuitori față de nivelul național. Numărul de salariați a crescut mai mult decât la nivel național (+23,24%, față de 13,01% în țară, în perioada 2000-2008). 88,63% din unitățile active sunt de dimensiuni micro, urmate de întreprinderi mici (9,13%), mijlocii (1,91%) și mari (0,33%). În ciuda dinamicii negative înregistrate (-24,13% în perioada 2000-2008), segmentul întreprinderilor mari are un rol central în economia regională, concentrând, în anul 2008, aproximativ 26% din salariații din regiune și aproape 40% din investițiile brute efectuate.

Tabel 3.2.2.2. – Densitatea întreprinderilor, comparație cu UE 27 (2007) și cu nivelul național (2008)

	Locuitori	Unități active	Densitate unități/ 1000 locuitori
UE27	495.305.424	20.875.000	42,15
România	21.504.442	561.137	26,09
Regiunea București Ilfov	2.248.026	131.559	58,52
Regiunea Nord Est	3.719.102	62.665	16,85
Regiunea Sud Est	2.819.565	66.492	23,58
Județul Brăila	362.352	7.371	20,34
Județul Buzău	484.724	10.488	21,55
Județul Constanța	720.303	23.947	33,25
Județul Galați	611.590	12.917	21,12
Județul Tulcea	249.022	4.911	19,72
Județul Vrancea	391.574	6.898	17,62

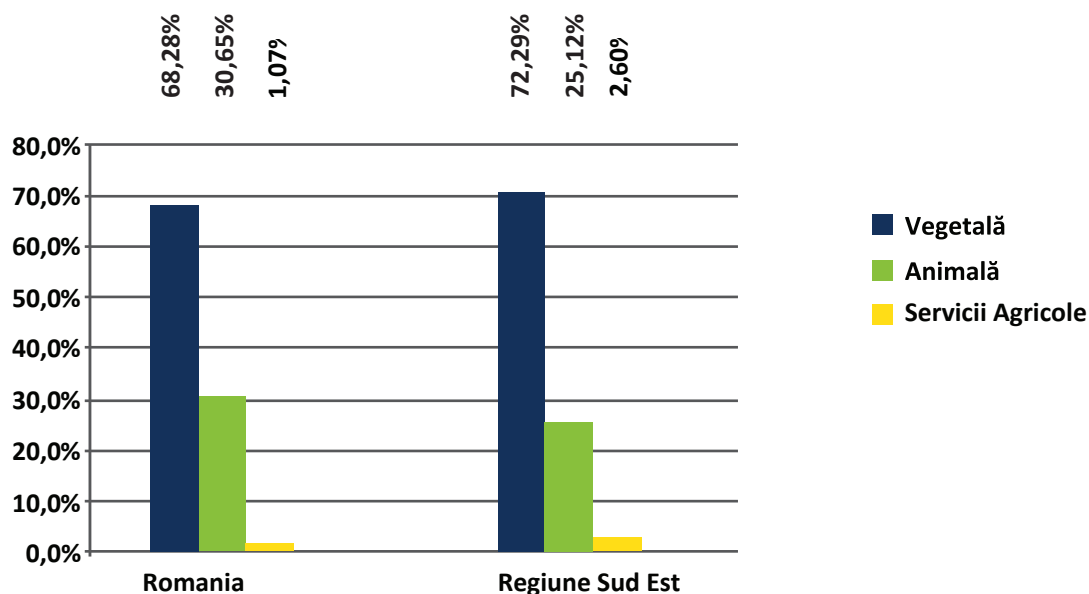
Sursa: date furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Întreprinderile mici și mijlocii sunt concentrate, în cea mai mare parte, în domeniul comerțului, al tranzacțiilor imobiliare precum și în industria prelucrătoare. Toți indicatorii privind IMM¹⁴-urile arată variații pozitive, creșterea fiind totuși mai slabă decât la nivel național¹⁵.

3.2.3 Un potențial major neexploatat pentru agricultură și pescuit

Fiind, prin tradiție, o zonă agricolă, datorită condițiilor pedoclimatice foarte favorabile, Regiunea Sud Est deține 15,86% din suprafața agricolă a țării, producția agricolă reprezentând 15,76% din producția națională. Producția culturilor extensive este substanțială – regiunea poziționându-se pe locul 39 din cele 267 regiuni europene pentru producția de porumb, precum și pe locul 29 pentru producția de rapiță – alte sectoare importante fiind horticultura și cultivarea arborilor fructiferi.

Grafic 3.2.3.1. – Componenta producției agricole regionale, comparativ cu nivelul național (2008)

Sursa: Calculele pe baza datelor furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

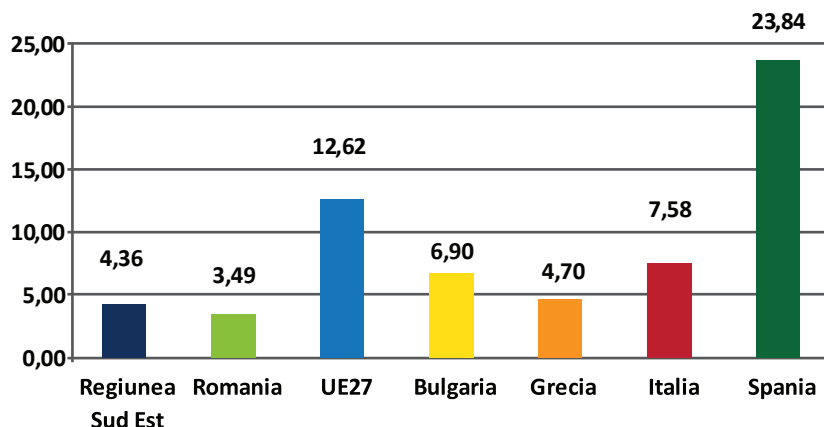
O mențiune specială merită sectorul viticol: Regiunea Sud Est se situează pe primul loc în țară, în ceea ce privește **suprafața viilor roditoare**, deținând 40,2% din suprafața viticolă a țării în mare parte localizată în județul Vrancea. **Sectorul zootehnic** este bine dezvoltat – în special creșterea de caprine, porcine și păsări – producția animală reprezentând 12,91% din totalul producției agricole a țării.

¹⁴ Întreprinderi mici și mijlocii.

¹⁵ Dezvoltarea economiei sociale în Regiunea Sud Est nu este tratată în capitolul „Economia”, în primul rând din lipsă de date dezagregate la nivel regional și, în al doilea rând, din motive „tematice” legate de natura activităților care poziționează operatorii sectorului la granița între economie și social, așa cum este evidențiat prin denumirea lui.

Se poate afirma că **problemele cronice care afectează sectorul agricol**, limitează exploatarea potențialul extraordinar al acestei regiuni: 57% din suprafața agricolă este utilizată de **unități agricole de dimensiuni medii foarte mici** (2,53ha) care practică o agricultură de subzistență sau semisubzistență și care, în momentul de față, reprezintă un obstacol în calea dezvoltării și modernizării sectorului, în special într-o situație în care asocierea micilor proprietari este aproape inexistentă. Disparitățile între județe sunt importante: în județul Constanța, structura proprietății, mai orientată către exploatarea de mari dimensiuni, sugerează o agricultură mai modernă, în timp ce în județele Buzău și Vrancea sectorul agricol, caracterizat printr-o pulverizare extremă a proprietății, rămâne încă legat de metodele tradiționale.

Grafic 3.2.3.2. – Suprafața agricolă medie utilizată de către exploatarea agricole – Comparatie cu media UE și alte state membre, ha (2007)

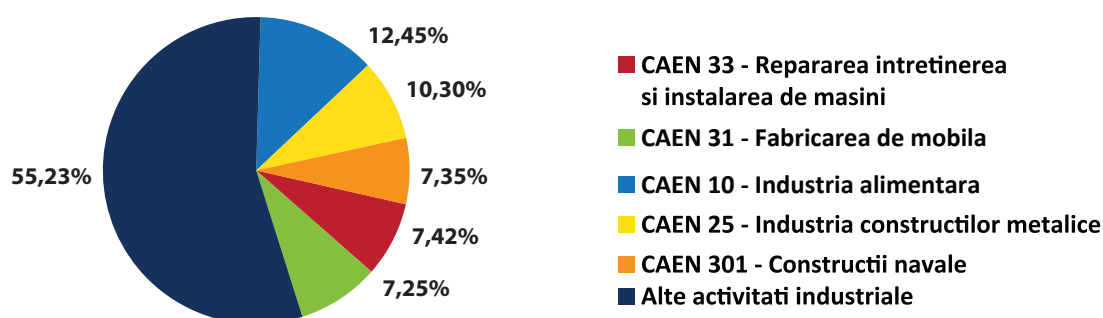
Sursa: Calculele pe baza datelor EUROSTAT și datele furnizate de Direcția Regională de Statistică

Vechimea flotei, dotarea insuficientă cu unelte de pescuit și lipsa porturilor care oferă facilități potrivite sunt problemele principale cu care se confruntă sectorul pescuitului, care în momentul de față nu are capacitatea suficientă pentru exploatarea stocurilor de pește existente. Sunt necesare investiții pentru relansarea sectorului care, în pofida contribuției reduse la nivel regional – doar 0,02% din valoarea adăugată brută, deține un rol fundamental pentru economia locală a anumitor areale, în special din județele Tulcea și Constanța.

3.2.4 Un profil industrial diversificat

Sectorul industrial în Regiunea Sud Est este orientat spre domeniile industriale cu valoarea adăugată scăzută (alimentar, îmbrăcăminte), în același timp, concentrând un număr însemnat de agenți economici în domeniul industriei mecanice și al produselor metalice. Domeniul de tradiție și de importanță remarcabilă în aproape toate județele, este construcția mijloacelor de transport acvatice.

Grafic 3.2.4.1. – Activitatea întreprinderilor din sectorul industrial în Regiunea Sud Est (2008)

Sursa: Calculele pe baza datelor Lista Firme, Borg Design 2009

Analiza pe bază teritorială pune în evidență diferențe importante: județele Vrancea, Tulcea și Brăila prezintă un profil industrial foarte legat de sectoarele industriale cu valoare adăugată scăzută, puțin competitive pe piața globală. Constanța și Galați sunt orientate spre activități cu conținut tehnologic mai ridicat, cum ar fi mecanica și producția de mijloace de transport. Mai diversificat este sectorul industrial în județul Buzău care, chiar și în condițiile în care rămâne legat de industria tradițională, are ponderi remarcabile de firme care operează în sectoarele cu valoare adăugată mai ridicată – cum ar fi mecanica ușoară și grea, precum și fabricarea de mașini electrice.

3.2.5 Un sector terțiar în creștere continuă

Sectorul terțiar concentrează 76,76% din întreprinderile din Regiunea Sud Est și jumătate din salariații din regiune. Dinamica sectorului este pozitivă confirmând evoluția treptată a Regiunii Sud Est către o economie post-industrială, în care terțiarul este sectorul principal. Rata de creștere rămâne însă sub media națională.

Tabel 3.2.5.1. – Structura întreprinderilor din terțiar pe clasă de mărime la nivel regional, CAEN Rev.1 (2008)

	Total	Din care: pe clasă de mărime			
		0-9	10-49	50-249	250 și peste
SERVICII, din care	51.042	46.860	3.571	543	68
Comerț cu ridicat și amănuntul, repararea și întreținerea autovehiculelor și motocicletelor și a bunurilor personale și casnice	30.346	27.994	2.110	228	14
Hoteluri și restaurante	3.384	2.935	394	54	1
Transport, depozitare și comunicații	5.630	5.052	442	100	36
Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor	8.480	7.929	418	119	14
Învățământ	283	257	25	1	0
Sănătate și asistență socială	1.195	1.128	59	8	0
Alte activități de servicii colective, sociale și personale	1.724	1.565	123	33	3
Totalul întreprinderilor în regiunea de Sud Est	64.028	56.818	5.771	1.233	206

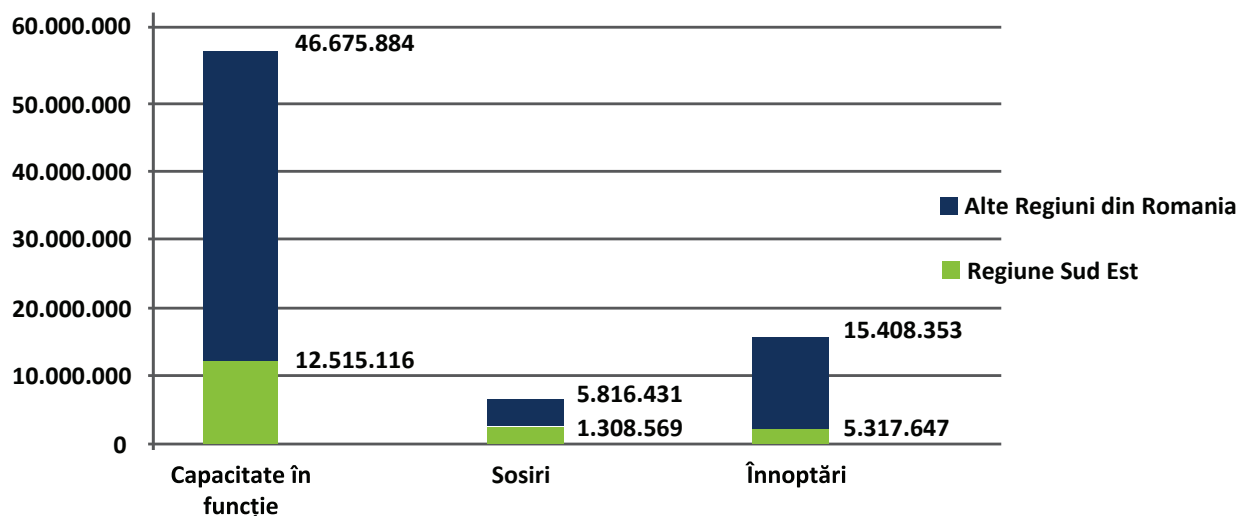
Sursa: date furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

În termeni generali, subsectorul comerțului concentrează ponderea cea mai mare de firme din terțiar, urmat de sub sectorul „Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor” precum și de subsectorul „Transport, depozitare și comunicații”. În județele Tulcea și Constanța, procentul de firme active în domeniul hotelier și al alimentației publice este relevant. În ciuda tendinței de creștere, terțiarul este slab orientat spre activități bazate pe cunoaștere intensivă, ocuparea în astfel de activități fiind în general sub media națională.

3.2.6 Un potențial ridicat pentru turism

Patrimoniul bogat de resurse naturale și culturale a reprezentat precondiția pentru dezvoltarea industriei turismului în regiune. Gradul de diversificare este ridicat și cuprinde turism de litoral, montan, de croazieră, turism rural și ecologic, turism cultural și religios, care totuși prezintă nivele diferite de dezvoltare, destinații mai importante și cunoscute fiind Litoralul Mării Negre și Delta Dunării.

Grafic 3.2.6.1. – Capacitatea de primire în funcțiune, sosiri și înnoptări, comparația cu nivel național (2008)

Sursa: Calculele pe baza datelor furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

În România, regiunea deține o poziție de excelență, confirmată de toți indicatorii care privesc piața turistică națională: în anul 2008 regiunea a fost prima din țară în ceea ce privește capacitatea de cazare - fie existentă, fie în funcțiune - pentru numărul de înnoptări precum și de sosiri. Indicele de utilizare a capacității în funcțiune este cel mai ridicat din țară. Baza de cazare, foarte des de calitate redusă, infrastructurile, în mare parte învechite, și promovarea turistică deficitară sunt problemele cu care se confruntă sectorul turistic regional, care în momentul de față contribuie doar cu 6,67% la formarea PIB-ului regional, ușor peste media națională, însă sub media țărilor UE cum ar fi Bulgaria, Polonia, Ungaria, Italia și Spania.

3.2.7 O productivitate a muncii scăzută

Productivitatea muncii în Regiunea Sud-Est este scăzută chiar dacă a înregistrat în ultimii ani o creștere moderată. În anul 2008, productivitatea muncii în regiune (calculată ca VAB pe cap de ocupat) a fost de 11.119 euro, sub media națională de 11.793 euro, și mult mai scăzută decât media UE27 de 49.090 euro pe cap de locuitor. Dinamica productivității în perioada 2003 – 2007 a fost pozitivă (+110%), creșterea fiind însă mai mică decât la nivel național (141,27%).

Tabel 3.2.7.1 – Productivitatea muncii exprimată ca VAB pe cap de ocupat în Regiunea Sud-Est comparativ cu România și UE27 (2007)

		2003	2004	2005	2006	2007	2003-2007	%
milioane lei	VAB regional	20.324	26.570	28.972	33.898	39.203		
milioane euro	VAB regional	5.412	6.555	7.996	9.618	11.747		
	VAB RO	46.775	54.538	70.489	86.298	110.442		
	VAB UE 27	9.051.457	9.490.956	9.877.205	10.405.157	11.011.791		
mii de ocupați	regiune	1.022	1.022	1.028	1.036	1.057		
	RO	9.569	9.410	9.267	9.331	9.365		
	UE27	213.380	214.812	216.843	220.390	224.319		
VaB pe cap de ocupat euro	regiune	5.294	6.416	7.777	9.285	11.119	5.825	110,02%
	RO	4.888	5.795	7.606	9.249	11.793	6.905	141,27%
	UE27	42.419	44.183	45.550	47.213	49.090	6.670	15,72%

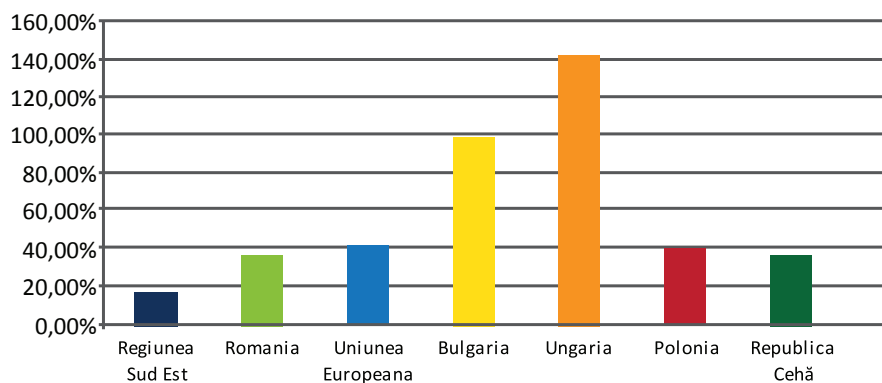
Sursa: calcule realizate pe baza datelor Eurostat și a datelor din Anuarul Statistic al României 2009

Comparația cu UE27 arată că, în 2003-2007, creșterea a fost mai mare în termeni procentuali: diferențialul calculat în valoare absolută scoate însă în evidență performanța modestă a regiunii având în vedere că VAB pe cap de ocupat a crescut cu 5.825 de euro, față de o creștere de 6.670 euro în UE27 și 6.905 euro la nivelul țării.

3.2.8 O atractivitate redusă către investitori străini

Investițiile străine directe au însumat, în anul 2008, 18,7% din PIB-ul regiunii, fiind sub media națională, și poziționându-se sub nivele înregistrate în alte state membre din Europa de Est.

Grafic 3.2.8.1. – ISD exprimate ca procent din PIB (2007)

Sursa: date UNCTAD.

Regiunea s-a clasificat pe locul patru în țară pentru volumul de **investiții străine** (în anul 2008). În perioada 2000-2008, **exporturile FOB** au crescut de 3 ori, cu 321%, față de 199,16% la nivelul întregii țări, atingând în anul 2008 o valoare totală de 4.512.095 mii de euro, iar în aceeași perioadă, **importurile CIF** au crescut într-un ritm mai susținut, înregistrând o creștere de 647%, reprezentând

mai mult decât dublu față de creșterea înregistrată la nivelul României (302%). **Balanța comercială** în surplus, în anul 2000, a înregistrat în anii următori un deficit progresiv mai mare: având o rată de acoperire export-import de 77,19%, regiunea se află într-o situație mai favorabilă decât nivelul național. Județele care au o contribuție mai importantă fie la import, fie la export sunt Constanța și Galați.

3.2.9 Disparități intraregionale importante în activitățile de cercetare, dezvoltare, inovare

Activitatea de cercetare și dezvoltare este slabă în regiune. Toți indicatorii observați (numărul de cercetători, de angajați în sectorul C&D, cheltuieli în C&D) pun în evidență fie un mediu de cercetare relativ puțin dezvoltat, fie o performanță scăzută a actorilor din domeniu: regiunea este sub media națională și se clasifică pe ultimele poziții din Uniunea Europeană.

Tabel 3.2.9.1. – Cheltuieli totale de Cercetare și dezvoltare exprimate ca procent din PIB

	2005	2006	2007
UE27	1,82%	1,85%	1,85%
România	0,41%	0,45%	0,52%
Regiune Sud Est	0,12%	0,14%	0,18%
Brăila	0,10%	0,06%	0,06%
Buzău	0,03%	0,05%	0,03%
Constanța	0,08%	0,10%	0,12%
Galați	0,29%	0,36%	0,46%
Tulcea	0,33%	0,28%	0,47%
Vrancea	0,01%	0,01%	0,02%

Sursa: date furnizate de Direcția Regională de Statistica Brăila și date EUROSTAT

Disparitățile intra-regionale sunt importante, județele mai active în cercetare și dezvoltare fiind Galați, Tulcea și, într-o măsură mai redusă Constanța. De asemenea, numărul de întreprinderi inovative a crescut în mod surprinzător în ultimii ani, Regiunea Sud Est fiind în perioada 2004-2006, prima regiune din țară în această privință. În contextul inovării, activitățile de dezvoltare rămân totuși mai puțin importante decât achiziționarea de mașini, echipamente și software.

Infrastructura de cercetare cuprinde 38 centre de cercetare, localizate în mare majoritate în Galați, un centru de importanță regională, care se remarcă prin câteva specializări tehnice, în special arhitectură navală și metalurgie. Două centre de cercetare sunt localizate în Brăila, în cadrul Facultății de Inginerie. În ceea ce privește județul Constanța, cercetarea este slab dezvoltată, cu excepția cercetărilor specifice mării (privind tehnica marină, precum și ecologia marină).

În regiune există doar două **parcuri industriale**: Parcul Industrial Galați și Parcul Industrial Mangalia. Infrastructura de transfer tehnologic și inovare, respectiv organizațiile specializate pentru difuzarea, transferul și valorificarea în economie a rezultatelor de cercetare-dezvoltare, este slab dezvoltată.

3.2.10 Infrastructura de transport

Dacă **accesibilitatea** față de București poate fi considerată bună, analiza accesibilității Regiunii Sud Est pe drumuri, pe calea ferată și pe calea aerului în contextul Uniunii Europene arată gradul relativ de izolare regională și caracterul periferic al regiunii.

Potrivit unui studiu recent¹⁶, care a clasificat accesibilitatea regiunilor României pe baza timpului de călătorie pe căile ferate, reședințele de județ în Regiunea Sud Est dispun de o bună accesibilitate, excepție făcând Tulcea. Constanța are cea mai mare accesibilitate, prin intermediul portului său, aeroportul internațional și legătura autostrăzii aproape finalizate spre București.

16 Potențialul municipiilor de rang 0 și I de funcționare ca poli de creștere, MDLPL, 2008.

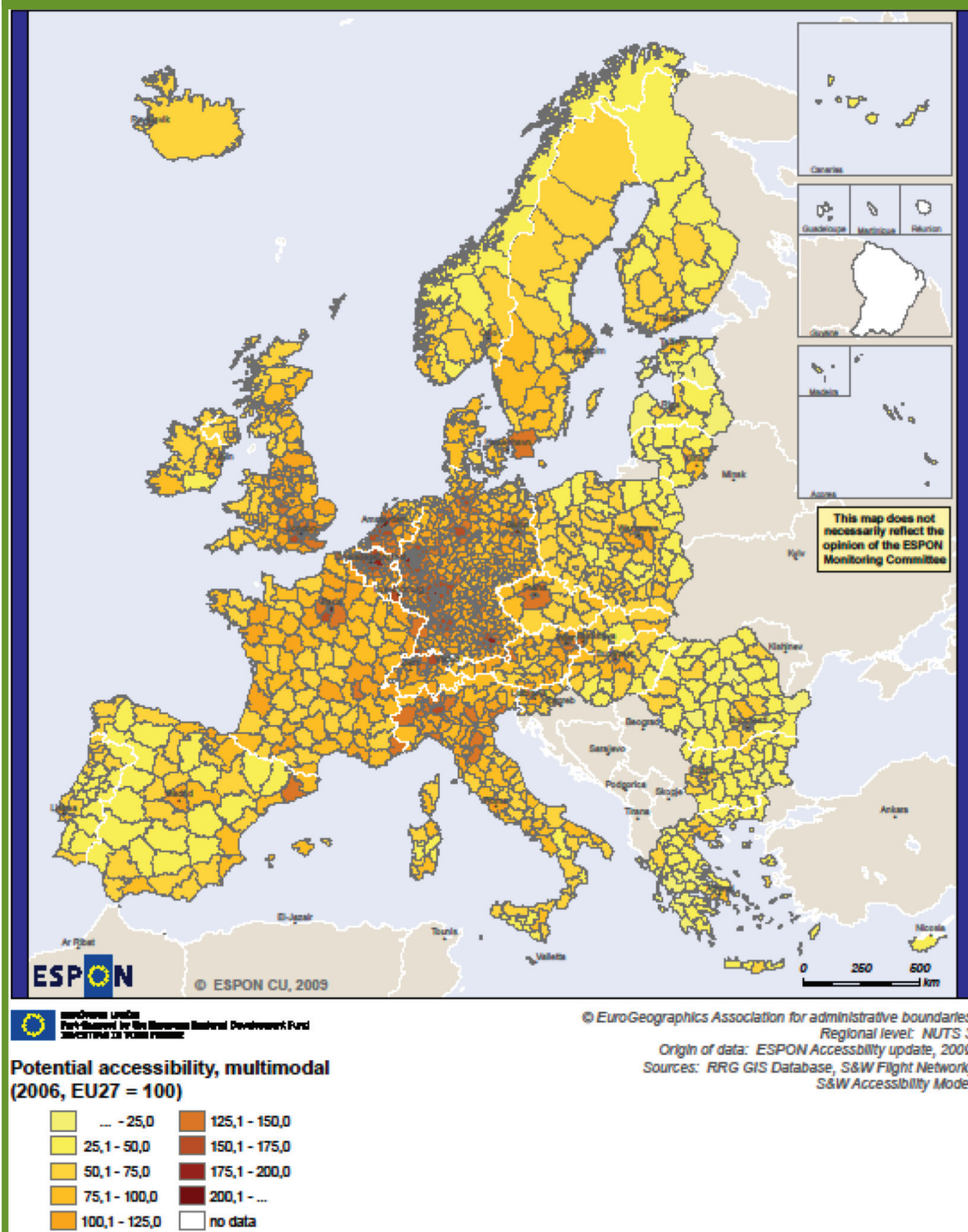
	Foarte bună accesibilitate (timpul de călătorie estimat este de maxim 1 oră)
	Accesibilitate bună (timpul de călătorie estimat este între 2 și 4 ore)
	Accesibilitate redusă (timpul de călătorie estimat este de minim 4 ore)

Tabel 3.2.11.1. Distanța între principalele orașe regionale și principalele coridoare europene de transport

Oraș	Distanța până la București km	Distanța până la Budapesta km	Număr de ore / minute pentru a călători până la București	
			Pe stradă	Cu trenul
Brăila	235	725.41	3.00	3.00
Buzău	98	649.09	2.00	1.43
Constanța	225	826.38	2.30	2.30
Galați	260	722.46	3.30	3.30
Tulcea	228	788.61	4.30	4.78
Focșani	165	649.57	3.10	2.43
RO – UE granițe externe: Constanța-maritimă, Marea Neagră; Galați-terestră; Braila-Dunărea fluvială, Tulcea-Dunărea – graniță fluvială și Marea Neagră				
<i>Sursa: internet, diverse pagini web.</i>				

Izolarea derivă atât din obstacolele naturale geografice cât și din distanța față de coridoarele europene principale. În Regiunea Sud Est, sunt trei județe la graniță - spațiu terestru, râu sau graniță maritimă- toate fiind granițe externe sau interne UE (cu Republica Moldova, Ucraina și Bulgaria, precum și granițele de-a lungul Mării Negre).

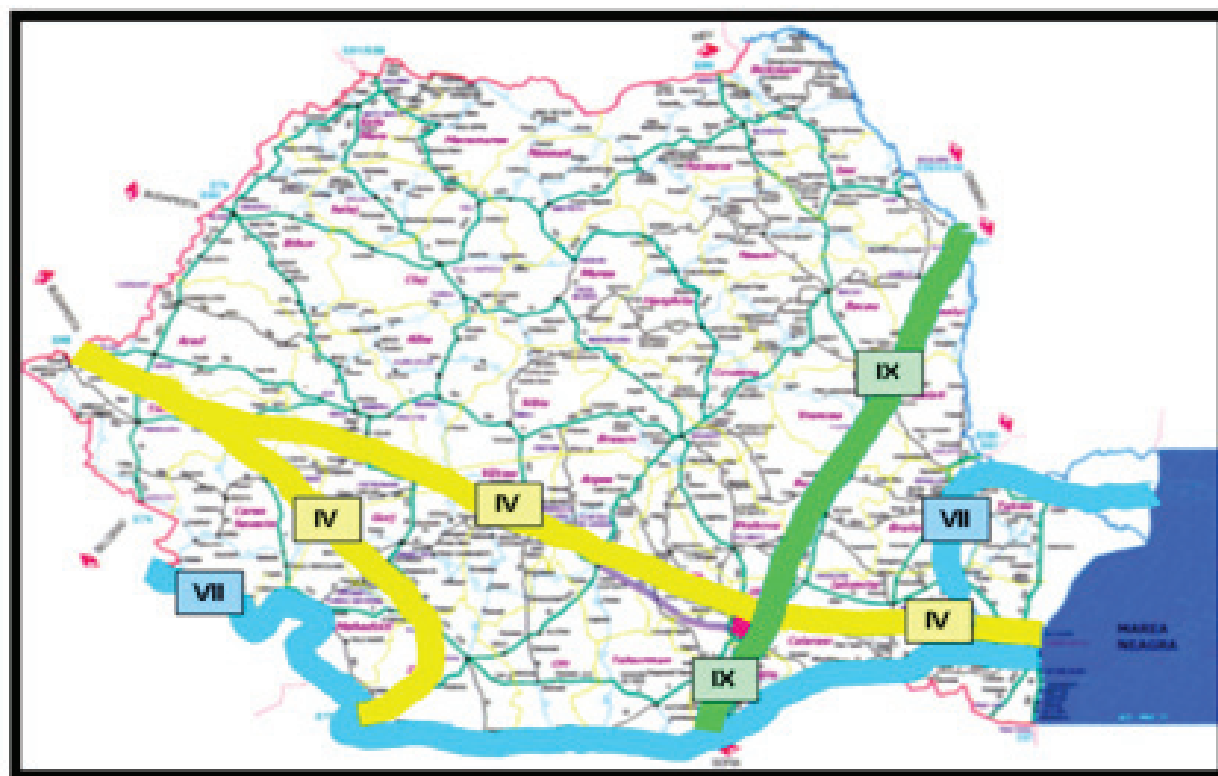
Figura 11. Accesibilitate modală potențială [accesibilitate potențială prin drumuri + accesibilitate potențială pe cale ferată + accesibilitate potențială pe calea aerului]

http://www.espon.eu/main/Menu_Publications/Menu_TerritorialObservations/trendsinaaccessibility.html

Regiunea este traversată de coridoarele IV (Berlin/Nurenberg-Praga-Budapesta-Arad-Bucuresti-Constanța-Istanbul-Salonic), VII (Dunărea, cu brațul Sulina și Canalul Dunăre-Marea Neagră) și IX (Helsinki-St.Petersburg-Moscova-Pskov-Kiev-Ljubasevka-Chişinău-Bucuresti-Dimitrovgrad-Alexandroupolis).

Figura 12. Coridoarele internaționale de transport IV, VII și IX

Sursa: Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, PND 2004-2006

Fluviul Dunărea contribuie la definirea potențialului ridicat teritorial al Regiunii de Sud est, dar este de asemenea o barieră pentru dezvoltarea sa din mai multe puncte de vedere. De pildă, nu există o legătură directă între Brăila și Constanța. Accesibilitatea este un element cheie pentru dezvoltarea regională, având în vedere potențialul strategic al Regiunii Sud Est ca zonă de tranzit pentru fluxurile internaționale de mărfuri, precum și importanța accesibilității pentru conectarea polilor regionali de creștere / polilor economici din regiune, inclusiv zonele cu înalt potențial turistic, cu piețe din alte regiuni ale României, precum și cu piețe internaționale, prin accesul la rețelele de transport internațional.

Rețelele regionale de drumuri. Lungimea drumurilor publice din regiune era în anul 2008 de 10.966 km, ceea ce situează regiunea pe locul IV la nivel național; din totalul drumurilor publice regionale, erau modernizate numai 21,6%, regiunea ocupând ultimul loc la nivel național.

La nivel regional problemele întâmpinate de rețeaua de drumuri sunt: calitatea slabă a drumurilor, sistemul deficitar de iluminare și marcare stradală. Situația drumurilor în mediul rural este critică, majoritatea localităților rurale neavând drumuri pietruite sau asfaltate. Numărul accidentelor de circulație rutieră este ascendent. Numărul de accidente grave de circulație rutieră a crescut, din anul 2004 și până în anul 2008, cu peste 40%. Acest trend negativ se datorează în special numărului de accidente grave înregistrate în județele Brăila și Vrancea, unde numărul de accidente grave a crescut, din anul 2004 și până în anul 2008, cu 302% în județul Brăila, respectiv cu 188% în județul Vrancea, timp ce în Buzău și în Tulcea numărul accidentelor grave de circulație rutieră a fost descrescător.

Drumurile orășenești și transportul urban. Creșterea numărului de autovehicule în perioada 2002-2008 a înregistrat valori semnificative în ceea ce privește autoturismele și autovehiculele de marfă. În paralel, numărul de pasageri transportați prin transportul în comun în mediul urban a scăzut între anul 2000 și 2008 cu aproximativ 16%. O prioritate pentru orașele din Regiunea Sud Est este aceea de a promova forme de transport în comun cu impact scăzut pentru mediu, în condițiile în care, cu excepția Constanței, celelalte orașe nu sunt dotate cu vehicule nepoluante pentru transportul în comun. Volumul de trafic în continuă creștere este considerat de către cetățeni o problemă cu un impact negativ ridicat asupra calității vieții. Gestionarea traficului a devenit o problemă din mai multe motive: dezvoltarea de tip rezidențial în zonele peri-urbane; drumurile orășenești nu s-au modernizat cu același ritm cu care a crescut tranzitul de vehicule, în condițiile în care numărul de persoane care folosesc transportul în comun este descrescător; majoritatea orașelor nu sunt dotate cu centuri ocolitoare. Ambuteiajele în trafic, cauzate de un număr crescător de autovehicule, măresc gradul de poluare și de zgomot în orașe, reducând timpul disponibil pentru alte activități. În Regiunea Sud Est, procentul străzilor orășenești modernizate era de 71% în anul 2000 și a fost tot de 71% și în anul 2008. Gradul de modernizare variază de la 79% în orașele din județul Buzău, la 49% în orașele din județul Vrancea.

Rețelele regionale de căi ferate. Regiunea se situează pe locul II la nivel național din punct de vedere al densității liniilor la 1.000 km, înregistrând o densitate de 48,9 față de media națională de 45,2, însă, doar 476 km de linie ferată sunt electrificați, regiunea aflându-se din acest punct de vedere pe locul V la nivel național. Principalele probleme care afectează căile ferate din regiune sunt legate de condițiile proaste în care se găsesc elementele rulante, atât din punct de vedere tehnic, cât și al condițiilor de confort relativ scăzut al vagoanelor de transport persoane. Este necesar să se îmbunătățească cantitativ și calitativ situația drumurilor de acces a căilor ferate spre centrele economice majore și, de asemenea, legătura dintre acestea și coridoarele de transport europene.

Transportul naval – maritim și fluvial și multimodalitatea. Porturile românești la Dunăre se împart în două categorii: maritime (Constanța, Mangalia și Midia) și fluvial-maritime (Brăila, Galați, Tulcea și Sulina), care au caracteristici tehnice ce permit accesul navelor maritime. Portul Constanța este al șaisprezecelea port maritim în Europa și cel mai mare la Marea Neagră, situat la intersecția Coridoarelor de Transport Pan-European nr. IV și VII – Dunărea prin Canalul Dunăre – Marea Neagră.

Tabelul 3.2.11.2. – Traficul naval 2004-2009 în Portul Constanța

Date de trafic	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Număr escale nave maritime	5.302	5.510	5.049	5.663	5.905	4.961
Număr escale nave fluviale	7.593	8.778	8.115	7.135	8.018	6.808
Total	12.895	14.288	13.164	12.798	13.923	11.769

Sursa: <http://www.portofconstantza.com>

Portul Constanța asigură toate tipurile de transport (rutier, feroviar, maritim, aerian, transport prin oleoducte), fiind totodată dotat cu depozite și terminale pentru toate tipurile de mărfuri, având potențial pentru a deveni principala poartă pentru Coridorul Europa-Asia. O importanță deosebită o are canalul Dunăre-Marea Neagră, care face parte din Coridorul Fluvial European Rhin-Main-Dunăre, asigurând legătura între porturile Rotterdam și Constanța.

Fluviul Dunărea, cale navigabilă internațională, pe sectorul românesc, de la intrarea în țară și până la vărsarea în Marea Neagră prin Canalul Sulina, are o lungime de 1.075 km, dintre care circa 170 km, între Brăila și Marea Neagră, asigurând condiții tehnice pentru accesul navelor maritime. Datorită regimului natural de curgere al fluviului, se impun măsuri de îmbunătățire a condițiilor de navigație pe Dunăre, care să asigure exploatarea eficientă în condiții de siguranță a sectorului maritim al Dunării precum și să asigure navigația permanentă pe Canalul Sulina prin refacerea și apărarea malurilor canalului și implementarea unui sistem de măsurători topo-hidrografice și de semnalizare pe sectorul românesc al Dunării.

Transportul aerian. În regiune există patru aeroporturi: un aeroport internațional la Mihail Kogălniceanu situat la 24 km de Constanța, unul la Tulcea (care funcționează în prezent numai pentru curse charter), un aeroport utilitar la Tuzla (Constanța) și un aeroport utilitar la Buzău. Problemele întâmpinate de transportul aerian sunt legate în special de lipsa dotărilor tehnice necesare pentru efectuarea manevrelor aeriene în condiții deosebite și de servicii de întreținere tehnică a aparatelor aflate în dotare care nu se ridică la nivelul internațional. Aeroporturile au fost construite în perioada 1921-1972 și reamenajate/re-echipate gradual în perioada 1962-2000, fiind în mare măsură necorespunzătoare cerințelor impuse de zborul anumitor tipuri de aeronave. Cel mai important aeroport din regiune, aeroportul din Constanța are un trafic de pasageri modest, în această privință ocupând poziția 7 între aeroporturile din România, cu 72.000 pasageri în 2007 și 92.983 în 2008 (față de cei 9.076.566 pasageri îmbarcați-debarcați în total în toate aeroporturile din România în 2008). Destinațiile de plecări-sosiri sunt: București, Timișoara, Bologna și Pisa în Italia, Bruxelles, Munchen și Viena.

3.2.12 O dezvoltare limitată a telecomunicațiilor și a societății informaționale

Analiza indicatorilor care privesc dezvoltarea “societății informaționale” pune în evidență o situație duplicitară. Comparativ cu alte regiuni din România, Regiunea Sud Est are un nivel de “e-incluziune” relativ bun, dar în clasificările regiunilor Uniunii Europene ocupă mereu ultimele poziții, fiind printre regiunile cele mai puțin performante, fie în ceea ce privește dezvoltarea infrastructurii informației, fie în ceea ce privește nivelul de abilități informatice ale populației. Accesul la serviciile telefonice este sub media națională în toate județele, cu excepția județului Constanța, care înregistrează numărul cel mai mare de convorbiri.

3.2.13 Un potențial mare pentru producția de energie din surse regenerabile

Infrastructura energetică regională este complexă. În Regiunea Sud Est există mari producători de energie electrică din diferite surse, care includ termocentralele și hidrocentralele localizate în diferite județe, precum și Centrala Nucleară de la Cernavodă, județul Constanța, care a produs în anul 2008, 18,8% din producția de electricitate din țară.

Potențialul Regiunii Sud Est pentru **producția de energie din surse regenerabile** este extraordinar, și în mare parte încă neexploatat. În zona de litoral și, mai ales, în județul Tulcea, condițiile sunt foarte favorabile pentru producerea de energie eoliană, de asemenea potențialul este foarte ridicat pentru aplicațiile electroenergetice ale energiei solare, precum și pentru producția de energie din biomasă (în special în județele Brăila și Constanța). Primele proiecte pentru exploatarea resurselor neconvenționale au apărut, însă valorificarea lor este încă într-o fază de început. Infrastructura pentru distribuția de gaze există în toate județele, fiind totuși prezentă doar în localități principale (reședințe de județ, municipii și orașe mai mari). Situația infrastructurii pentru distribuția de energie termică este variabilă de la un oraș la altul: cu puține excepții – cum ar fi de exemplu municipiul Constanța – starea de uzură ridicată și supradimensionarea instalațiilor față de utilizatorii actuali, datorită debransărilor din ultimii ani, au cauzat o scădere permanentă a sistemului.

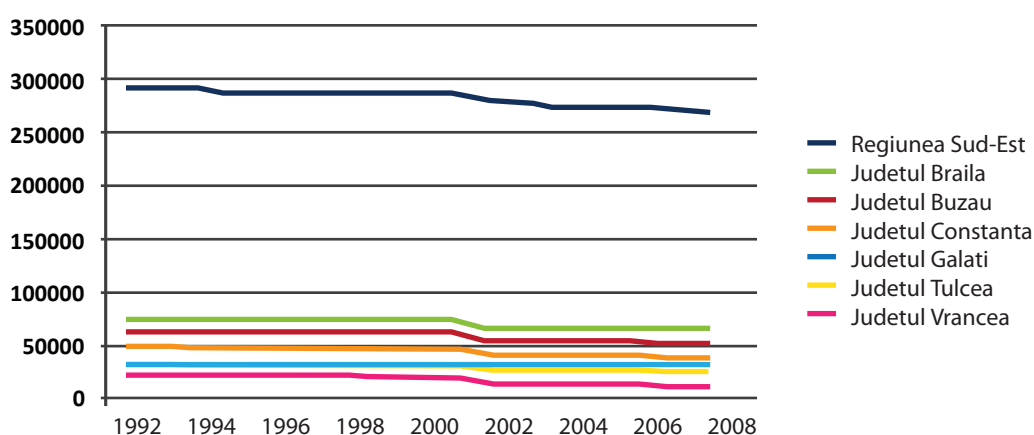
În ceea ce privește **eficiența energetică**, se remarcă faptul că în anul 2006 consumurile de energie ale agenților economici s-au ridicat la nivelurile maxime înregistrate în cadrul UE. În același timp, Regiunea Sud Est este caracterizată prin consumuri scăzute de energie în gospodărie. Faptul este confirmat de datele privind consumul de gaz care, deși a fost în creștere continuă în perioada 2000-2008, rămâne în cea ce privește gazul pentru uz casnic, mult mai scăzut decât media națională.

3.3. Societatea

3.3.1 Populația

Populația Regiunii Sud - Est era, la data de 1 iulie 2008, de 2.819.565 persoane ceea ce reprezintă 13,11% din populația României, în scădere în perioada 1992-2008, tendință care se păstrează în continuare. Județul cel mai afectat de scăderea populației a fost Buzău (-32.093 locuitori), iar județul cel mai puțin afectat a fost Vrancea (-3.367 locuitori). Distribuția populației pe sexe la nivelul Regiunii Sud Est este în concordanță cu distribuția la nivelul țării și al Uniunii Europene, în sensul unei ponderi sensibil mai mari a femeilor în totalul populației.

Grafic 3.3.1.1. Evoluția populației la nivelul Regiunii Sud Est și a județelor componente din 1992 până în 2008

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Distribuția populației pe medii rezidențiale la nivelul anului 2008 este apropiată de valorile naționale (populație urbană de 55,08% față de 55,04% în cazul României), dar mult mai mici decât în cazul Uniunii Europene (74%). Se remarcă județul Constanța cu o pondere a populației urbane de 70,3%, dar și județul Vrancea cu o pondere de 37,55%. În perioada 1992 - 2008 se observă o scădere a populației urbane, cele mai afectate fiind județele Brăila, Constanța și Galați.

În privința distribuției populației pe vârstă aceasta este în concordanță cu distribuția națională, diferențele maxime pe grupe de vârstă fiind sub 0,5%. Cea mai bine reprezentată grupă de vârstă este cea 25-34 de ani înregistrând în anul 2008 446.555 de persoane. Județele cu cel mai mare procentaj de tineri sunt Galați și Constanța, în timp ce în Buzău, Brăila și Vrancea procentul de persoane de 65 ani și peste depășește media regională și națională. De asemenea, se constată o tendință de îmbătrânire a populației pe perioada 2000-2008.

Proгноzele demografice sugerează faptul că România se va confrunta în următorii ani cu un grad notabil de vulnerabilitate demografică cauzat de: scăderea populației cu vârstă de muncă, îmbătrânirea populației și declinul numărului de locuitori.

Comisia Națională de Prognoză estimează că populația din grupa de vârstă 15-64 de ani va scădea într-un ritm mediu anual de -0,1% începând cu anul 2008 până în 2020, iar populația din grupa de vârstă 65 de ani și peste va crește într-un ritm mediu anual de 0,8% între 2008-2013 și de 0,7% în perioada 2014-2020. Potrivit EUROSTAT, gradul de dependență al vârstnicilor în România se va majora de la 21,3% în 2010 la 30,32% în 2030, 47,77% în 2045 și 65,27% în 2060, fiind foarte apropiat de media UE 27.

Întrucât România nu reprezintă o țară de destinație atractivă pentru imigranți, proiecțiile EUROSTAT cu privire la evoluția demografică a țării noastre relevă o situație îngrijorătoare, populația țării urmând să scadă vertiginos în următorii ani de la 21,3 milioane de locuitori în 2010 la 20,8 milioane în 2020, la 20,04 milioane în 2030, la 18,14 milioane în 2050 până la 16,92 milioane în 2060.

Potrivit evaluării Comisiei Europene în privința provocării demografice, Regiunea Sud Est are o poziție relativ bună în comparație cu alte regiuni UE. Astfel, raportat la punctajul de 100 al regiunii Severozapaden din Bulgaria și la punctajul de 9 al celei mai bine plasate regiuni din UE, respectiv Východné Slovensko din Republica Slovacă, Regiunea Sud Est are un punctaj de 28. Astfel se situează pe locul trei la nivel național, după Regiunea Nord Vest (12) și Nord Est (17) și pe locul 53 din cele 267 de regiuni ale Uniunii Europene, ceea ce poate reprezenta un avantaj strategic al său.

Densitatea populației României la nivelul anului 2008 (90,2 loc./km²) este inferioară densității medii a UE 27 (108,8 loc./km²), iar densitatea Regiunii Sud Est este inferioară acesteia (78,8 loc./km²). Una dintre cauzele acestei diferențe de densitate este geografia puțin favorabilă așezărilor omenești din unele zone caracterizate prin ape și bălți în proporție de 13% din totalul teritoriului.

Cel mai slab populat județ al regiunii este Tulcea, cu o densitate de 29,3 loc./km² în 2008, iar cel mai populat județ este județul

Galați cu o densitate de patru ori și jumătate mai mare decât Tulcea, ajungând la 136,9 loc./km².

Referitor la **mișcarea naturală** în Regiunea Sud Est se constată că aceasta este pe locul al patrulea între regiunile de dezvoltare ale României în privința celui mai mic număr de născuți vii în 2008 și a celei mai mici rate de fertilitate, dar pe locul al șaselea în privința celui mai mic spor natural.

În ceea ce privește sporul natural, în Regiunea Sud Est se constată o creștere în mediul urban în județele Constanța, Tulcea și Vrancea, neutralizată în schimb de scăderile din celelalte județe. Prin contrast, mediul rural se confruntă cu scăderi dramatice ale sporului natural în toate cele șase județe ale regiunii.

În ceea ce privește speranța de viață la naștere, aceasta s-a majorat pe perioada 2003-2008, dar Regiunea Sud Est are în continuare o poziție inferioară față de media UE 27, locuitorii regiunii trăind la nivelul anului 2007 cu aproximativ 6 ani mai puțin decât cei din Uniunea Europeană. De asemenea, speranța de viață este în general mai mare la femei decât la bărbați și în mediul urban față de mediul rural.

Regiunea Sud Est prezintă o **migrație negativă**, fiind a treia regiune sursă din cadrul României, după Regiunea Nord Est și Sud Vest Oltenia. La nivelul anului 2008 regiunea a pierdut 1.909 locuitori, singurele județe din Regiunea Sud Est care au înregistrat migrație pozitivă în anul 2008 fiind Constanța (1352 de persoane) și Vrancea (15 persoane). Se remarcă faptul că mediul urban al regiunii a pierdut locuitori (-7.613 persoane în 2008), în timp ce mediul rural și-a majorat populația (+5.704 persoane în 2008).

Regiunea Sud Est se clasează pe locul 3 între regiunile țării în funcție de cel mai mic număr de emigranți, cu un procent de 10,08% din totalul emigranților la nivel național în 2008. Județele cu cea mai mare pondere în numărul emigranților de la nivel regional sunt Galați și Constanța, în timp ce județul Tulcea a înregistrat cel mai mic număr de emigranți.

În Regiunea Sud Est se constată prezența majorității etniilor naționale. Cea mai mare pondere în structura etnică a regiunii o dețin românii (95,5%) fiind urmați de rromi (1,706%), turci (0,98%), ruși-lipoveni (0,894%) și tătari (0,82%). Răspândirea teritorială a etniilor este neuniformă pe teritoriul regiunii, remarcându-se poli de concentrare a turcilor și tătarilor în județul Constanța și a rușilor lipoveni și a grecilor în județul Tulcea. De asemenea, în județul Constanța este localizat cel mai mare procentaj de locuitori din fiecare etnie, cu excepția rromilor, a rușilor lipoveni și a grecilor.

3.3.2 Ocuparea forței de muncă și șomajul

Piața muncii în Regiunea Sud Est. În anul 2008, Regiunea Sud Est înregistra un număr de 1,11 milioane de persoane active și 1,06 milioane de persoane ocupate, reprezentând **12,12% din populația activă a țării și 12,09% din populația ocupată a României**. Regiunea Sud Est înregistra **o rată de activitate de 60,3% și o rată de ocupare de 57,5%**, clasându-se astfel pe penultimul loc în România, după Regiunea Nord Est. Se constată că județele Constanta, Buzău și Vrancea depășesc media regională a ratei de activitate, dar fără a se apropia de media națională, în timp ce județul Galați are cea mai mică rată de activitate din regiune. Singurele județe care depășesc media regională în privința ratei de ocupare sunt Constanța, care se apropie la o diferență de 0,6 puncte procentuale de media națională, și județul Buzău, în timp ce județul Galați se clasifică pe ultimul loc la nivel regional și în această privință.

Tabel 3.3.2.1. Rata de activitate și rata de ocupare a forței de muncă pe regiuni și județe componente Regiunea Sud Est, 2008

2008	Populația totală mii persoane	Populația activă mii persoane	Populația ocupată civila mii persoane	Rata de activitate %	Rata de ocupare %
România	21.504,442	9.150,4	8.747,0	66,6	63,6
Regiunea Nord Est	3.719,102	1.319,4	1.248,9	56,6	53,6
Regiunea București-Ilfov	2.248,026	1.302,1	1.281,7	86,2	84,8
Regiunea Sud Est	2.819,565	1.109,3	1.057,6	60,3	57,5
Județul Brăila	362,352	138,3	132,3	59,2	56,6
Județul Buzău	484,724	189,5	178,6	64,1	60,4
Județul Constanța	720,303	318,6	309,0	64,9	63,0
Județul Galați	611,59	220,8	206,3	54,1	50,6
Județul Tulcea	249,022	90,8	86,8	54,5	52,1
Județul Vrancea	391,574	151,3	144,6	61,5	58,8

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

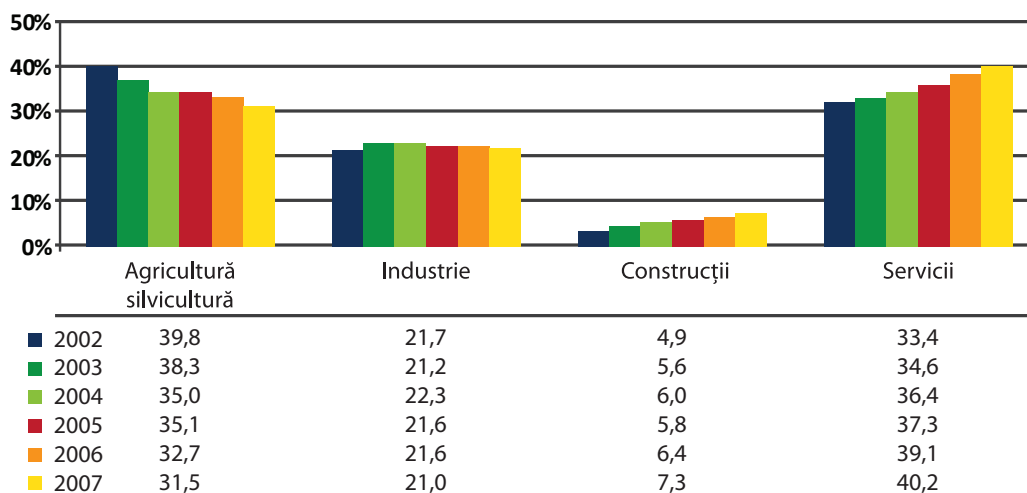
Bărbații au o pondere mai mare decât femeile în populația activă a regiunii, respectiv 52,9% față de 35,4% (2008), cu diferențe majore pe grupe de vârstă de până la 22,2 procente în cazul grupei de vârstă 15-64 de ani (bărbați-70,9% din total populatelor, femei – 48,7% din totalul populației).

Se constată că ponderea persoanelor active în totalul populației este mai mare în mediul urban – 44,8% – decât în mediul rural – 43% – (2008), cele mai mari diferențe între medii înregistrându-se în cazul grupei de vârstă de peste 64 de ani unde ponderea populației active în mediul urban este de 0,7%, iar în mediul rural de 22,4%.

Evoluția populației ocupate pe activități ale economiei naționale. În perioada 2002-2007 în Regiunea Sud Est s-a înregistrat o creștere a ponderii ocupării populației în servicii, de la 33,3% la 40,2% concomitent cu scăderea ocupării în agricultură de la 39,8% la 31,5%. Serviciile au însă în continuare o pondere mai mică cu aproape 2 puncte procentuale față de media națională (40,2 % la nivel

regional față de 43,8 % la nivel național), în timp ce agricultura depășește media națională cu 2,4 puncte procentuale, construcțiile cu 0,3 puncte procentuale, iar industria este cu 2,1 puncte procentuale sub nivelul național.

Grafic 3.3.2.1. Structura populației ocupate pe domenii de activitate, evoluție 2002-2007

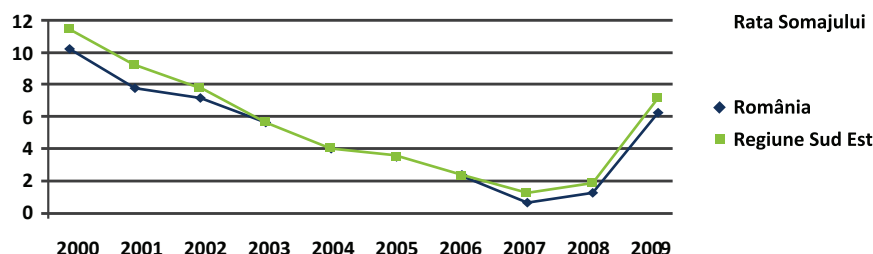
Sursa: INS, calcule PRAI SUD EST 2009-2013

În privința numărului mediu de salariați pe activități ale economiei, în Regiunea Sud Est se constată o creștere inferioară a acestuia per totalul activităților economice față de media țării în perioadele 2000-2008 și 2005-2008.

Șomajul. După o perioadă continuă de scădere a ratei șomajului la nivel național între anii 2000-2007, problematica șomajului revine în actualitate în contextual crizei economice globale, acesta suferind o creștere accentuată începând cu anul 2008.

Din totalul de 709.383 șomeri înregistrați la data de 31 decembrie 2009 în România, Regiunea Sud Est totalizează 93.018 șomeri, reprezentând 13,11% din totalul pe țară. Aproape jumătate (48,11%) din șomerii regiunii sunt concentrați în județele Buzău și Galați.

Grafic 3.3.2.2. Evoluția ratei șomajului în perioada 2000 – 2009

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila, Ministerul Muncii

Se constată că rata șomajului este mai mare cu 0,6 puncte procentuale decât rata națională. De asemenea șomajul în rândul femeilor este mai mare cu 1 punct procentual față de media națională.

Șomajul este mai ridicat în rândul persoanelor cu studii scăzute decât în rândul persoanelor cu studii medii sau superioare, acestea reprezentând 91,54 % din totalul șomerilor neindemnizați, 73% din totalul șomerilor indemnizați cu experiență în muncă și 20,6% din totalul șomerilor indemnizați fără experiență în muncă.

În acest context, adaptarea capacității de instruire la cerințele pieței forței de muncă și calificarea și personalului se dovedesc a avea o importanță majoră.

Regiunea Sud Est înregistrează o rată a locurilor de muncă vacante în creștere în 2008 față de 2005 care este inferioară ratei naționale (1,5% în 2008 și 1,22% în 2005), iar tendințele de evoluție în 2008 față de 2005 sunt în general asemănătoare cu cele naționale. Se remarcă însă activități precum construcțiile și învățământul care prezintă tendințe opuse în această regiune față de media națională.

3.3.3 Educația și formarea profesională

Țintele pentru anul 2010 stabilite prin Setul de indicatori comuni de referință (**Benchmarks**) pentru îmbunătățirea sistemelor de educație din țările membre ale UE adoptat de Consiliul Europei în mai 2003 la recomandarea Comisiei Europene sunt:

- maxim 10% rata medie a abandonului școlar timpuriu în UE
- cel puțin 85% din persoanele cu vârsta de 22 de ani să fi absolvit cel puțin învățământul secundar superior
- o scădere cu cel puțin 20% a procentului tinerilor de 15 ani cu competențe scăzute de citire
- media în UE a persoanelor adulte care participă la formare continuă în anul 2010 să fie de minim 12,5%
- creșterea până în 2010 cu cel puțin 15% a numărului absolvenților de matematică, științe și tehnologie și eliminarea decalajelor între sexe
- creșterea până în 2020 a populației cu educație terțiară până la 40% din populația tânără.

Analiza comparativă între Regiunea Sud Est și Uniunea Europeană asupra principalilor indicatori din domeniul educației arată că în privința participării elevilor/studentilor la educație, Regiunea Sud Est ocupă penultimul loc din clasamentul regiunilor românești, cu o valoare a gradului de cuprindere de 18,27%, față de media UE de 21%, fiind la o distanță de 11,58 puncte procentuale de cea mai bine clasată regiune românească și de 17,66 puncte procentuale față de cea mai bine clasată regiune, Regiunea Bruxelles (35,93%). În privința participării copiilor de 4 ani la educație regiunile României se situează între locurile 139 și 174 la nivel european cu valori cuprinse între 86,16% și 63,26% (2007), iar Regiunea Sud Est se situează pe locul patru între regiunile românești cu o rată de participare a copiilor de 4 ani la educație de 75,17%.

În ceea ce privește participarea elevilor la educația secundară superioară și post-secundară non-terțiară Regiunea Sud Est se clasează pe locul 185 în Uniunea Europeană și pe locul 4 în România cu o rată de participare de 32,02% și se află la o distanță de 47,47 procente de cea mai bine clasată provincie, Provincia Limburg din Belgia care are o rată de participare a elevilor la educația secundară și post-secundară non-terțiară de 79,49%.

La nivelul anului 2007, primul loc la nivel european în privința **participării studenților la educația terțiară** este ocupat de Regiunea București Ilfov cu un procent de 205,17%, urmată de Praga și Bratislava. Cea mai rău plasată regiune din România este Regiunea Sud Muntenia, cu un procent de 20,02%, Regiunea Sud Est clasându-se pe penultima poziție în România, cu un procent de 29,67%. Cea mai bine plasată regiune din România la nivelul anului 2007 în privința **nivelului de educație terțiară atins** este Regiunea București Ilfov, cu o participare de 26,3%, la distanța de 21,3 puncte procentuale de Provincia Brabant Wallon din Belgia care ocupă prima poziție a clasamentului. Regiunea Sud Est se află și în cazul acestui indicator pe penultimul loc în România, după Regiunea Sud Muntenia, având un procent de participare a populației la educația terțiară de 8,8%.

În ceea ce privește educația pe tot parcursul vieții (lifelong learning) România înregistrează valori foarte mici, cea mai bine clasată regiune la nivelul anului 2007 (București Ilfov) înregistrând o valoare de 1,7% iar cele mai slab clasate trei regiuni (Regiunea Sud Est, Regiunea Sud Muntenia și Regiunea Sud Vest Oltenia) înregistrând valori de 1,1%.

Populația școlară. În anul școlar 2007/2008, dintre cei 509.656 elevi și studenți înscriși în sistemul de învățământ din Regiunea Sud Est, 82.535 erau încadrați în învățământul preșcolar, 231.493 în învățământul primar și gimnazial, 97.949 în învățământul liceal, 29.035 urmau o școală de arte și meserii, 5190 urmau o formă de învățământ postliceală, 715 o școală de maiștri și 62.739 urmau o instituție de învățământ superior. Se constată astfel că Regiunea Sud Est procentul fiecărui nivel de instruire este mai mare decât media națională, cu excepția învățământului superior, unde se înregistrează o diferență de 8,3 procente.

Populația școlară feminină este concentrată mai ales în ciclurile de învățare generale sau teoretice, nivelurile tehnice fiind accesate mai ales de populația masculină, astfel că indicatorul comun de referință privind eliminarea decalajelor dintre sexe în privința educației tehnice nu este atins.

Populația școlară a cunoscut o scădere între anii 2003/2004 și 2007/2008 de 67.912 elevi și studenți, iar la nivelul Regiunii Sud Est de 35.279 de persoane (51,94% din scăderea totală). Cea mai mare scădere s-a înregistrat în învățământul primar și gimnazial: 46.414 elevi și studenți. Gradul de participare la educație, participarea populației la educația primară și secundară inferioară a scăzut în perioada 2005-2007, în timp ce gradului de cuprindere în educația secundară superioară și post-secundară non-terțiară și gradul de cuprindere în educația terțiară au cunoscut o creștere în aceeași perioadă.

Numărul de studenți la nivel național și regional a crescut constant între anii universitari 1992/1993 și 2007/2008, iar în anul 2007/2008 din cei 907.353 din România, 62.739 erau înscriși la facultățile din Regiunea Sud Est, aceștia fiind concentrați mai ales în orașele Constanța și Galați.

Rata abandonului școlar a fost în creștere între anii școlari 2005/2006 și 2007/2008 la nivelul învățământului primar atât la nivelul Regiunii Sud Est, cât și la nivelul întregii țări. În anul școlar 2007/2008, cele mai afectate județe din Regiunea Sud Est au fost județul Constanța pe nivelul abandonului școlar în ciclul primar, Vrancea pe nivelul abandonului școlar în ciclul gimnazial, liceal și profesional și Brăila în învățământul postliceal și de maiștri.

Calitatea educației. Personalul didactic în România la nivelul anului școlar 2007/2008, totaliza 276.849 de persoane, dintre care 31.704 aparțineau Regiunii Sud Est, în scădere față de anul școlar 2003/2004. Regiunea Sud Est avea un raport mediu 16,08 elevi la un profesor, raportul fiind mai mare decât media națională pentru fiecare nivel de instruire cu excepția învățământului postliceal și a școlilor de maiștri.

Personalul didactic a înregistrat creșteri la nivelul învățământului superior, o dată cu creșterea cererii pentru aceste servicii, respectiv 960 de persoane la nivel național și 50 de persoane la nivelul Regiunii Sud Est.

3.3.4 Infrastructura educațională

Regiunea Sud Est înregistra în anul școlar 2007/2008 un număr de 1.406 unități școlare, fiind a treia regiune în funcție de cel mai mic număr de unități școlare, după Regiunea București Ilfov și Regiunea Vest, situându-se pe locul 3 din punct de vedere și al numărului de unități școlare la 100.000 de locuitori, și anume 49,87 unități școlare la 100.000 de locuitori, mai mult decât media națională de 41,21.

Tabel 3.3.4.1. Număr de unități școlare la 100.000 de locuitori

2008	Nr. unități școlare	Nr. unități școlare/100.000 locuitori
România	8.861	41.21
Regiunea Nord Est	1.406	49.87
Regiunea Vest	865	26.34
Regiunea Sud Est	1.174	41.64
Județul Brăila	142	39.19
Județul Buzău	202	41.67
Județul Constanța	329	45.68
Județul Galați	268	43.82
Județul Tulcea	89	35.74
Județul Vrancea	144	36.77

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

În perioada 2003-2008, în Regiunea Sud Est s-au desființat 665 de unități de învățământ, respectiv 36,16% din total, nivelul preșcolar fiind cel mai afectat, cu diminuări de 54.07%.

În privința învățământului superior, în perioada 1992/1993 – 2007/2008 s-a constatat o creștere a instituțiilor (de la 5 la 7) și a facultăților (de la 17 la 54).

Referitor la variația învățământului superior din instituțiile private din Regiunea Sud Est între anii universitari 2003/2004 și 2007/2008 se remarcă faptul că s-a reușit într-o perioadă de 5 ani creșterea numărului de studenți cu 97,54% însoțită bineînțeles și de o creștere a veniturilor în același timp cu reducerea personalului cu 5,06%.

3.3.5 Serviciile sociale și incluziunea socială

România înregistra în anul 2008 o expunere la riscul de sărăcie înaintea acordării prestațiilor sociale de 31%, la o distanță mare de țările din regiune precum Ungaria, Polonia sau Grecia, în stagnare după creșterea rapidă de 7.5 procente din anul 2007. Media la nivel european a expunerii la sărăcie după acordarea prestațiilor sociale este de 17%, în stagnare în 2008, după o creștere de 1 procent în 2007, iar România se află la o distanță de 6 procente de media europeană, înregistrând o expunere la riscul de sărăcie după acordarea prestațiilor sociale de 23%, în scădere față de 2007.

România înregistrează cea mai mare expunere la riscul de sărăcie a populației încadrate în muncă, respectiv 18% față de media UE 27 de 8%.

Femeile, persoanele vârstnice și tinerii fac parte din categoria persoanelor cu o mai mare expunere la riscul de sărăcie atât în Uniunea Europeană, cât și în România.

La nivelul anului 2007, nivelul sărăciei în România era de 18,5% la nivel național, respectiv 18.3% în rândul bărbaților și 18,8% în rândul femeilor. Aproximativ 70% dintre persoanele sărace trăiau în mediul rural, iar persoanele singure (27,9% per total, 22% în cazul bărbaților și 30,8% în cazul femeilor), familiile monoparentale (31%), familiile cu mai mult de 2 copii (40%) și persoanele singure cu vârsta de peste 65 de ani (33,4%)(2007) erau mai expuse sărăciei.

Cele mai mari rate ale sărăciei se înregistrau în 2007 în Regiunea Nord Est (26,2%), urmată de Regiunea Sud Est (24,2%) și Sud Vest (23%), timpul în care cea mai redusă rată a sărăciei se înregistra în Regiunea București-Ilfov.

Cea mai bine reprezentată categorie a **populației asistate social** este cea a beneficiarilor de alocațiile de stat pentru copii, 482.673 de beneficiari din totalul național de 3.775.707 înregistrându-se în 2008 în Regiunea Sud Est (12,78%). La nivelul regiunii cele mai multe alocații de stat pentru copii s-au acordat în județele Constanța (124.731 beneficiari, respectiv 25,84% din totalul regional) și în Galați (107.413 beneficiari reprezentând 22,25% din totalul regional), iar cei mai puțini beneficiari s-au aflat în județul Tulcea (42.846 beneficiari reprezentând 8.88% din total).

Variația numărului beneficiarilor de prestații sociale din Regiunea Sud Est a fost contrară variației naționale la nivelul tuturor tipurilor de prestație socială studiată, în afara numărului beneficiarilor de ajutoarele de urgență de la bugetul local care a crescut în 2008 față de 2005 atât la nivel național, cât și la nivel regional.

La data de 30 septembrie 2009, în Regiunea Sud Est erau înregistrați un număr de 5.932 de copii care primeau asistență în servicii de tip familial, cei mai mulți dintre aceștia la asistenți maternali profesioniști sau la rude până la gradul IV, reprezentând 13,51% din totalul național, 2.673 de copii în serviciile rezidențiale publice, reprezentând 13,81% din totalul național și 291 de copii în serviciile rezidențiale private, reprezentând 6,88% din totalul național.

La 30 septembrie 2009 un număr de 83.908 persoane cu handicap din cele 669.523 de persoane din această categorie din România, reprezentând un procent de 12,53% din populația cu handicap la nivel național. Dintre acestea 2,12% erau instituționalizate, față de media națională de 2,55%, restul fiind îngrijite în cadrul familiei, fără a locui într-un centru special destinat persoanelor cu handicap.

În ceea ce privește rata persoanelor cu handicap din totalul populației, se constată că la nivelul anului 2009, Regiunea Sud Est înregistra o rată cu 0,13 puncte procentuale mai mică decât media națională, respectiv 2,98% față de 3,11%. Județul cu cea mai mică rată a persoanelor cu handicap din totalul populației era județul Galați, cu o rată de 1,78%, iar județele care depășesc media națională erau județul Tulcea (4,08%) și județul Vrancea (6,07%).

Infrastructura de asistență socială. La nivelul anului 2008, Regiunea Sud Est înregistra un număr de 6.902 locuri pentru servirea mesei în fiecare zi și un număr de beneficiari de 4.389 de persoane într-un număr de 16 cantine sociale finanțate de la bugetul local. Cei mai mulți beneficiari ai acestui serviciu social se găseau în județele Constanța, Buzău și Galați, iar cel mai mic în județul Tulcea.

Tabel 3.3.5.1 Furnizori de servicii de asistență socială în Regiunea Sud Est, 2009

România	Număr	Furnizori publici	Furnizori privați
Regiunea Sud Est	2436	1147	1289
Județul Brăila	342	235	107
Județul Buzău	65	54	11
Județul Constanța	40	23	17
Județul Galați	53	27	26
Județul Tulcea	94	65	29
Județul Vrancea	16	11	5
	74	55	19

Sursa: Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, www.mmuncii.ro

În perioada 2000-2008 în Regiunea Sud Est se înregistrează o scădere a numărului de cantine sociale finanțate de la bugetul local care depășește media națională, respectiv -30,43% față de -29,38% la nivel național. Cu toate acestea, capacitatea cantinelor sociale din Regiunea Sud Est a crescut cu 8,68%, dar numărul de beneficiari a scăzut cu 12,92%.

În Regiunea Sud Est se remarcă existența unui număr de 11 unități finanțate din surse ale ONG-urilor sau ale altor reprezentanți sociali, din cele 52 de astfel de unități de la nivel național. De existența acestora au beneficiat în anul 2008 în medie un număr de 719 persoane pe zi, cu 9 persoane mai puțin decât capacitatea maximă.

În perioada 2000-2008 s-a constatat o creștere a numărului de cămine de bătrâni finanțate de la bugetele locale, Regiunea Sud Est înregistrând o rată de creștere de 600%, de la 3 la 21 de unități, în timp ce la nivel național numărul acestora s-a majorat de la 20 la 81 de unități. Numărul de locuri, dar și numărul beneficiarilor serviciilor acestora s-a majorat atât la nivel regional, cât și la nivel național, rata de creștere a acestora fiind mai mare în Regiunea Sud Est decât media națională. Județele Buzău, Tulcea și Vrancea nu aveau nici un cămin de bătrâni finanțat de bugetul local în anul 2004, dar în anul 2008 Județul Buzău avea 4 unități, Tulcea 2 și Vrancea o unitate.

În privința căminelor pentru vârstnici finanțate de ONG-uri, în Regiunea Sud Est se înregistrau 4 astfel de unități, 3 unități în județul Buzău și una în județul Galați, care deserveau lunar 84 de persoane în plus față de capacitatea căminelor finanțate de la bugetul local.

În privința centrelor de zi pentru vârstnici, în Regiunea Sud Est se înregistrau un număr de 17 astfel de unități finanțate de la bugetele locale, care deserveau 427 de persoane, față de capacitatea de 437 de persoane. Județul Vrancea nu avea nici o astfel de unitate, în timp ce județul Buzău avea 6 unități.

Numărul furnizorilor de servicii de asistență socială este foarte scăzut în județul Tulcea. Cea mai mare parte a furnizorilor publici de asistență socială sunt în mediul urban. În mediul rural se oferă în special servicii primare de asistență socială.

3.3.6 Sănătatea și infrastructura sanitară

Sistemul sanitar din România se confruntă cu o criză datorată subfinanțării și învechirii infrastructurii, criză care se traduce printr-o asistență sanitară precară acordată unora dintre cetățenii țării și care are un impact negativ asupra bunăstării populației. Astfel, România se situează pe ultimul loc în privința mortalității infantile cu 13,9 copii morți la 1.000 de născuți vii în anul 2006 față de media UE 27 de 4,7 copii morți la 1.000 de născuți vii. Rata mortalității infantile a scăzut la 12% în 2007 și la 11% în 2008, dar România rămâne pe ultimul loc în UE în această privință.

În privința speranței de viață la naștere, România se situa pe locul 23 dintre cele 27 de state membre în cazul bărbaților, cu o valoare de 69,71 de ani, cu 6,35 de ani mai puțin decât media UE și pe locul 25 în cazul populației feminine, înainte de Bulgaria și Letonia, cu o valoare de 76,86 de ani, cu 5,34 ani mai mică decât media UE.

Infrastructura sanitară. Cele mai multe unități sanitare exclusiv cabinetele medicale raportat la populația regiunii se înregistrau în Regiunea București Ilfov, cu 94,71 unități sanitare la 100.000 de locuitori, în timp ce Regiunea Nord Est înregistra cel mai mic număr de unități sanitare raportat la populație, respectiv 52 de unități la 100.000 de locuitori. Regiunea Sud Est se clasează pe penultimul loc, având un număr de 52,56 unități sanitare la 100.000 de locuitori, cu 10,69 unități sanitare mai puțin decât media națională.

Tabel 3.3.6.1. Număr unități sanitare, exclusiv cabinete medicale, pe regiuni, 2008

2008	Nr. unități sanitare	Nr. unități sanitare la 100.000 locuitori
România	13.602	63,25
Regiunea Sud Est	1.482	52,56
Regiunea Nord Est	1.934	52,00
Regiunea București-Ilfov	2.129	94,71

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Numărul de cabinete medicale la nivel național este de 34.693, respectiv 161,33 cabinete medicale la 100.000 de locuitori, Regiunea Sud Est clasându-se pe locul 5 cu un număr de 144,14 cabinete medicale la 100.000 de locuitori și un total de 4.064 de cabinete medicale.

Procentul de unități sanitare din mediul rural raportate la unitățile sanitare din mediul urban este în Regiunea Sud Est de doar 34,52%, față de media națională de 50,76%, îngreunând accesul populației din zonele izolate la asistență medicală.

Segmentul privat al infrastructurii medicale este mult mai bine reprezentat decât segmentul public atât la nivel național, cât și în Regiunea Sud Est. Ponderea sectorului privat față de sectorul public a crescut de la 1.366,84% în 2005 la 1.741,11% în 2008, sectorul privat totalizând 3.134 de unități sanitare față de 180 de unități sanitare publice. În aceste condiții, sistemul public de sănătate se confruntă cu o concurență crescută din partea sistemului privat, mai ales în contextul viitoarei implementări a sistemului de coplată. Mai mult, pe lângă alegerea prezentării la o unitate medicală publică sau privată din România, cetățenii români au posibilitatea alegerii unei unități medicale din orice stat membru UE dacă urgența cazului solicită tratarea în străinătate și dacă cetățeanul își poate asigura cheltuielile de transport până la clinica aleasă, acestea nefiind suportate de asigurarea de sănătate.

România înregistrează în 2008 un număr de 642,58 de paturi din spitale/100.000 de locuitori, iar Regiunea Sud Est un număr de 537,35 de paturi din spitale/100.000 de locuitori, valori mai mari decât în majoritatea statelor membre. Numărul relativ ridicat nu indică eficiența sistemului sanitar românesc, ci orientarea acestuia către tratarea afecțiunilor prin spitalizarea pacientului, indiferent dacă este posibilă tratarea în sistem ambulatoriu, ceea ce încarcă și mai mult un sistem subfinanțat.

La momentul actual se are în vedere reducerea numărului de paturi în spital la 100.000 de locuitori până la valori eficiente și în conformitate cu standardele internaționale și descentralizarea sistemului sanitar care ar permite administrației județene și locale să rezolve problemele unităților sanitare specifice comunităților din care fac parte.

Personalul medical. Numărul doctorilor încadrați în muncă variază între limitele de 400 de doctori/100.000 de locuitori în cazul Belgiei și 219,1 doctori/ 100.000 de locuitori în cazul Poloniei (2007). România se afla pe penultimul loc cu un număr de 222 de doctori încadrați în munca la 100.000 de locuitori, număr aflat într-o creștere ușoară față de anul precedent. Regiunea Sud Est se situa în 2008 pe ultimul loc în România în privința numărului de medici (160,82 medici la 100.000 de locuitori), pe locul 5 în privința numărului de stomatologi (44,34 la 100.000 loc.) și pe locul 6 în privința numărului de farmaciști (48,42%). În privința personalului cu studii medii se afla pe penultimul loc la nivel național, cu 559,85 de cadre sanitare medii la 100.000 de locuitori față de media națională de 612,97 de cadre sanitare medii la 100.000 de locuitori.

Cei mai puțini doctori și stomatologi se înregistrează în Județul Buzău (110,8 doctori și 23,02 stomatologi la 100.000 de locuitori), iar cei mai puțini farmaciști și cele mai puține cadre medicale medii se înregistrează în Județul Tulcea (25,44 farmaciști și 448,70 cadre sanitare medii la 100.000 de locuitori).

Salariile mici din sistemul sanitar, dotările învechite, lipsa medicamentelor și ustensilelor medicale și condițiile precare de muncă conduc la lipsa motivației unei mari părți a personalului medical care alege să profeseze în Uniunea Europeană.

3.3.7 Siguranța și ordinea publică

Regiunea Sud Est prezintă o serie de particularități teritoriale care determină o mare varietate de probleme, cu a căror complexitate și combinație nu se întâlnește nici o altă regiune din țară:

- Prezintă un teritoriu întins, cu distanțe mari între regiunile rurale izolate, cu căi de acces dificile, prezentând dificultăți în acoperirea teritoriului de către polițiști
- Prezintă o variație mare a populației dată de turiștii din sezonul estival și de muncitorii sezonieri din perioada de iarnă, ceea ce mărește posibilitatea comiterii de infracțiuni
- Vastitatea teritoriilor puțin locuite fac posibilă ascunderea persoanelor care se sustrag urmăririi penale, judecății sau executării pedepselor care recurg la comiterea de noi infracțiuni pentru a supraviețui
- Întinderea mare a frontierei favorizează contrabanda, trecerea ilegală frontierei și introducerea în țară a substanțelor periculoase, stupefiantelor sau armamentului.
- Nivelul scăzut de trai, lipsa locurilor de muncă, rata ridicată a șomajului și rata mare a sărăciei din Regiunea Sud Est contribuie la creșterea infracționalității.

În anul 2008 în Regiunea Sud Est s-au comis 34.807 infracțiuni, în creștere ușoară față de anul precedent, județele în care s-au comis cele mai multe infracțiuni fiind județul Constanța și județul Galați.

Dacă în anul 2000 **rata infracționalității** în Regiunea Sud Est era mai mare decât media națională, se constată că din 2005 până în 2008 aceasta este sub media națională, chiar dacă se înregistrează creșteri în fiecare an. Județele Vrancea și Tulcea au înregistrat cele mai mari rate de infracționalitate pe tot intervalul studiat, cu excepția anul 2008 când județul Constanța s-a clasat pe locul secund, iar Tulcea pe locul trei.

Cea mai mare pondere a infracționalității dintr-un județ în totalul regiunii s-a înregistrat în anul 2007 când în județul Constanța s-au comis 29.66% din infracțiunile de la nivelul regiunii, iar cea mai mică pondere s-a înregistrat în anul 2008 când în județul Tulcea s-au comis 9,51% din toate infracțiunile din Regiunea Sud Est.

În ceea ce privește variația infracționalității în perioadele 2000-2008 și 2005-2008 se constată că atât la nivel național, cât și la nivelul Regiunii Sud Est, numărul infracțiunilor a scăzut între anii 2000-2008, dar a crescut între anii 2005-2006, ceea ce înseamnă că anii 2000-2004 au fost caracterizați de o scădere puternică a numărului de infracțiuni.

Se constată că numărul de infracțiuni grave comise în România a scăzut constant între anii 2000-2008, tendința păstrându-se și la nivelul Regiunii Sud Est și a județelor sale componente, cu excepția județului Brăila care a înregistrat creșteri în anul 2005 și în anul 2007.

Tabel 3.3.7.1. Număr de unități sanitare, exclusiv cabinete medicale, pe regiuni, 2008

	2000		2008	
	Rata infracționalității	Rata criminalității	Rata infracționalității	Rata criminalității
România	1.557	336	1.345	200
Regiunea Sud Est	1.604	366	1.234	200
Județul Brăila	1.629	334	1.171	232
Județul Buzău	1.445	294	1.217	147
Județul Constanța	1.553	309	1.314	155
Județul Galați	1.472	458	972	252
Județul Tulcea	2.065	365	1.330	192
Județul Vrancea	1.789	450	1.469	243

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Județele cu cea mai mare rată a criminalității sunt județul Galați, județul Vrancea și județul Brăila, iar cele cu cea mai mică rată a criminalității sunt județul Buzău și județul Constanța.

Județele cu cea mai mare pondere în totalul regional au fost județul Galați și județul Constanța, în timp ce județul Tulcea înregistrează cea mai mică pondere în fiecare an studiat din perioada 2000-2008.

Analiza variației criminalității pe intervalele 2000-2008 și 2005-2008 relevă faptul că aceasta a înregistrat scăderi procentuale mai mari în prima perioadă decât în perioada 2005-2008. Scăderea Regională totală a fost de -47,45 %, iar în intervalul 2005-2008 a fost de 37,16%, față de scăderile naționale de 51,2% (2000-2008) și 43,98% (2005-2008).

3.3.8 Cultura și infrastructura culturală

Structura etnică a Regiunii Sud Est se caracterizează printr-o mare diversitate de etnii, din totalul de 2.848.219 ai regiunii 135.387 de persoane aparținând minorităților naționale care și-au păstrat și si-au adaptat tradițiile naționale, trăind fie în comunități strânse, fie în familii mixte. Concentrarea etniilor turcă și tătară în județul Constanța și a etniei rusă-lipovene în județul Tulcea, a condus la crearea unor centre cu puternice **influențe culturale străine** în aceste locuri.

Infrastructura culturală. În privința bibliotecilor de la nivelul Regiunii Sud Est se constată că numărul acestora a scăzut în perioada 2000-2008 de la 1.578 de unități în 2000 la 1.557 de unități în 2008, dar numărul volumelor existente în acestea a crescut de la 15,29 milioane în 2000 la 16,55 milioane în 2008. De asemenea, la nivelul regiunii se constată existența unui procent de doar 23.7% biblioteci publice în totalul bibliotecilor în anul 2008, ceea ce relevă faptul că sectorul privat este mai dispus să investească în cultură decât sectorul public. La nivelul Regiunii Sud Est cel mai bine clasat județ este județul Buzău, cu 0,66 biblioteci la 1.000 de locuitori și cel mai prost clasat este județul Constanța cu 0,47 biblioteci la 1.000 de locuitori, media Regională fiind de 0,55 biblioteci la 1000 de locuitori.

În anul 2008, Regiunea Sud Est se situa pe locul 5 în ceea ce privește numărul de muzee (75) și pe locul 6 în ceea ce privește numărul de vizitatori (864.804 persoane), cu o activitate în creștere față de anul 2000. În cadrul Regiunii Sud Est se remarcă județul Constanța care avea în anul 2008 22 de muzee, dar înregistra peste jumătate din vizitatorii de muzee din regiune (452.067 de persoane, respectiv 52,27%). Cel mai mic număr de muzee și de vizitatori din Regiunea Sud Est se înregistrau în județul Brăila, cu 5 muzee și un număr total de 12.954 de vizitatori anual.

În privința activității în cinematografe se constată că în anul 2008 Regiunea Sud Est avea 14 cinematografe, un număr egal cu Regiunea București-Ilfov, reprezentând 18,92% din totalul cinematografelor din România. Regiunea înregistra un procent de 24,44% din locurile totale în săli de cinematograf, dar doar 6,91% din numărul de spectacole și 4,3% din numărului de spectatori.

În ceea ce privește instituțiile de spectacole, se constată că în Regiunea Sud Est se găseau în anul 2008 14 dintre cele 156 de unități de la nivel național, totalizând 8,97% din total și clasând astfel regiunea pe locul 6, la egalitate cu Regiunea Nord Est. Se remarcă faptul că nu exista nici o filarmonică sau orchestră simfonică în nici unul dintre județele regiunii, opera se găsește doar în județul Constanța și teatru muzical de estradă sau de operetă se găsește doar în județul Galați.

În privința numărului de spectacole și concerte din anul 2008, Regiunea Sud Est a înregistrat 10,21% din totalul național, respectiv 2.010 spectacole și concerte dintr-un total de 19.689, clasându-se astfel pe locul 4 în România.

În ceea ce privește numărul de spectatori se constată că în anul 2008 Regiunea Sud Est înregistra 8,15% din numărul total la nivel național, respectiv 439.065 de spectatori și auditori dintr-un total național de 5.388.751 de persoane, situându-se pe locul 5 în România.

Contrar evoluției activității artistice de la nivel național, în perioada 2000-2008, în Regiunea Sud Est s-a înregistrat o reducere a numărului de unități (-3 unități) și de spectatori(-11.793 persoane), în timp ce numărul de spectacole a înregistrat o creștere de 69 de spectacole, dar o scădere de 149 de spectacole față de anul 2004.

3.3.9 Sport și agregarea socială

Activitatea sportivă la nivel național, dar și în Regiunea Sud Est s-a dezvoltat între anii 2000-2008 prin creșterea numărului de secții sportive afiliate, a numărului de sportivi legitimați, a numărului de antrenori cu normă întreagă, a numărului de instructori și a numărului de arbitri.

În 2008 în Regiunea Sud Est se înregistrau 755 de secții sportive afiliate, 31.374 de sportive legitimate, 803 antrenori cu normă întreagă, 825 instructori, și 870 arbitri. Chiar dacă nu există o statistică oficială în acest sens, se constată apariția în ultima vreme în Regiunea Sud Est a unei infrastructuri private pentru desfășurarea activităților sportive, cum ar fi sălile de fitness și aerobic, terenurile de fotbal sintetice, terenurile de tenis sau de paintball.

De remarcat este faptul că orașul Constanța este orașul de origine al Paintball-ului în România care a fost introdus aici în anul 1999 și care a fost recunoscut în anul 2004 ca sport, prin constituirea în Constanța, a Ligii Sportive de Paintball din România.

3.4. Habitat

3.4.1 Capacitatea regiunii de susținere a eco-sistemelor

Regiunea Sud Est obține rezultate peste media României pentru 5 indicatori de dezvoltare durabilă cuprinși în "Indicele Regional al Societății Durabile" 2009 (IRSD-Romania-2009), și sub medie pentru 3 indicatori.

Tabel 3.4.1.1 Capacitatea Regiunii Sud Est de susținere a eco-sistemelor (durabilitate)									
Indicator	Media Națională	Nord Est	Sud Est	Sud	Sud Vest	Vest	Nord Vest	Centru	București-Ilfov
3. Apă potabilă suficientă	6,1	5,5	8,0	5,6	4,1	6,6	7,4	6,3	4,9
4. Populația conectată la un sistem de canalizare	6,3	5,3	6,2	4,6	5,0	7,0	6,0	6,7	9,3
7. Calitatea aerului	7,8	9,8	8,3	6,0	3,0	8,0	9,7	8,3	9,4
9. Calitatea solului	5,7	5,4	6,2	6,2	6,1	5,4	4,7	4,5	7,3
16. Utilizarea resurselor regenerabile de apă	9,4	9,6	8,4	9,1	9,5	9,3	9,9	9,7	--
18. Suprafața pădurilor și dinamica sa în timp	6,1	5,3	5,3	4,6	4,1	7,6	5,0	10,0	6,6
19. Conservarea biodiversității	3,1	1,6	10,0	2,0	4,8	0,7	3,6	1,1	1,0
20. Emisii de gaze cu efect de seră	5,9	8,1	6,7	6,6	0,4	3,5	8,3	5,8	7,8
Sursa: http://www.romaniadurabila.net/home-rom.htm - scară de la 0 (minim) la 10 (maxim).									

Rezultate peste media României pentru: apa potabilă suficientă; calitatea aerului; calitatea solului; conservarea biodiversității; emisiile de gaze cu efect de seră. Rezultate sub media României pentru: populația conectată la un sistem de canalizare; utilizarea resurselor regenerabile de apă; suprafața pădurilor și dinamica sa în timp.

3.4.2. Zone protejate și bio-diversitate

Regiunea Sud Est, prima regiune din România în ceea ce privește întinderea ariilor protejate, are pe teritoriul său 140 de arii naturale protejate (aproximativ 689.567 ha) – inclusiv o Rezervație a Biosferei, un Parc Național și 3 Parcuri naturale – precum și 112 situri care fac parte din rețea comunitară Natura 2000.

Cea mai mare suprafață protejată este concentrată pe teritoriul județului Tulcea, unde se situează, aproape în totalitate, Rezervația Biosferei Delta Dunării care ocupă singură 580.000 de hectare. Arealele protejate de mari dimensiuni sunt localizate în județul Vrancea (44.040,1 ha) unde se află, printre altele, Parcul Natural Putnea Vrancea, precum și în județele Constanța (19.617 ha) și Brăila (22.302,35 ha). 9.237 ha de zone protejate sunt localizate pe teritoriul județului Galați, Buzău fiind ultimul județ cu doar 2.415 ha.

Tabel 3.4.2.1 Suprafața ariilor protejate¹⁷, 2008(ha)

Județe	Suprafața ariilor protejate
Brăila	22.302,35
Buzău	2.415
Constanța	19.617
Galați	9.237,52
Tulcea	600.825,25
Vrancea	44.040,1

Sursa: Rapoarte privind starea factorilor de mediu pentru județele Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Tulcea, Vrancea.

Starea pădurilor în Regiunea Sud Est. Fondul forestier de la nivelul Regiunii Sud Est ocupă o suprafață de 441.447 ha, reprezentând un procent de 12,34 % din suprafața totală a regiunii (3.576.209 ha). Fondul forestier al județului Buzău reprezintă 36% din fondul forestier de la nivel regional. Între 1990 și 2006, suprafața împădurită din Regiunea Sud Est a înregistrat un trend ușor decrescător (-0,46%).

Tabel 3.4.2.2. Fondul forestier la nivelul Regiunii Sud-Est, 2009

JUDET	SUPRAFATA HA.	%
Brăila	23.821	6
Buzău	158.184	36
Constanța	37.944	9
Galați	37.155	8
Tulcea	90.885	20
Vrancea	93.458	21
TOTAL Reg. Sud Est	441.447	100

Sursa: Raport privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPMG

Conform evidențelor Direcției Silvice Brăila rezultă că fondul forestier administrat cuprinde 2.167 ha cu deficit de vegetație forestieră fără disponibilitate de împădurire și 920 ha cu disponibilitate de împădurire. Din suprafața de 730 ha preluată în fond forestier, în anul 2009 au fost împădurite numai 50 ha.

În județul Buzău, un obiectiv important îl constituie împădurirea terenurilor degradate.

Categoriile de terenuri care necesită împăduriri pentru județul Buzău sunt:

- terenuri agricole degradate (terenuri erodate, terenuri afectate de alunecări, terenuri agricole destructurate);
- terenuri agricole cumpărate în condițiile legii de Regia Națională a Pădurilor-Romsilva;
- terenuri agricole pe care se creează perdele forestiere de protecție a culturilor agricole, cursurilor de apă și căilor de comunicație, pentru protecția antierozională a terenurilor în pantă, etc.

Pentru județul Constanța cele mai deficitare zone în vegetație forestieră sunt cuprinse între localitățile:

Rasova, Deleni, Cobadin, Ciocârlia, Murfatlar, Cernavodă;

- Limanu, Cerchezu, Viroaga, Independența, Deleni, Cobadin, Murfatlar;
- Constanța;
- Ovidiu, Medgidia, Silistea, Horia, Saraiu, Nistorești, Târgușor, Nicolae;
- Bălceascu, M. Kogălniceanu, Constanța;
- Năvodari, Gura Dobrogei, Nistorești, Histria, Năvodari.

Pentru 2010, pe teritoriul Județului Galați au fost identificate 416 ha cu disponibilitate de împădurire.

Din evidențele D.S. Tulcea rezultă că din suprafața totală a fondului forestier 22 ha sunt considerate terenuri cu deficit de vegetație forestieră. Deficitul de vegetație forestieră se încearcă a se compensa prin proiectele de reconstrucție ecologică în fond forestier și prin împăduriri pe terenuri degradate preluate din sectorul agricol.

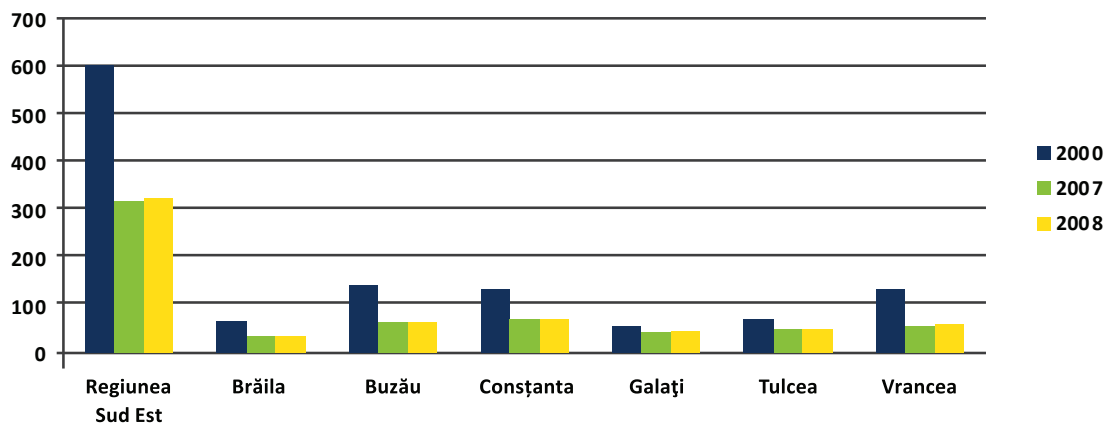
Există în continuare în județul Vrancea localități la care procentul zonelor împădurite este sub media pe județ. Se evidențiază în acest sens localitățile din zona de sud a județului (Măicănești, Nănești, Ciorăști, Golești s.a.) la care procentul de împădurire este aproape nul.

¹⁷ Suprafața nu cuprinde siturile din rețea Natura 2000.

3.4.3 Calitatea factorilor de mediu

Gospodărirea apelor și echiparea hidro-edilitară a localităților. Rețelele de alimentare cu apă potabilă. Analizând datele din tabel furnizate de către Direcția Regională de Statistică Brăila pentru anii 2000-2007-2008, se observă că la sfârșitul anului 2008, numărul de localități cu instalații de alimentare cu apă potabilă a fost de 323. Raportat la totalul localităților din regiune (390), rezultă că numărul de localități acoperite de sistemele de alimentare cu apă potabilă în Regiunea Sud Est (la sfârșitul anului 2008) a fost de 82,8% din totalul localităților. Lungimea rețelor de distribuție a apei potabile a crescut între 2000 și 2008 cu 36,7% (județul Brăila: +6,5%; Județul Buzău: +31,8%; județul Constanța: +35%; județul Galați: + 58%; județul Tulcea: + 42,4%; județul Vrancea: + 55%).

Grafic 3.4.3.1. - Localități cu instalații de alimentare cu apă potabilă, număr (2000-2007-2008)

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Indicator „**Ponderea populației cu acces la apa potabilă**” reprezintă numărul de locuitori care sunt racordați la rețeaua de alimentare cu apă potabilă raportat la numărul total de locuitori. În Regiunea Sud Est, gradul de racordare la rețelele de distribuție a apei potabile în regim centralizat, este semnificativ mai ridicat în zona urbană față de zona rurală. Mai mult, se remarcă faptul că ponderea populației cu acces la apă potabilă a înregistrat un trend crescător în ultimii ani. La sfârșitul anului 2009, 70% din populație a avut acces la apă potabilă în județul Brăila; procentul pentru acest indicator fiind de 55,61 pentru județul Buzău, 80,40 pentru județul Constanța, 54,75 pentru județul Galați, 82 pentru județul Tulcea, 40,9% pentru județul Vrancea. Pentru județul Vrancea datele se referă la sfârșitul 2008, datele 2009 nefiind încă disponibile. Diferențele între mediul urban și rural rămân semnificative: de exemplu, în județul Brăila procentul de racordare a populației la rețelele de apă a fost în 2009 de 98,45 în mediul urban, doar de 16,16 în mediul rural; de asemenea în județul Constanța, s-au înregistrat valori procentuale de racordare de 85,91 în mediul urban, de 37,46 în mediului rural.

Intensitatea consumului de apă pe cap de locuitor reprezintă consumul total anual de apă în sectorul public, raportat la populația totală. În statele membre ale UE, consumul de apă potabilă pentru uz menajer variază între 100 și 200 de litri pe om/zi, 110 litri pe om/zi fiind cantitatea-obiectiv, considerată sustenabilă. În Regiunea Sud Est, consumul mediu este de 127,49 litri pe om/zi. Județul Constanța are consumul cel mai ridicat, Buzău și Vrancea fiind județele unde se înregistrează valorile cele mai scăzute. În județul Vrancea nivelul de contorizare al consumului de apă prin apometre este încă foarte scăzut.

Tabel 3.4.3.1. Consumul de apă potabilă (2008)

Regiunea Sud Est, Județe	Consum de apă pe cap de locuitor, lt. pe zi
Regiunea Sud Est	127,49
Brăila	124,75
Buzău	86,21
Constanța	193,89
Galați	104,42
Tulcea	137,88
Vrancea	88,42

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS (2009)

În cazul distribuirii apei potabile în sistem centralizat, **calitatea apei potabile** se încadrează în parametrii de potabilitate. În ceea ce privește consumul de apă de fântână, există depășiri frecvente atât la indicatorii microbiologici, cât și la cei chimici, precum amoniacul, nitriții și nitrații.

Calitatea apelor de suprafață și subterane depinde de sursele difuze de poluare provenite din agricultură și practicile ei neconforme (pesticide, dejecții de la porcine și păsări), nămoluri de la stațiile de epurare, reziduurile menajere și industriale și de slabă

epurare sau lipsa de epurare a apelor uzate. Calitatea apei freatice din Regiunea Sud Est este majoritar necorespunzătoare. Indicatorii care au valori depășite sunt: durezza totală la toate forajele analizate, cloruri, fier, azotați și substanțe organice. Cauzele probabile pentru care, în majoritatea cazurilor, apele freatice nu corespund cerințelor pentru a fi utilizate direct în scopuri potabile sunt: poluarea apelor de suprafață; condițiile și procesele hidrogeochimice naturale care favorizează trecerea în soluție a diferiților anioni și cationi; dezvoltarea intensivă a agriculturii în ultimele decenii cu utilizarea excesivă a îngrășămintelor chimice pe bază de azot și fosfor și a pesticidelor, care a condus la acumularea în sol a unora dintre aceștia (sau a produșilor de degradare); efectele pasivității fostelor complexe zootehnice de capacități mari privind măsurile pentru conservarea factorilor de mediu; particularitățile climatice, hidrogeologice și exploatarea sistemelor de irigații care au contribuit la mineralizarea materiei organice din sol și migrația substanțelor rezultate din aceste procese.

Gradul de acoperire cu **rețele de canalizare** în mediul urban este nesatisfăcător, necesitând investiții pentru extinderea acestora sau retehnologizarea și modernizarea celor existente. În mediul rural, în general, nu există rețelele de canalizare. Din datele disponibile pentru 2008, se observă că județul Buzău are gradul cel mai scăzut de racordare a populației la rețeaua de canalizare publică, însumând 67% în mediul urban și 0,24% în mediul rural, media fiind de 31% pe teritoriul județului.

Epurarea apelor uzate. Apele uzate epurate evacuate depășesc, în general, limitele la indicatorii de calitate impuși prin legislație. Principalii indicatori de calitate la care s-au înregistrat depășiri ale limitelor autorizate au fost următorii: suspensii totale, CBO₅, CCOCr, substanțe extractibile, reziduu fix, azot total, fosfor total. Aceste depășiri se datorează exploatarea necorespunzătoare a echipamentelor existente, dar și necesității de retehnologizare a acestora. Majoritatea stațiilor de epurare sunt dotate doar cu treaptă mecanică, nu și biologică, calitatea apelor evacuate fiind necorespunzătoare. Unele localități (de ex. Mun. Galați și Mun. Tulcea) nu au stație de epurare, apele uzate fiind deversate direct în Dunăre. Nu există date cu privire la gradul de epurare a apelor uzate.

3.4.3.2. Calitatea atmosferei și aerului ambiental.

Emisiile de dioxid de sulf, oxizi de azot și amoniac, provenite din arderea combustibililor fosili, de la spălarea combustibililor solizi, din reacții chimice și din transport sunt principalele surse de emisii în aer, care pot produce acidifierea. Acești poluanți sunt transportați la distanțe mari de la locul emisiei și formează ploile acide, care la rândul lor conduc la acidifierea apelor de suprafață și a solului. Acidifierea atmosferei este produsă de transformarea emisiilor de oxizi de sulf, oxizi de azot și amoniac în substanțe acide (acid sulfuric, acid azotic). Efectul sinergic al acestor poluanți are un impact semnificativ asupra factorilor de mediu: aer, apă și sol.

Emisii anuale de dioxid de sulf (SO₂) și de monoxid și dioxid de azot (NO_x). Doi dintre cei mai importanți indicatori pentru a evalua calitatea aerului sunt cantitățile (anuale în kg pe cap de locuitor) de dioxid de sulf (SO₂) și respectiv monoxid și dioxid de azot (NO_x) emise în cadrul activităților antropice (de ex. arderile combustibililor fosili, într-o serie de ramuri industriale, în industria metalurgică, în special cea neferoasă, industria alimentară, prin care se poluează atmosfera cu oxizi de sulf; emisiile de oxizi de azot provenind în principal din industria energetică și industria de transformare, din traficul rutier și din industria de prelucrare). În Regiunea Sud Est, în valori absolute, Constanța și Galați sunt responsabile de 97,4% din totalul emisiilor de SO₂, respectiv 66,4% Constanța și 31% Galați, urmate de Vrancea cu 1,3%, Tulcea cu 0,7%, Buzău cu 0,4% și Brăila cu 0,2% (2008). Clasamentul județelor rămâne neschimbat dacă emisiile anuale sunt calculate pe cap de locuitor. În ceea ce privește emisiile anuale de monoxid și dioxid de azot (NO_x), Galați ocupă primul loc, cu 53% din emisiile totale din regiune, în timpul ce Constanța ocupă cel de-al doilea loc cu 32% din emisiile totale din regiune, celelalte județe înregistrând următoarele valori: Vrancea 6,6%; Tulcea 4,8%; Buzău 3,6%; Brăila 0,2%. Având în vedere că și pentru acest indicator, emisiile în județul Constanța au crescut în anul 2009 față de anul 2008 și 2007, în timp ce tendința a fost inversă în județul Galați, Constanța este județul cu poziția cea mai negativă în ceea ce privește poluarea aerului.

Emisii de amoniac (NH₃) tone/ an. La nivelul Regiunii Sud Est, în anul 2009 față de anul 2008, s-a înregistrat o ușoară creștere a emisiilor de amoniac, de aproximativ 1,3%, datorată activităților desfășurate în cadrul culturilor agricole cu și fără fertilizatori.

Emisii de compuși organici volatili nemetani (COV). În anul 2009 la nivelul regiunii SE s-a înregistrat o scădere cu aproximativ 49,5% a emisiilor de compuși organici nevolatili, datorită reducerii surselor de poluare: extracția și distribuția combustibililor fosili – cod 05, utilizarea solvenților și a altor produse – cod 06 trafic – cod 07, arderi în industria de prelucrare – cod 03. Județul Constanța este responsabil de 47.7% din emisiile de COV din regiune..

Emisii de metale grele (mercur, cadmiu, plumb). În județul Constanța, valorile emisiilor de metale grele din anul 2009 au înregistrat o creștere față de anul 2008, în special datorită contribuției grupei 01 - arderi în energetică și industrii de transformare (în anul 2009, 4,99 t, față de 0,26 t în 2008). În anul 2009, la nivelul județului Galați s-a semnalat o scădere de 47,92 % la mercur, față de anul 2008, ca urmare a restrângerii activității pe sectoarele «arderi în industria de prelucrare» grupa SNAP 03 și „processe în industria fontei și oțelului” grupa SNAP 04. La nivelul Regiunii Sud Est, în 2009, față de 2008, se înregistra o scădere atât a emisiilor de mercur cât și de cadmiu. Nivelul global al poluării cu plumb este în scădere. Față de anul 2008, în anul 2009 s-a semnalat o reducere a emisiilor de plumb de aproximativ 51%.

Emisii de poluanți organici persistenti (POP). Principalele surse de emisii de dioxine sunt reprezentate de arderile în sectorul rezidențial, incinerarea deșeurilor, arderile în industriile energetice și procesele de producție. Comparativ cu anul 2007 în anul 2008 s-a înregistrat la nivelul Regiunii Sud Est o scădere de aproximativ 15% a emisiilor de dioxină (pentru 2009 nu sunt date suficiente).

Emisii de hidrocarburi aromatice policiclice (HAP). Hidrocarburile aromatice policiclice sunt importante datorită efectului lor cancerigen. Cei mai importanți compuși ai acestei clase sunt: 1,3-benzopirenul, benzacridina și dibenzacridina. La nivelul regiunii, emisiile de hidrocarburi aromatice policiclice au înregistrat o scădere de aproximativ 46% față de anul 2008.

Emisii de bifenili policlorurați. Principala sursă de emisii a bifenililor policlorurați este reprezentată de siderurgie și metalurgie urmată de incinerarea deșeurilor. În județele Buzău și Vrancea nu se desfășoară procese din care să rezulte emisii de bifenili policlorurați. La nivel regional, față de 2007, în anul 2008 au crescut emisiile de bifenili policlorurați, cu aproximativ 45 %, în principal datorită activității de incinerare a deșeurilor spitalicești (contribuție majoră adusa de jud. Tulcea).

Emisii de hexaclorbenzen. Hexaclorbenzen-ul este o substanță organică foarte persistentă, perioada de înjumătățire în sol este

estimată între 3÷22 ani, timp suficient pentru a fi bioconcentrat în organisme. O substanță foarte toxică, periculoasă pentru om, la adulți doza letală este estimată la 0,13 mg/kg greutate corporală. Este un fungicid folosit la tratarea semințelor de cereale. Valorile emisiilor de hexaclorbenzen au înregistrat o creștere în 2008 față de anul 2007, datorită faptului că în cadrul inventarului de emisii din 2008, pentru județul Constanța, s-au primit date complete de la societățile care desfășoară activități în industria de prelucrare.

În Regiunea Sud Est rețeaua automată de monitorizare a **calității aerului ambiental** este formată din 22 de stații automate, care fac parte din Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității Aerului. Prin rețeaua automată de monitorizare a calității aerului, s-au făcut determinări pentru indicatorii specifici surselor de poluare existente: dioxid de sulf, dioxid de azot, monoxid de carbon, ozon, benzen, pulberi în suspensie (PM10 și PM2,5). Din analiza statistică a valorilor concentrațiilor poluanților atmosferici putem concluziona:

Poluanții gazeți:

- NO₂ (dioxidul de azot) – s-au înregistrat în anul 2009 valori mai mici cu 10-15% față de anul 2008 în județele Brăila, Buzău, Constanța. Valori mai mari s-au înregistrat în județele Vrancea, Tulcea (stația TL2) și Galați, dar sub concentrația medie anuală - ceea ce se explică prin creșterea volumului traficului greu, principala sursă de poluare care afectează calitatea aerului în perimetrele monitorizate.
- SO₂ (dioxidul de sulf) – s-au înregistrat în anul 2009 valori mai mari cu 10-15% față de anul 2008.
- CO (monoxidul de carbon) – s-au înregistrat în anul 2009 valori mai mici cu 15-20% față de anul 2008.
- O₃ (ozonul) – s-au înregistrat în anul 2009 valori mai mari cu 20-25% față de anul 2008.
- Pulberile în suspensie, în anul 2009, au înregistrat o concentrație medie anuală mai mică cu 10-20% față de anul 2008.

La stația de fond regional, din județul Vrancea, se observă o ușoară creștere a concentrațiilor medii anuale ale poluanților SO₂ și NO₂, în anul 2009 față de anul 2008. Calitatea aerului monitorizat prin rețeaua automată s-a îmbunătățit, datorită scăderii valorilor medii anuale la majoritatea poluanților.

În anul 2009 au fost prelevate probe în cadrul rețelei manuale de monitorizare din punctele de prelevare pentru poluanții gazeți din județul Vrancea și aproximativ 68 puncte de prelevare pentru pulberi sedimentabile, din care 3 puncte (Buzău, Galați, Focșani) pentru prelevarea pulberilor în suspensie (fracția PM10).

Pe parcursul anului 2009 au fost înregistrate depășiri repetate ale cantității maxime admisibile (17 g/mp/luna) conform STAS 12574/1987, în punctele de monitorizare din județul Constanța: Convex, ICRAI, Stația RA și în zona silozului de calcar de la Lafarge Medgidia. În județul Buzău, în lunile de iarnă, pentru pulberile în suspensie, s-au înregistrat depășiri ale valorilor limită zilnice pentru protecția sănătății umane de 50 μg/mc conform ORD 592/2002 în aerul înconjurător în două, trei zile. Aceste depășiri nu au o sursă precisă, deoarece instalația de prelevare este amplasată la limita zonei industriale a municipiului Buzău unde există mai mulți potențiali poluatori (surse fixe și mobile). Pentru elucidarea acestei situații, Agenția pentru Protecția Mediului Buzău consideră că este necesară instalarea unei stații automate de monitorizare a calității aerului de tip industrial, precum și realizarea unei analize calitative și cantitative a acestor pulberi, laboratorul agenției nedispunând de aparatura necesară.

Toate aceste societăți care au avut depășiri au primit recomandări pentru realizarea unor măsuri pentru reducerea impactului activităților acestora asupra calității aerului. Aceste măsuri vor fi trecute și în Planurile și Programele de Gestionare a Calității Aerului și în Planul Local de Acțiune pentru Protecția Mediului - Constanța.

3.4.3.3 Emisii totale anuale de gaze cu efect de seră.

Emisii totale brute de CO₂ echivalent. Valorile emisiilor pentru CO₂ echivalent din anul 2009 au înregistrat o ușoară creștere față de anul 2008, în special datorită contribuției arderilor în industria energetică, respectiv utilizarea păcurei într-o măsură mai mare pentru încălzirea locuințelor în județul Brăila.

Emisii anuale de dioxid de carbon (CO₂). Deși tendința generală a județelor a fost de scădere a emisiilor ca urmare a reducerilor capacităților industriale, a reducerilor de consum de energie și a depozitărilor conforme a deșeurilor, la nivelul Regiunii emisiile de CO₂ au crescut la nivelul anului 2009 față de anul 2008: în 2009 se constată o ușoară creștere cu cca 1,08%, cauzată de valoarea emisiilor crescute din județul Constanța.

Emisii anuale de metan CH₄. În 2009, în Regiunea Sud Est, valoarea emisiilor de CH₄, care provin în principal din agricultură (activitatea de creștere a animalelor și pasărilor), exploatarea și distribuția gazului metan (inclusiv pierderile la conducte), depozitele de deșeuri menajere, au cunoscut o ușoară scădere față de valorile înregistrate în anul 2008.

Emisii anuale de protoxid de azot (N₂O). Emisiile de protoxidul de azot rezultă în principal din traficul greu și din producerea energiei, fiind de 300 de ori mai eficient în crearea efectului de seră decât CO₂. Protoxidul de azot din atmosferă provine în proporție foarte mare din arderea combustibililor fosili și din transportul rutier. Se formează în principal prin transformarea microbiană a azotului din sol. În Regiunea Sud Est, emisiile anuale de protoxid de azot au scăzut de la 4.795 tone în 2004 la 3.133 tone în 2009.

Emisii anuale de gaze fluorurate. Agențiile locale de mediu din Regiunea Sud Est precizează că în Inventarul emisiilor nu apar gaze fluorurate cu efect de seră.

Operatorii economici din Regiunea SE, destinatori de instalații care se supun prevederilor Directivei 2003/87/CE privind stabilirea unei scheme de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră, participă la implementarea măsurilor și politicilor cuprinse în Legea nr. 3/2001, care transpune Protocolul de la Kyoto în Convenția-cadru a Națiunilor Unite privind schimbările climatice, în România.

3.4.3.4. Calitatea și poluarea solului.

Acțiunile antropice cu cel mai mare impact asupra calității solurilor sunt reprezentate de activitățile industriale și agricultură. Datorită structurii diversificate a economiei în Regiunea Sud Est, aspectele de vulnerabilitate a solului identificate acoperă aproape

toată gama de probleme datorate impactului antropic, înregistrându-se în ultimii ani (datorită restricțiilor impuse de instituțiile responsabile cu implementarea politicii comunitare) o reducere a presiunilor din punct de vedere ecologic. Ca activități industriale generatoare ale unui potențial impact asupra solului, care necesită o abordare mai atentă au fost identificate: exploatarea agregatelor minerale; extracția țițeiului și activitățile conexe; depozitarea deșeurilor industriale; depozitarea dejecțiilor animaliere. Conform prevederilor Ordinului comun MMDD/MADR nr. 1552/743/2008 în Regiunea Sud Est, s-au recensat 34 de unități administrative-teritoriale în care este sigură afectarea solului și apelor subterane cu nitrați din surse agricole. În Regiunea Sud Est nu mai funcționează termocentralele pe cărbune; în total, sunt 119 situri contaminate, introduse în baza de date a autorităților competente.

3.4.4 Gestionarea deșeurilor

Colectarea deșeurilor în Regiunea Sud Est. Conform datelor furnizate de agențiile județene pentru protecția mediului, în anul 2008, în regiune, gradul de acoperire cu servicii de salubritate a fost de 84,68 % în mediul urban și 8% în mediul rural. Procentul populației deservite de servicii de salubritate din totalul populației a înregistrat o medie regională de 50,17, variind de la 72 în județul Constanța la 26,73% în județul Buzău.

Tabelul 3.4.4.1. Ponderea populației care a beneficiat de servicii de salubritate, în 2008

	Număr operatori de salubritate	Procent populație deservită din totalul populației
Brăila	6	41,07
Buzău	6	26,73 ¹⁸
Constanța	16	72,34
Galați	5	57,58
Tulcea	6	45,01
Vrancea	9	33,81
Regiune Sud Est	48	50,17

Sursa: Sursa: Rapoarte ale Agențiilor Locale pentru Protecția Mediului

În prezent, în Regiunea Sud Est **procesul de colectare selectivă** a deșeurilor municipale (pentru hârtie-carton, mase plastice, PET, sticlă, metal) în vederea valorificării materialelor reciclabile nu a fost introdus în fiecare localitate, puncte de colectare selectivă a deșeurilor municipale fiind înființate în 63 localități din regiune.

În anul 2009, la nivelul regiunii, a fost colectată o cantitate totală de 1.480 tone **deșeuri reciclabile** din care cea mai mare cantitate este reprezentată de hârtie și carton (973,84 t).

Tabel 3.4.4.2. Cantitatea de deșeuri municipale colectate (tone)

Județ	2007	2008
Brăila	119.350	141.870
Buzău	103.176	131.732
Constanța	358.189	383.214
Galați	263.820	260.680
Tulcea	111.422	117.142
Vrancea	103.080	Nu există date

Sursa: APM-urile

În anul 2008, la nivelul regiunii s-a colectat de la gospodăriile particulare o cantitate de 1.107,364 tone de **deșeuri de echipamente electrice și electronice** (DEEE), ceea ce reprezintă 0,39 kg/locuitor. Conform prevederilor legale, în anul 2008 ținta de colectare a DEEE de la gospodăriile particulare a fost de 4 kg locuitor/an. Au fost de asemenea colectate, prin centrele de colectare autorizate, un număr de 6.295 vehicule scoase din uz, cea mai mare parte fiind colectate în cadrul programelor derulate prin MMDD, de stimulare a înnoirii parcului național auto.

Tratarea și valorificarea deșeurilor. În regiune există trei instalații de sortare a deșeurilor reciclabile din deșeurile menajere: una în județul Constanța, una în județul Tulcea (instalațiile au o capacitate de 9 tone/oră fiecare) și una în județul Galați.

Capacitățile de reciclare a diferitelor tipuri de deșeuri municipale, pentru hârtie, carton și metal au rămas constante în 2008, față de 2007, acoperind necesitățile regiunii. La nivelul regiunii nu există, din păcate, nicio instalație care să efectueze reciclarea sticlei. În regiune nu există încă nici o stație pentru **compostarea deșeurilor biodegradabile**, iar cantitatea de deșeuri biodegradabile colectate separat este zero.

Nămolul provenit de la stațiile de epurare orășenești nu este folosit decât în foarte mică măsură în agricultură, cea mai mare cantitate

18 54,91% în zona urbană, 6,95% în zona rurală

tate fiind eliminată prin depozitare.

Din cantitatea de deșeuri din construcții și demolări colectată separat în anul 2008 a fost eliminată prin depozitare o cantitate mai mică față de anul 2007.

Depozitarea deșeurilor în anul 2008. În Regiunea Sud Est există 7 depozite conforme (Mucea – județul Brăila; Gălbinași – județul Buzău; Ovidiu, Costinești și Albești, Portul Constanța – județul Constanța; Vărăie – județul Tulcea). Mai funcționează, la nivelul regiunii, încă 16 depozite neconforme, care urmează să sisteze activitatea de depozitare în mod etapizat până în anul 2017.

În Regiunea Sud Est au fost identificate în urma inventarierii efectuate la nivel local 1279 de spații de depozitare rurale, din care 1235 au fost închise până la sfârșitul anului 2009. Au continuat depozitarea și după 16 iulie 2009, 40 de rampe în județul Constanța și 4 în județul Tulcea (din care 2 pe teritoriul Rezervației Biosferei Delta Dunării). O parte din primăriile din mediul rural au încheiat contracte pentru preluarea deșeurilor menajere de către operatori economici autorizați pentru salubritate sau pentru eliminarea deșeurilor sau și-au înființat propriile servicii de salubritate.

3.4.5 Riscuri naturale

Conform Legii 575 din 22 octombrie 2001, zonele de risc natural sunt arealele delimitate geografic, în interiorul cărora există un potențial de producere a unor fenomene naturale distructive, care pot afecta populația, activitățile umane, mediul natural și cel construit și pot produce pagube și victime umane. Obiectul legii sunt zonele de risc natural cauzat de cutremurele de pământ, inundații și alunecări de teren.

În Regiunea Sud Est, patru județe sunt expuse unui risc ridicat în ceea ce privește **cutremurele de pământ**. Intensitatea seismică, echivalată pe baza parametrilor de calcul privind zonarea seismică a teritoriului României, de 9.1 grade MSK în județele Vrancea și Buzău, 8.1 grade MSK în județele Galați și Brăila, 7.1 grade MSK în județele Tulcea și Constanța.

Fiind traversată de Dunăre, Regiunea Sud Est este una din regiunile românești cu risc ridicat de **inundații**. **Despăduririle masive de după 1990 au amplificat gravitatea fenomenului**, inundațiile având un caracter torențial în multe zone. Având în vedere frecvența și pierderile cauzate, inundațiile se află pe primul loc în ceea ce privește riscurile naturale care prezintă un pericol pentru populație și pentru activitățile economice. „Directiva în materie de inundații” 2007/60/CE din 23 Octombrie 2007 a Parlamentului European și a Consiliului privind evaluarea și managementul riscurilor de inundații (publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene OJ L288, p.27), a intrat în vigoare în data de 26 noiembrie 2007. Directiva prevede ca Statele membre să adopte o abordare pe termen lung pentru a reduce riscurile de inundații în trei etape:

- Statele membre vor efectua până în 2011 o evaluare preliminară a riscului de inundații din bazele hidrografice și zonele de coastă asociate.
- În cazul în care riscurile reale de daune produse prin inundații există, ele trebuie să elaboreze până în 2013 hărți de risc de inundații.
- În cele din urmă, până în 2015, planurile de management al riscurilor de inundații trebuie să fie întocmite pentru aceste zone. Aceste planuri urmează să cuprindă măsuri pentru a reduce probabilitatea producerii de inundații și a consecințelor potențiale ale acestora. În cazul bazinelor hidrografice internaționale, statele membre trebuie să se coordoneze astfel încât problemele să nu fie transmise de la o zonă la alta.

Mecanismul producerii **alunecărilor de teren** a fost studiat și descris de către geomorfologi. Urmările acestor procese de versant sunt negative pentru relief, vegetație și om. În situația existenței unui surplus de umiditate, provenit din creșterea nivelului apelor subterane sau precipitații bogate, se va produce îmbibarea cu apă a argilelor și marnelor transformându-le într-o suprafață alunecoasă. Straturile de rocă de deasupra argilei sau marnei, sub acțiunea gravitației, se vor deplasa lent spre baza versantului declanșând astfel alunecarea. Activitatea antropică, în zonele cu condiții potențiale, conduce la agravarea efectelor și duratei alunecărilor de teren.

Conform PATN, profilul de risc privind alunecările de teren este ridicat pentru județele Vrancea și Buzău, mediu pentru județele Constanța și Tulcea, scăzut pentru județele Brăila și Galați. Litoralul Marii Negre a avut de suferit de pe urma gravelor probleme de **eroziune** din ultimele trei decenii. Pe baza cercetărilor efectuate de Institutul Național de Cercetare Dezvoltare Marină “Grigore Antipa”, se apreciază că litoralul românesc se află într-o stare gravă sub raportul extinderii eroziunii, pe cca. 60 – 80 % din lungimea țărmului, lățimea plajei se diminuează în fiecare an. În zona Rezervației Biosferei Delta Dunării, plaja a pierdut din suprafață, în ultimii 35 ani peste 2 400 ha (cca. 80 ha/an) în timp ce acumulările au fost de numai 200 ha (cca. 7 ha/an). Linia țărmului s-a retras pe distanțe variabile de la un sector de țărm la altul, cu valori cuprinse între 180 și 300 m, iar valoarea maximă de retragere, în unele puncte, a depășit 400 m. Pe unele porțiuni în care lățimea cordonului litoral este mai redusă, la furtuni, marea acoperă complet țărmul, uneori formând breșe, care se unesc cu apele lacurilor litorale, în acest fel fiind afectat ecosistemul specific al lacului respectiv. Procesul de eroziune costieră s-a accentuat deosebit de mult în prezent, ca urmare a schimbărilor climatice la nivel planetar care determină creșterea nivelului mării. O altă cauză constă în amenajările hidrotehnice de pe Dunăre și de pe principalii săi afluenți, precum și de pe zona de coastă a mării, care duce la scăderea în continuare a aportului de material nisipos transportat de ape pe mal. Acțiunea de eroziune a mării a provocat dispariția completă a unor întinse zone de plajă. Administrația Națională „Apele Române” (ANAR) este autoritatea responsabilă pentru administrarea zonei costiere a Mării Negre.

3.4.6 Zone urbane

Așezări urbane. Indicatorul de urbanizare reprezintă raportul dintre numărul de locuitori din mediul urban și populația totală a județului exprimat în procente (%). Constanța este județul din Regiunea Sud Est cu cel mai ridicat grad de urbanizare, urmat de Brăila și Galați, în timp ce județul Vrancea are cel mai scăzut grad de urbanizare.

Tabel 3.4.6.1. Indicator de urbanizare în Regiunea Sud Est

Județ	Populație județ	Populație urbană	Indicator Urbanizare	Locuitori/km ²
Brăila	362.352	235.478	65	76
Buzău	484.724	198.949	41	79,4
Constanța	720.303	504.462	70	101,9
Galați	611.590	344.971	56,4	136,9
Tulcea	249.022	122.209	49,1	29,3
Vrancea	391.574	147.046	37,6	80,6
Total	2.819.565	1.553.115	55,1	78,8

Sursa: Raportul anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați

La nivel regional, județean și respectiv orășenesc, documentele de amenajare teritorială obligatorie conform legii sunt: Planul de Amenajare Teritorială la nivel Regional (PATR), Planurile de Amenajare Teritorială la nivel Județean (PATJ-uri), Planurile de Urbanism General (PUG-uri). Până în prezent, Regiunea Sud Est nu are un PATR întocmit. PATJ-urile s-au actualizat recent doar pentru județele Brăila și Vrancea, însă, în ceea ce privește județul Brăila, ar fi de dorit ca PATJ pentru acest județ să fie corelat cu PATJ Galați, acoperind problemele viitoarei zone metropolitane Dimitrie Cantemir. „Zona Metropolitană Dimitrie Cantemir va fi formată din Galați, Brăila, Baldovinești, Vădeni, Zagna-Vădeni, Lacu Sărat, Chișcani, Vărsătura, I.C. Brătianu plus alte comune din împrejurimile celor 2 mari orașe dunărene. Va fi cea de-a doua aglomerare din România ca număr de locuitori și va include cel mai probabil un nou aeroport internațional și un nou pod peste Dunăre în zona orașului Brăila”²⁰.

În ceea ce privește PUG-urile pentru municipiile reședințe de județ: cu excepția municipiilor Constanța și Tulcea, celelalte orașe reședințe de județ au actualizat recent Planurile Generale de Urbanism.

Indicatorul “spații verzi în mediul urban” prezintă procentul de spații verzi existente în mediul urban și se calculează prin raportul dintre suprafața spațiilor verzi și suprafața totală a mediului urban. În Regiunea Sud Est suprafața spațiilor verzi în municipii și orașe s-a redus între 2000 și 2008 în județul Constanța, a crescut în județul Buzău în timp ce în celelalte județe nu s-a modificat. Municipiul Constanța deține o suprafață foarte mică de spații verzi pe cap de locuitor, de abia 1,97 mp pe cap de locuitor, în timp ce în Brăila suprafața de spații verzi este de 19,5 mp pe cap de locuitor.

Măsurătorile de zgomot în anul 2009 au vizat zonele care pot prezenta riscuri de afecțiuni pentru populația expusă. La nivelul Regiunii Sud Est au fost înregistrate depășiri pentru toate tipurile de măsurători. Valoarea medie anuală în cazul parcurilor, zonelor de recreere și tratamentului medical depășește limita admisă deoarece sunt amplasate în imediata vecinătate a unor străzi intens tranzitate de mijloacele de transport în comun. În cazul piețelor și restaurantelor în aer liber apar frecvent depășiri, sursele de zgomot sunt cele datorate activităților specifice din interiorul acestora cât și cele datorate traficului intens ce se desfășoară pe străzile ce le încadrează și care produc un efect cumulativ ce contribuie la creșterea valorilor nivelului de zgomot peste limita admisă. Aceste depășiri nu sunt totuși semnificative mai ales datorită faptului că determinările s-au realizat în orele de vârf ale activităților din piețe și cu trafic intens.

Au mai fost înregistrate depășiri ale limitei admise în cazul zonelor rezidențiale. Majoritatea depășirilor se datorează traficului intens (autovehicule, tramvaie), lipsa drumurilor de centură care să decongestioneze traficul greu.

Impactul transporturilor asupra mediului. Intensificarea traficului rutier, aerian și naval, creșterea numerică a parcului de vehicule, cât și dezvoltarea rețelei de transport constituie căi de poluare a mediului respectiv de afectare a stării de sănătate a populației. Pentru reducerea emisiilor de poluanți în atmosferă rezultate din traficul rutier este necesară dezvoltarea unui transport durabil, care se poate realiza prin îmbunătățiri ale tehnologiilor de fabricație a vehiculelor, utilizarea de combustibili cu procent de plumb scăzut, fluidizarea traficului în zonele aglomerate din interiorul orașelor (prin sincronizarea semafoarelor, stabilirea unor căi de rulare cu sensuri unice), elaborarea unei scheme de amenajare a pistelor pentru bicicliști în toate sectoarele orașului.

Este necesară diminuarea progresivă a parcului de mijloace de transport public în comun cu grad ridicat de poluare, prin achiziționarea autobuze de capacitate medie cu grad scăzut de poluare precum și prin reabilitarea sistemelor de transport electric cu troleibuze.

3.5. Capacitate Administrativă

Eficiența administrației publice, definită și “capacitate administrativă”, are un impact puternic asupra competitivității teritoriale. Conform unui studiu al Comisiei Europene - DG Regio, administrarea regională ar reprezenta 35% din competitivitatea teritorială globală, în timp ce alți patru factori dețin restul de 65%. Este de la sine înțeles că, dată fiind posibilitatea limitată a bugetelor locale, administrarea regională necesită o cooperare optimă între administrația publică locală și administrația publică centrală. O bună coordonare la nivel regional este indispensabilă pentru a transforma provocările pe care le întâmpină regiunea în oportunități pentru creșterea durabilă și noi locuri de muncă. O condiție esențială este integrarea intereselor sectoarelor publice, private și ale comunității.

Colaborarea între administrația publică și societatea civilă este încă insuficient dezvoltată din mai multe motive. Pe de o parte, încă lipsește o încadrare normativă sau de altă natură pentru a stabili care ONG-uri ar fi cu adevărat reprezentative în domeniul economic, și/sau social și/sau de mediu, sau în alte domenii după caz, la nivel național, regional respectiv local; pe de o altă parte

19 Starea factorilor de mediu în județul Galați, APM Galați, 2008.

procesele de consultare, așa cum acestea sunt desfășurate de către administrațiile publice, nu contribuie la stabilirea de relații de parteneriat structurate între administrația publică și organizațiile ne-guvernamentale; nu în ultimul rând, finanțările de la bugetul de stat care poate favoriza consolidarea capacității operaționale de către ONG-uri (care după aderarea României la UE provin în măsură foarte limitată din surse externe), sunt de obicei direcționate mai mult pentru a achiziționa servicii sociale sau pentru a sprijini activități culturale și/sau sportive, decât pentru a dezvolta inițiative menite să îmbunătățească calitatea deciziilor sau calitatea gestiunii în cadrul administrației publice.

La data de 27 mai 2010 un număr de 64.738 organizații ne-guvernamentale erau înregistrate în Registrul Național ONG, cu o medie de peste 1.500 pentru fiecare județ din țară. Dacă corelăm aceste date statistice cu numărul total de furnizori privați de servicii de asistență socială în Regiunea Sud Est în 2009: observăm un rezultat de 107. Se poate ipotiza o paletă extrem de largă de domenii de activitate ale ONG-urilor active în cadrul regiunii, de exemplu mediul de afaceri și ocuparea (patronate, sindicate, centre de formare profesională fără scop lucrativ), protejarea mediului înconjurător, apărarea drepturilor civice, cultele, cultura, sportul etc.

Principalele probleme de abordat pentru a îmbunătăți capacitatea administrativă în cadrul administrației publice locale, după cum rezultă din documentele strategice întocmite de APL-uri din Regiunea Sud Est, sunt următoarele:

- Planificarea strategică la nivel regional, județean și orașenesc/comunal nu este o activitate sistematică și calitatea procesului și outputurilor este în general slabă.
- Execuția bugetară este nesatisfăcătoare în ceea ce privește capacitatea autorităților administrației publice locale de a genera venituri.
- Resursele umane sunt deficitare atât cantitativ, cât și calitativ față de activitatea instituțională obligatorie în cadrul APL din regiune. Lipsesc anumiți angajați în domenii sensibile: arhitecți, ingineri constructori, informaticieni.
- Capacitatea în ceea ce privește managementul proiectelor este slabă. De asemenea, capacitatea și expertiza beneficiarilor din administrația centrală și locală de a pregăti și implementa în mod corespunzător proiecte este limitată.
- Capacitatea de a aplica noile metodologii și de a respecta cadrul legislativ este redusă. Capacitatea și expertiza beneficiarilor din administrația publică locală de a pregăti și implementa în mod corespunzător proiecte este limitată.
- Parteneriatul între societatea civilă și administrațiile locale s-a dezvoltat doar în sectorul de asistență socială, sport și cultură (Implicarea redusă a societății civile în problemele comunității locale, PIDU Buzău pagina 273).
- Eficiență scăzută în furnizarea de servicii datorită: relației slabe între cetățeni și instituțiile care ar trebui să ofere servicii orientate spre client și serviciile improprii oferite clienților. [(Cetățenii nu sunt mulțumiți de durata mare de așteptare și numărul mare de etape din procesul de aplicare pentru a accesa servicii publice de bază. Pregătire neadecvată și resurse insuficiente pentru furnizarea de servicii de calitate la nivel local - analiza SWOT PODCA). (Randamentul scăzut al investițiilor în sectorul public - Strategia de Dezvoltare a Municipiului Brăila 2008-2013 pagina 56)].
- Slaba gestionare a spațiului urban a condus la executarea de construcții decuplate de dezvoltarea infrastructurii de bază, planificarea traficului, conservarea mediului, etc. Aproape toate documentele de analiză și planificare a orașelor din regiune relatează problema menționată (de ex.: numărul mare de construcții executate cu încălcarea Planului Urbanistic General și a Regulamentului de Urbanism, Strategia de Dezvoltare a Municipiului Brăila 2008-2013 pagina 25).
- Sistemul de prevenire și de gestionare a dezastrelor naturale este subdezvoltat [de ex. în Buzău nu există serviciu mobil de urgență, reanimare și descarcerare de tip SMURD (PIDU Buzău 2009)].
- Comunicare cu cetățenii și servicii de e-guvernare rămase în urmă (Legea 544/2001; Constituția României art.13). Paginile web ale administrațiilor publice locale din regiune conțin puține informații. Serviciile de e-guvernare online aproape inexistente. Lipsa unui flux informațional constant între Primărie și organizațiile factorilor interesați din oraș. Comunicare interinstituțională greoaie.
- Slabă platformă a administrației electronice - este operațională doar pentru descărcarea și încărcarea documentelor pentru vizionare în scopul informării (Strategia de Dezvoltare a Municipiului Brăila 2008-2013 pagina 93).
- Economisirea energiei și obiectivele "20-20-20" nu sunt sistematic vizate de către administrația publică locală. Puțini dintre Primarii din regiune au semnat Pactul Primarilor. Obiectivele 20-20-20 nu sunt considerate prioritare de către administrația publică locală din regiune.

3.6. Disparități Teritoriale

3.6.1 Disparități urban – rural

Comparația rural-urban scoate în evidență disparitățile importante existente pe teritoriul regional. Mai puțin populate decât zonele urbane, arealele rurale sunt caracterizate de o disponibilitate și accesibilitate mai scăzută a serviciilor publice – de învățământ, de sănătate, de asistență socială – având în același timp un grad de atracție mai redusă pentru investitorii privați de servicii comunitari. Inițiativa antreprenorială este în mod semnificativ mai slabă comparativ cu mediul urban, și concentrată mai ales în sectorul agricol. Având ratele de activitate și ocupare mai ridicate decât în zonele urbane, și o rată de șomaj mai scăzută, piața muncii rurală se caracterizează printr-un număr important de sub-ocupați în sectorul agricol și prezintă fenomene de emigrație temporară care totuși nu apar în statisticile oficiale. Incidența sărăciei este în mod semnificativ mai ridicată decât în arealele urbane.

3.6.2. Disparități intra-regionale²¹

	ECONOMIA						SOCIETATEA						MEDIUL ÎNCONJURATOR						
	1. PIB pe cap de locuitor	2. VAB agricultura	3. Densitatea întreprinderilor	4. Fluxurile turistice	5. Cercetare-Dezvoltare	6. Infrastructura rutieră	7. Densitatea populației	8. Rata de ocupare	9. Rata șomajului	10. Abandonul școlar	11. Asistența sanitară	12. Rata de criminalitate	13. Calitatea aerului	14. Canalizare publică	15. Gestionarea deșeurilor	16. Spații verzi	17. Consumul de apă	18. Biodiversitate	TOTAL
Brăila	5	2	3	5	3	4	2	3	4	5	6	3	6	1	6	3	4	4	69
Buzău	2	3	5	3	2	1	3	5	2	4	3	6	5	3	1	4	2	1	55
Constanța	6	6	6	6	4	3	5	6	6	1	5	5	2	6	5	2	6	3	83
Galați	4	4	4	2	5	6	6	1	1	6	2	1	1	5	4	1	3	2	58
Tulcea	3	5	2	4	6	5	1	2	3	3	4	4	4	4	3	6	5	6	70
Vrancea	1	1	1	1	1	2	4	4	5	2	1	2	3	2	2	5	1	5	43

În ceea ce privește domeniul „Economia”, punctajul cel mai ridicat este obținut de județul Constanța, care a totalizat 31 de puncte, urmat de Tulcea și Galați (fiecare cu 25 de puncte) și Brăila. Ultimul a fost județul Vrancea cu doar 7 puncte.

Județul Constanța obține punctajul cel mai mare și în domeniul „Societatea” realizând 28 de puncte, urmat de Brăila și de Buzău, cu câte 23 de puncte. Pe ultima poziție, cu același punctaj (17) sunt Tulcea și Galați.

Județul Tulcea totalizează 28 de puncte, fiind primul județ în domeniul „Mediului înconjurător”. Pe pozițiile doi și trei se regăsesc județul Brăila și județul Constanța cu câte 24 puncte. Ultimele poziții, cu 16 puncte, sunt deținute de județele Galați și Buzău.

Având în vedere cele 3 domenii, se clasifică pe prima poziție județul Constanța cu 83²² de puncte. Pe poziția 2 este județul Tulcea care a totalizat 70 de puncte, urmat de Brăila cu 69 de puncte. Județul Galați cu 58 de puncte și județul Buzău cu 55 se poziționează pe locul 4 și respectiv 5, pe când ultima poziția este deținută de județul Vrancea, cu un total de 43 de puncte.

3.6.3 Disparități între orașele mici, mijlocii și mari

Cele trei **orașe mari** din Regiunea Sud Est, respectiv Brăila (212.981 de locuitori la 1.7.2008), Constanța (302.242 de locuitori la 1.7.2008), și Galați (291.608 de locuitori la 1.7.2008), prezintă unele problematice comune, după cum urmează:

- Spațiu public urban și patrimoniu public degradat.
- Trafic, insuficiența locurilor de parcare, necesitatea de a îmbunătăți străzile în special în zonele marginase ale orașelor, unde nu s-a intervenit în ultimii ani sau unde s-au dezvoltat zone rezidențiale noi, fără a se dezvolta în paralel infrastructura de bază.
- Rețea de utilități publice cu grad avansat de uzură.
- Insuficiența spațiilor verzi și spațiilor de joacă pentru copii.
- Fond locativ învechit și degradat (în special cel construit între ani 1965-1980, care nu corespunde normelor tehnice pentru riscul seismic).
- Prezența zonelor industriale poluate/ poluante/ abandonate.
- Sisteme de încălzire centralizată ineficiente, poluante și costisitoare în special din cauza marilor pierderi de energie termică (care în Galați ajung la 48%!).
- Serviciile educaționale, sociale și sanitare insuficiente și dotările aferente, necorespunzătoare.
- Gestionarea deșeurilor defectuoasă (inexistența colectării selective, depozite neconforme, nevalorificarea economică a deșeurilor)

²¹ Analiza comparată a județelor din regiune este bazată pe 18 indicatori, din care 6 privesc domeniul economic, 6 analizează elemente aferente domeniului social pe când 6 se referă la diferite aspecte ale mediului înconjurător. Punctajele sunt atribuite de la 1 la 6, 6 fiind atribuit județului care obține pentru un indicator anume, valoarea cea mai favorabilă (care poate fi valoarea mai scăzută de exemplu în cazul indicatorului „rata șomajului” sau o valoare mai ridicată cum ar fi în cazul indicatorului „densitatea populației”). Numerele colorate în roșu indica situația în care județul are o valoare mai puțin favorabilă decât media regională, în ceea ce privește un anumit indicator. Numerele sunt toate în negru atunci când media regională pentru indicatorul respectiv nu se poate calcula sau nu este disponibilă.

²² Punctajul maxim teoric este 18x6=108 de puncte.

- Nivel de poluare ridicat (în special al aerului).
- Infraționalitate în creștere.
- Iluminatul public este menționat ca problemă în Galați și Brăila, în timp ce în Constanța sistemul a fost recent modernizat.
- Planul Urbanistic General și Regulament Local de Urbanism neadaptate la situația actuală și la strategia de dezvoltare durabilă, acestea fiind extrem de permissive în privința construcțiilor.
- Necesitatea de a aborda problematica dezvoltării teritoriale din prisma dezvoltării policentrice (area metropolitană sau zona urbană extinsă).

Totuși, față de orașele mijlocii și mici, orașele mari oferă condiții de trai mai favorabile, cu mai multe oportunități pentru ocupare precum și pentru activități antreprenoriale. În orașele mari rețeaua de utilități publice și transport în comun acoperă majoritatea potențialilor utilizatori, infrastructura de bază și serviciile urbane fiind asigurate, chiar dacă nivelul de calitate al lor este încă mult sub nivelul mediu din statele membre ale UE.

Cele trei **orașe mijlocii** din Regiunea Sud Est sunt Buzău (132.368 de locuitori la 1.7.2008,) Focșani (98.646 de locuitori la 1.7.2008,) și Tulcea (91.286 de locuitori la 1.7.2008). Analiza documentelor strategice ale acestor orașe, dovedește dificultatea administrației publice locale de a asigura cetățenilor un nivel de servicii satisfăcător, problematicile comune fiind:

- Sectoarele economice tradiționale nu mai asigură ocuparea și creșterea economică.
- Infrastructură de străzi necorespunzătoare.
- Utilități publice învechite.
- Servicii urbane insuficient dezvoltate.
- Protecția mediului cu probleme.
- Necesitatea de a asigura funcțiuni administrative și a unor servicii pentru centrele urbane mici precum și pentru localitățile rurale din raza de influență teritorială.

Orașele mijlocii oferă propriilor cetățeni mai puține oportunități de ocupare și creștere economică față de orașele mari, în special pentru că sectorul de servicii este încă subdezvoltat față de orașele mari. În orașele mijlocii se înregistrează un volum mai scăzut de investiții atât publice cât și private, ceea ce întârzie procesul de modernizare a infrastructurii urbane. Orașele mijlocii sunt totuși un centru de referință pentru orașele mici din județ, pentru care asigură unele servicii administrative, educaționale, și comerciale.

În ceea ce privește cele 16 **orașe mici** (Ianca, Rm.Sărut, Nehoiu, Mangalia, Medgidia, Cernavodă, Eforie, Hârșova, Murfatlar, Năvodari, Ovidiu, Tecuci, Babadag, Măcin, Adjud, Măreșesti, având un număr de locuitori cuprins între 10.000 și 49.999 de locuitori), concluziile care urmează se bazează pe analiza documentelor strategice pentru cele 6 orașe din cele 3 județe din cadrul Regiunii. Orașele mici prezintă aceleași probleme ca și orașele mijlocii, însă aceste probleme sunt mai acute din cauza resurselor financiare mai limitate. Economia acestor orașe depinde foarte mult de dezvoltarea rurală și/sau turistică a zonelor adiacente. În plus, accesibilitatea și mobilitatea sunt de obicei mult mai reduse în orașele mici față de orașele mijlocii, neexistând transport public în comun, în condițiile în care sărăcia populației îngreunează accesul la serviciile de transport private. O remarcă finală privește calitatea spațiului public construit și neconstruit (de ex. trotuare, spații verzi), care în orașele mici sunt într-o stare de degradare gravă, lucrările de întreținere limitându-se în majoritatea cazurilor doar la zonele centrale din orașele respective.

4. Viziune strategică și obiective

Strategia de dezvoltare a Regiunii Sud Est va putea fi realizată pe deplin doar printr-o abordare integrată care va permite adoptarea de politici sectoriale cât mai apropiate de nevoile teritoriului. În acest sens, proiectele integrate reprezintă principalul instrument de realizare a acestui model de programare.

Nevoia de a urma metoda integrării teritoriale reiese cu precădere din consultările și dezbaterile cu reprezentanții parteneriatului economic, social și administrativ de la nivel județean. La acest nivel există o conștientizare a importanței instrumentelor operaționale care permit realizarea unor inițiative comune capabile să valorifice cât mai bine resursele și potențialul comunităților și a teritoriilor. În același timp, proiectele integrate reprezintă modalitatea cea mai adecvată pentru promovarea conceptului dezvoltării “de jos în sus”, concept pe care Regiunea de Dezvoltare Sud Est dorește să îl promoveze cu prioritate.

Proiectele integrate reprezintă un complex de acțiuni intersectoriale, coerente și strâns legate între ele, care converg spre un obiectiv comun de dezvoltare a teritoriului și care necesită o abordare unitară a etapelor de implementare. Această definiție subliniază două aspecte:

- Conceptul de programare integrată, trăsătura fundamentală a activităților co-finanțate prin Fondurile Structurale;
- Regiunea ca punct principal de referință văzut nu doar ca destinatar al inițiativelor și acțiunilor de dezvoltare, ci și din punct de vedere al valorificării potențialului existent.

Proiectele integrate sunt incluse în Strategia Regională prin linii de intervenție (teritoriale, sectoriale și de filieră) și prin metode de programare (concertare, cooperare între actorii publici și privați). Aceste proiecte vor fi realizate atât prin concentrare, cât și la nivel regional sau sub-regional, acolo unde un obiectiv de dezvoltare este comun mai multor zone, chiar și neînvecinate: proiectul integrat extins unește astfel mai multe realități locale, sub forma unor filiere de producție, circuite, itinerarii, rețele sectoriale sau tematice.

Viziune strategică

Regiunea Sud Est – o regiune atractivă, un spațiu economic stabil și diversificat, capabil să asigure prosperitatea populației, în care disparitățile de dezvoltare față de alte regiuni au fost reduse.

Obiectiv general

Obiectivul general al strategiei de dezvoltare a Regiunii Sud Est este acela de a promova dezvoltarea durabilă și îmbunătățirea calității vieții populației, astfel încât aceasta să devină o regiune competitivă pe termen lung și atractivă pentru investiții, cu valorificarea patrimoniului de mediu, a resurselor umane superior calificate, crearea de noi oportunități de ocupare a forței de muncă și creșterea semnificativă a PIB-ului regional până în 2020, până la 90% din media națională.

Strategia este formulată prin integrarea problemelor teritoriale cu cele sectoriale, precum și ținând seama de sustenabilitatea tuturor acțiunilor propuse într-un context menit să asigure șanse egale și incluziunea socială.

Într-un context de globalizare și trecere de la societatea agricolă și industrială la societatea post-industrială, obiectivele de dezvoltare ale Regiunii Sud Est urmăresc un echilibru delicat între preocupările de egalitate și cele de competitivitate economică. Acest lucru va fi realizat printr-o serie de activități care se adresează esențialmente infrastructurilor și serviciilor necesare pentru dezvoltarea durabilă economică și socială.

Problemele asociate cu accesibilitatea, mobilitatea și mediul sunt de o importanță vitală pentru dezvoltarea eco-durabilă a regiunii și pentru bunăstarea populației. Acesta este motivul pentru care investițiile publice trebuie să continue să se concentreze asupra transportului și infrastructurii de mediu.

Obiective Specifice

- **Obiectiv specific 1:** Realizarea unui sistem teritorial deschis și competitiv și atenuarea disparităților economice și sociale intra și inter-regionale prin stimularea dezvoltării întreprinderilor și productivității întreprinderilor prin utilizarea de produse și procese inovative, crearea condițiilor favorabile pentru localizarea de noi investiții și întărirea potențialului celor existente prin dezvoltarea sistemului de utilități și a serviciilor de calitate destinate întreprinderilor, sprijinirea creșterii economice a sectoarelor cu valoare adăugată ridicată, consolidarea rețelei de așezări urbane, precum și prin promovarea turistică a regiunii.
- **Obiectiv specific 2:** Îmbunătățirea accesibilității, mobilității și conectivității în regiune, prin crearea unui sistem multimodal de transporturi bazat pe principiile durabilității, inovării și securității, capabil să asigure legături rapide și eficiente cu piețele internaționale, valorificând poziția geo-strategică deosebită a regiunii, cu accent deosebit pentru racordarea optimă a regiunii la sistemele teritoriale învecinate pentru fluidizarea maximă a circulației bunurilor, persoanelor și informațiilor, asigurând un standard european al infrastructurilor.
- **Obiectiv specific 3:** Crearea condițiilor pentru o regiune eficientă în utilizarea resurselor, prin creșterea eficienței energetice și exploatarea potențialului regional pentru producția de energie din surse regenerabile, asigurând protecția deplină a mediului înconjurător.
- **Obiectiv specific 4:** Modernizarea sectorului agricol și diversificarea activităților rurale altele decât agricultura, prin valorificarea resurselor mediului, naturale (patrimoniu piscicol, silvic, biodiversitatea etc.), a patrimoniului cultural (tradiții și experiențe profesionale), prin dezvoltarea capitalului social și crearea de noi specializări.
- **Obiectiv specific 5:** Creșterea ratei de ocupare a forței de muncă asigurând condițiile pentru o piață a muncii flexibilă, în care oferta de muncă să devină capabilă de a se adapta permanent nevoilor angajatorilor, și pentru crearea de locuri de muncă de calitate prin calificarea lucrătorilor.
- **Obiectiv specific 6:** Creșterea ratei participării populației în sistemul de învățământ și de formare profesională asigurând o calitate crescută a serviciilor de educație și de formare profesională, adaptate la noile cerințe ale pieței muncii, precum și o infrastructură și dotări îmbunătățite.
- **Obiectiv specific 7:** Creșterea nivelului incluziunii sociale prin creșterea calității serviciilor sociale și de sănătate, sport și cultură, susținerea activităților specifice economiei sociale și îmbunătățirea infrastructurii și dotărilor.
- **Obiectiv specific 8:** Valorificarea eficientă și durabilă a patrimoniului natural în habitatul urban și rural prin crearea / modernizarea infrastructurilor necesare, precum și prin implementarea unor măsuri de protecție a mediului și de prevenire a riscurilor de mediu, pentru crearea de noi oportunități de creștere economică durabilă și de creștere a calității vieții.
- **Obiectiv specific 9:** Creșterea atractivității și competitivității zonelor urbane promovând dezvoltarea economică durabilă și incluziunea socială.
- **Obiectiv specific 10:** Întărirea capacității administrative, prin dezvoltarea resurselor umane în administrația publică, prin îmbunătățirea serviciilor publice și prin promovarea parteneriatelor la nivelul regional și local.

5. Priorități de dezvoltare

Obiectivele de dezvoltare au conturat următoarele priorități regionale, care sunt prezentate într-o secvență ne-ierarhizată:

- Prioritatea 1. Crearea condițiilor favorabile dezvoltării mediului investițional
- Prioritatea 2. Dezvoltarea rețelei de transport la nivel regional
- Prioritatea 3. Promovarea eficienței energetice și utilizarea resurselor renovabile
- Prioritatea 4. Modernizarea economiei rurale
- Prioritatea 5. Dezvoltarea unei forțe de muncă calificate care să răspundă nevoilor pieței muncii în scopul menținerii și creării de locuri de muncă de calitate
- Prioritatea 6. Îmbunătățirea performanței sistemului de educație și formare
- Prioritatea 7. Promovarea incluziunii sociale prin dezvoltarea serviciilor sociale, serviciilor de sănătate, precum și prin sport și cultură
- Prioritatea 8. Conservarea și dezvoltarea patrimoniului natural și promovarea politicii de mediu
- Prioritatea 9. Dezvoltare urbană durabilă integrată
- Prioritatea 10. Îmbunătățirea capacității administrative.

5.1 Prioritatea 1. Crearea condițiilor favorabile dezvoltării mediului investițional

Strategia Regiunii Sud Est privind crearea condițiilor favorabile dezvoltării mediului investițional susține competitivitatea și productivitatea regională, având în vedere rolul central al IMM-urilor în dezvoltarea economiei. Prioritățile de intervenție identificate se bazează pe următoarele puncte cheie:

- Necesitatea de a susține IMM-urile prin îmbunătățirea mediului de afaceri. Precondiția pentru exploatarea potențialului IMM-urilor, îmbunătățirea contextului lor operațional se concretizează în inițiative de natură foarte diferită cum ar fi eliminarea obstacolelor de tip administrativ și birocratic, facilitarea accesului la oportunități de finanțare, sprijinirea investițiilor în bunuri materiale și imateriale precum și în achiziționarea de servicii suport.
- Promovarea spiritului antreprenorial și cultura managerială, facilitarea creării de noi afaceri prin diferite măsuri - inclusiv de suport informativ, financiar și logistic - în faza de înființare precum și în prima perioadă de funcționare a noilor întreprinderi.
- Stimularea inovării, prin promovarea investițiilor private în cercetare-dezvoltare- inovare și difuzarea tehnologiei digitale, care împreună reprezintă elemente de importanță crucială pentru întărirea competitivității regionale.
- Necesitatea creării centrelor de excelență și a altor infrastructuri specializate în vederea întăririi clusterelor regionale și în sprijinul sectoarelor performante din economia regiunii.
- Întărirea poziției competitive a IMM-urilor regionale pe piața globală prin sprijinirea activităților de internaționalizare și networking menite să faciliteze accesul către noi piețe ale IMM-urilor regionale, adaptând în același timp oferta de produse și servicii la standarde internaționale prin introducerea sistemelor de atestare a calității.
- Creșterea performanței actorilor regionali în cercetare-dezvoltare-inovare modernizând infrastructurile și echiparea, promovând rețelele pentru diseminarea cunoștințelor, îmbunătățind capacitatea managerială și eficiența.
- Facilitarea cooperării dintre universități, centre de cercetare, întreprinderi și alți actori publici și privați, promovarea de proiecte de CDI, mai ales pe teme inovative relevante pentru economia regională – materiale și tehnologii pentru transport aerian, energie din surse neconvenționale – sau cu un înalt conținut inovativ – schimbările climatice, tehnologiile informației sau tehnologiile verzi.
- Dezvoltarea economiei verzi prin susținerea de inițiative pentru promovarea eco-inovării, lupta împotriva schimbărilor climatice, promovarea produselor și proceselor de producție prietenoase pentru mediu.
- Promovarea turismului într-un cadru responsabil din punct de vedere social și al mediului astfel încât exploatarea potențialului natural și cultural deosebit existent în regiune să vină în avantajul calității vieții comunităților locale, inclusiv din mediul rural, fără a intra în conflict cu preservarea resurselor naturale și asigurând impactul redus asupra mediului.

Obiectivul specific al acestei priorități este următorul:

Realizarea unui sistem teritorial deschis și competitiv și atenuarea disparităților economice și sociale intra și inter-regionale prin stimularea dezvoltării întreprinderilor și productivității întreprinderilor prin utilizarea de produse și procese inovative, crearea condițiilor favorabile pentru localizarea de noi investiții și întărirea potențialului celor existente prin dezvoltarea sistemului de utilități și a serviciilor de calitate destinate întreprinderilor, sprijinirea creșterii economice a sectoarelor cu valoare adăugată ridicată, consolidarea rețelei de așezări urbane, precum și prin promovarea turistică a regiunii.

LINII DE INTERVENȚIE PRIORITARE

- 1.1. Susținerea IMM-urilor, a înființării de noi IMM în vederea creșterii productivității/competitivității acestora.
- 1.2. Susținerea serviciilor pentru IMM-uri și accesul acestora la activități de CDI.
- 1.3. Crearea premiselor necesare dezvoltării IMM-urilor prin realizarea de districte economice, structuri de afaceri și susținerea clusterelor.

- 1.4. Susținerea inovării, transferului tehnologic și parteneriatelor pentru activități CDI.
- 1.5. Susținerea activităților legate de economia verde.
- 1.6. Recalificarea și modernizarea infrastructurilor turistice.
- 1.7. Crearea și promovarea brand-ului turistic regional.

Operațiuni Prioritare

Sprîjin pentru IMM-uri (existente și nou înființate și în domeniul turismului) în scopul achiziționării de echipamente și tehnologii moderne pentru activități de producție și servicii, inclusiv mijloace informatice și accesul la internet.

Sprîjin pentru IMM-uri (existente și nou înființate, și în domeniul turismului) în scopul achiziționării de brevete, licențe, know-how precum și alte investiții intangibile.

Sprîjin pentru IMM-uri (existente și nou înființate, și în domeniul turismului) în scopul achiziționării serviciilor de consultanță pentru îmbunătățirea proceselor productive, utilizarea de tehnologii informatice, suport pentru managementul și serviciile de formare.

Sprîjin pentru IMM-uri (existente și nou înființate, și în domeniul turismului) în vederea implementării sistemelor de certificare a calității (ISO), certificare de mediu (ISO, EMAS), eco-etichetarea produselor (EcoLabelling).

Suport pentru IMM-uri pentru accesul la noi piețe și internaționalizare.

Înființarea și dezvoltarea fondurilor rotative și a fondurilor locale de garantare pentru întreprinderi și pentru start-up-uri.

Promovarea instrumentelor financiare inovative pentru întreprinderi și pentru start-up-uri (venture capital, business angels etc.).

Desfășurarea de activități informative, promoționale și formative în vederea promovării valorilor antreprenoriatului și diseminarea cunoștințelor necesare pentru managementul întreprinderilor.

Crearea de structuri de asistență și suport – tip one-stop-shop – în vederea facilitării creării noilor afaceri.

Promovarea și susținerea măsurilor de simplificare administrativă la toate nivelele în vederea facilitării înființării de noi afaceri.

Sprîjinirea dezvoltării clusterelor regionale prin întărirea cooperării întreprinderilor și facilitarea activităților de networking într-o abordare sectorială.

Sprîjin pentru integrarea întreprinderilor în cadrul lanțurilor de furnizori și clusterelor.

Crearea, extinderea, modernizarea infrastructurii de suport pentru afaceri, inclusiv parcuri industriale, spații de producție pentru IMM-uri; parcuri științifice și tehnologice; incubatoare și alte structuri de afaceri.

Înființarea unor centre de standardizare și certificare a produselor (în mod deosebit, centre specializate în domenii de activitate relevante pentru regiune sau în sprîjinul clusterelor).

Înființarea unor centre de probă/testare a noilor tehnologii și echipamentelor inovative (în mod deosebit, centre specializate în domenii de activitate relevante pentru regiune sau în sprîjinul clusterelor).

Promovarea activităților expoziționale și târguri, de profil național și internațional.

Crearea unor centre de instruire teoretică și practică specializate, (în mod deosebit în domenii de activitate relevante pentru regiune sau în sprîjinul clusterelor).

Crearea de infrastructuri de cercetare-dezvoltare-inovare (CDI) și/sau modernizarea/ reabilitarea/echiparea infrastructurilor existente.

Promovarea activității de networking în domeniul CDI, și la nivel internațional.

Activități în vederea întăririi capacității administrative precum și a performanței institutelor de cercetare.

Promovarea proiectelor și facilitarea activităților de colaborare dintre întreprinderi – universități – centre de cercetare- alți actori publici și privați.

Înființarea centrelor de excelență și cercetare (în mod deosebit, centre specializate în domenii de activitate relevante pentru regiune sau sprîjinirea clusterelor).

Sprîjinirea IMM-urilor în scopul achiziționării serviciilor de cercetare precum și a drepturilor de utilizare a rezultatelor cercetării.

Sprîjin pentru start-up-uri și spin-off-uri cu profil tehnologic înalt.

Suport acordat IMM-urilor în vederea sprîjinirii investițiilor în tehnologia verde, în vederea sporirii protecției resurselor naturale.

Promovarea responsabilității sociale a întreprinderilor.

Sprîjin pentru IMM-uri pentru dezvoltarea de produse și/sau achiziționarea/dezvoltarea de tehnologii de producție nepoluante/prietenoase pentru mediu.

Sprîjin pentru IMM-uri în sectorul reciclării și reutilizării deșeurilor.

Crearea și promovarea brand-ului turistic regional, inclusiv prin crearea unui site web.

Reabilitarea și valorificarea patrimoniului natural precum și a patrimoniului construit cu valoare culturală și arhitectonică a regiunii.

Crearea/reabilitarea/modernizarea infrastructurilor turistice de interes local/regional.

Promovarea și diversificarea ofertei turistice (standarde de calitate și servicii extra-hoteliere).

Crearea de rețele de rezervare on-line.

Promovarea inițiativelor în vederea dezvoltării turismului sustenabil și responsabil, inclusiv centre de educație și informare ecologică.

ANALIZA SWOT	Obiectivul Specific și Linii de Intervenție Prioritare
PUCTE TARI Tranziția către o economie post-industrială bazată pe sectorul terțiar în curs. Industrie diversificată la nivel regional Existența de obiective turistice de deosebită importanță și frumusețe. Sectorul turistic bine dezvoltat și prezența turistică ridicată și în creștere. Înclinație ridicată spre inovare a întreprinderilor. PUNCTE SLABE Dinamism scăzut al economiei regionale. Veniturile mici ale populației din regiune Creșterea moderată a numărului întreprinderilor. Nivel redus de dezvoltare a IMM-urilor din sectorul productiv. Infrastructura de afaceri slab dezvoltată. Caracterul sezonier al turismului de litoral. Slaba corelare a inițiativelor publice și private pentru dezvoltarea turismului. Infrastructura de turism este slab dezvoltată sau învechită. Ocuparea scăzută în sectoarele high-tech sau cu înaltă intensitate de cunoaștere. Nivel redus al investițiilor străine. Activitate de cercetare și dezvoltare slabă în regiune, cu diferențe sensibile între județe. Difuzarea și utilizarea limitată a tehnologiei informațiilor și a comunicațiilor (TIC). OPORTUNITĂȚI Oportunitățile existente în cadrul Programelor Naționale și Europene sprijină dezvoltarea și diversificarea economiei regionale îmbunătățind poziția competitivă a regiunii în România. Interesul crescut la nivel internațional pentru turismul eco-sustenabil și conservarea biodiversității permite dezvoltarea sectorului turistic asigurând respectarea zonelor protejate ale regiunii. Creșterea cererii de servicii destinate persoanelor și firmelor precum și de servicii cu o înaltă intensitate a cunoașterii (KIBS) accelerează dezvoltarea sectorului terțiar. AMENINȚĂRI Fenomenul globalizării/integrării duce la marginalizarea anumitor sectoare ale economiei din regiune și chiar la dispariția acestora (ex. industria textilă, industria ușoară, prelucrarea produselor alimentare, etc.) cu efecte negative asupra competitivității economiei regionale. Imposibilitatea sau intempestivitatea în exploatarea oportunităților existente în cadrul Programelor Naționale și Europene limitează dezvoltarea și diversificarea economiei regionale cu efecte negative asupra poziției competitive a regiunii în România. Delocalizarea unor sectoare industriale către locații externe (de ex. Republica Moldova și Ucraina), din cauza costurilor mai reduse determină diminuarea numărului de firme existente precum și scăderea cererii de servicii cu efecte negative asupra dezvoltării sectorului terțiar. Concurența zonelor turistice din regiune cu o ofertă turistică similară altor regiuni sau țări învecinate reduce atractivitatea obiectivelor regionale pe piața turistică.	OBIECTIVUL SPECIFIC Realizarea unui sistem teritorial deschis și competitiv și atenuarea disparităților economice și sociale intra și inter-regionale prin stimularea dezvoltării întreprinderilor și productivității întreprinderilor prin utilizarea de produse și procese inovative, crearea condițiilor favorabile pentru localizarea de noi investiții și întărirea potențialului celor existente prin dezvoltarea sistemului de utilități și a serviciilor de calitate destinate întreprinderilor, sprijinirea creșterii economice a sectoarelor cu valoare adăugată ridicată, consolidarea rețelei de așezări urbane, precum și prin promovarea turistică a regiunii. LINII DE INTERVENȚIE PRIORITARE 1.1. Susținerea IMM-urilor, a înființării de noi IMM-uri în vederea creșterii productivității/competitivității acestora. 1.2. Susținerea serviciilor pentru IMM-uri și accesul acestora la activități de CDI. 1.3. Crearea premiselor necesare dezvoltării IMM-urilor prin realizarea de districte economice, structuri de afaceri și susținerea clusterelor. 1.4. Susținerea inovării, transferului tehnologic și parteneriatelor pentru activități CDI. 1.5. Susținerea activităților legate de economia verde. 1.6. Recalificarea și modernizarea infrastructurilor turistice. 1.7. Crearea și promovarea brand-ului turistic regional.

5.2 Prioritatea 2. Dezvoltarea rețelei de transport la nivel regional

Accesul la rețelele de transport internațional, interregional și intraregional este considerat ca fiind o importantă prioritate de dezvoltare pentru îmbunătățirea drumurilor de acces către zonele economice și întărirea legăturii dintre poli economici din regiune și coridoarele de transport europene.

Este necesară stabilirea unui echilibru între transportul feroviar și cel rutier și creșterea rolului transportului aerian și naval (maritim și fluvial).

Dezvoltarea infrastructurii de transport reprezintă o condiție necesară pentru implementarea cu succes și a celorlalte priorități de dezvoltare ale României pentru perioada 2007–2013, contribuind la creșterea mobilității persoanelor și a mărfurilor, la integrarea polilor regionali de creștere cu rețeaua trans-europeană de transport, la combaterea izolării zonelor subdezvoltate și, nu în ultimul rând, la dezvoltarea infrastructurii de transport regionale și locale.

Dezvoltarea infrastructurii de transport va juca un rol important în integrarea pieței interne și va sprijini punerea în valoare a poziției geografice a României ca zonă de tranzit, aflată la intersecția Coridorului de transport pan-european IV și a Coridorului de transport pan-european IX.

Localizarea României la intersecția a numeroase drumuri care leagă Europa de Vest cu cea de Est, ca și Europa de Nord cu cea de Sud, precum și situarea țării pe axele de tranzit între Europa și Asia, constituie un element de referință pentru determinarea opțiunilor strategice privind dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport, astfel oportunitatea creată de Canalul Dunăre-Marea Neagră și fluviul Dunărea, poate ocupa o poziție cheie pentru atragerea fluxurilor internaționale de mărfuri, în relațiile dintre Europa și celelalte continente.

Rețeaua regională de căi rutiere este inadecvată la cerințele traficului european în privința confortului și a capacităților de transport. Rețeaua de căi ferate și a mijloacelor de transport feroviar este inefficientă și necesită investiții semnificative de reabilitare și dezvoltare în scopul atingerii standardelor necesare care să permită un transport eficient. Arterele rutiere sunt un important element în asigurarea comunicației interne între centrele economice/zonile urbane, permit mobilitatea forței de muncă, dezvoltarea afacerilor și crearea mediului propice care să conducă la dezvoltarea rapidă a întreprinderilor.

Regiunea Sud Est este străbătută de importante coridoare de transport (IV, VII și IX) care asigură legătura centrelor urbane cu capitala țării și drumuri naționale care continuă mari artere rutiere europene (codificate cu inițiala E). În vederea îmbunătățirii accesului și a fluidizării traficului dintre regiune și țările cu care aceasta se învecinează, se pot dezvolta o serie de proiecte de cooperare transfrontalieră între Regiunea de Dezvoltare Sud Est și regiuni învecinate din Ucraina, Republica Moldova și Bulgaria, proiecte care vizează în special infrastructura de acces și care au ca obiectiv final dezvoltarea durabilă a regiunilor în ansamblul lor.

Strategia Regiunii Sud Est privind dezvoltarea rețelei de transport la nivel regional punctează importanța rețelelor de transport pentru accesibilitate și mobilitate, subliniind următoarele elemente:

- Potențialul strategic al Regiunii Sud Est ca zona de tranzit pentru fluxurile internaționale de mărfuri – la granițele externe ale UE (cu Ucraina, Republica Moldova) precum și la granița internă cu Bulgaria.
- Importanța accesibilității pentru conectarea polilor regionali de creștere / polilor economici din regiune, inclusiv zonele cu înalt potențial turistic, cu piețe din alte regiuni ale României precum și cu piețe internaționale, prin accesul la rețelele de transport internațional.
- Necesitatea dezvoltării infrastructurii de transport intra-regională pentru combaterea marginalizării zonelor izolate care sunt în general zone rurale și de munte subdezvoltate din punct de vedere economic și social, și cu un deficit de infrastructură în toate domeniile.
- Necesitatea de a dezvolta și alte forme de transport alternative transportului rutier, având în vedere posibilitatea de a promova transportul pe calea ferată și maritim/fluvial inclusiv pe distanță scurtă.
- Necesitatea de a promova mobilitatea în zonele urbane și metropolitane.
- Rolul infrastructurii de transport în legătură cu alte priorități de dezvoltare.

Obiectivul specific al acestei priorități este următorul:

Îmbunătățirea accesibilității, mobilității și conectivității în regiune, prin crearea unui sistem multimodal de transporturi bazat pe principiile durabilității, inovării și securității, capabil să asigure legături rapide și eficiente cu piețele internaționale, valorificând poziția geo-strategică deosebită a regiunii, cu accent deosebit pentru racordarea optimă a regiunii la sisteme teritoriale învecinate pentru fluidizarea maximă a circulației bunurilor, persoanelor și informațiilor, asigurând un standard european al infrastructurilor.

LINII DE INTERVENȚIE PRIORITARE

2.1. Promovarea celor mai durabile mijloace de transport, în special transportul pe calea ferată și maritim/fluvial inclusiv pe distanțe scurte, prin intermediul infrastructurii corespunzătoare și a serviciilor și intermodalității îmbunătățite și a logisticii.

- 2.2. Dezvoltarea legăturilor dintre centrele urbane și structurile de transport multi-modal cu sistemele naționale și internaționale de transport, pentru reducerea timpului de transport și creșterea siguranței traficului, cu menținerea și protejarea factorilor de mediu.
- 2.3. Îmbunătățirea condițiilor de trecere a granițelor în special a celor externe cu Republica Moldova și cu Ucraina.
- 2.4. Asigurarea accesibilității tuturor zonelor rurale și montane, pentru a îmbunătăți condițiile de viață în mediul rural și de munte, și pentru a susține activitățile economice (inclusiv activitățile turistice) în zonele respective.
- 2.5. Creșterea mobilității în zonele urbane și peri-urbane.

Operațiuni Prioritare

Modernizarea sistemului de transport pe calea ferată și maritim/fluviu inclusiv pe distanțe scurte.

Construirea/reabilitarea/modernizarea rețelelor de drumuri naționale /județene /locale, inclusiv construirea de poduri rutiere-feroviare peste Dunăre.

Finalizarea rețelelor de autostrăzi care trec prin regiune.

Construirea/reabilitarea/modernizarea șoselelor de centură/drumuri de ocolire pentru eliminarea blocajelor rutiere, și traversarea în condiții de siguranță a localităților.

Modernizarea infrastructurii aeroportuare și a serviciilor din aeroporturile existente pentru traficul de persoane (Constanța, Tulcea) și pentru mărfuri – (lanca) și dezvoltarea de noi aeroporturi pentru traficul de pasageri (în zona Brăila-Galați).

Dezvoltarea punctelor terminus existente și crearea de noi terminale ale rețelelor de transport, pentru transportul de bunuri/persoane, precum și modernizarea serviciilor acestora, inclusiv spațiile de parcare, cu respectarea standardelor de siguranță și de protecție a mediului.

Crearea centrelor logistice pentru transportul inter-modal feroviar-rutier, feroviar-fluviu, feroviar-maritim, rutier-fluviu, rutier-maritim, rutier-aerian.

Reabilitarea/modernizarea rețelei de străzi din mediul urban.

Modernizarea liniilor de transport în comun în mediul urban și peri-urban, în paralel cu dezvoltarea transportului multimodal durabil.

Modernizarea trecerilor pentru bac.

Crearea, extinderea și modernizarea porturilor turistice de interes regional/local, inclusiv a debarcadelor amplasate pe lacurile de agrement.

Prioritatea 2. Dezvoltarea rețelei de transport la nivel regional

ANALIZA SWOT	Obiectivul Specific și Linii de Intervenție Prioritare
PUNCTE TARI Regiunea este traversată de trei coridoare de transport paneuropene, care fac legătura cu țările învecinate și Europa Centrală asigurând accesul rapid la canalele internaționale de distribuție. Cel mai mare port maritim la Marea Neagră și aeroport internațional. Poziția strategică a regiunii oferă un potențial înalt de dezvoltare pentru transporturi, sectorul productiv, turism. PUNCTE SLABE Accesibilitate rutieră, feroviară și aeriană redusă. Nivele reduse de eficiență, durabilitate și siguranță a traficului în rețelele de transport rutier. Fluviul Dunărea contribuie la definirea potențialului ridicat teritorial, dar este de asemenea o barieră pentru dezvoltare a transporturilor. Slabe legături între zonele urbane și zonele peri-urbane, rurale și de munte. Sisteme de transport urban neperformante și poluante. OPORTUNITĂȚI Realizarea rețelelor de transport europene va conduce la creșterea economică, contribuind la stabilirea de legături mai bune, la siguranța transporturilor și la calitatea acestora. Finanțarea UE pentru dezvoltarea sistemelor multimodale de transport bazate pe principiile durabilității, inovării și securității. Potențial ridicat de dezvoltare a transportului, fluviu și maritim (pe Dunăre și Marea Neagră). Transferul traficului de mărfuri de la transportul rutier la transportul pe cale ferată, maritim/fluviu și aerian. AMENINȚĂRI Creșterea explozivă a numărului de autovehicule. Câștigarea licitațiilor publice privind proiecte de infrastructură majore, de către firme care nu au capacitate tehnică și financiară de a finaliza aceste proiecte conform condițiilor contractuale.	OBIECTIVUL SPECIFIC Îmbunătățirea accesibilității, mobilității și conectivității în regiune, prin crearea unui sistem multimodal de transporturi bazat pe principiile durabilității, inovării și securității, capabil să asigure legături rapide și eficiente cu piețele internaționale, valorificând poziția geostrategică deosebită a regiunii, cu accent deosebit pentru racordarea optimă a regiunii la sisteme teritoriale învecinate pentru fluidizarea maximă a circulației bunurilor, persoanelor și informațiilor, asigurând un standard european al infrastructurilor. LINII DE INTERVENȚIE PRIORITARE 2.1. Promovarea celor mai durabile mijloace de transport, în special transportul pe calea ferată și maritim/fluviu inclusiv pe distanțe scurte, prin intermediul infrastructurii corespunzătoare și a serviciilor și intermodalității îmbunătățite și a logisticii. 2.2. Dezvoltarea legăturilor dintre centrele urbane și structurile de transport multi-modal cu sistemele naționale și internaționale de transport, pentru reducerea timpului de transport și creșterea siguranței traficului, cu menținerea și protejarea factorilor de mediu. 2.3. Îmbunătățirea condițiilor de trecere a granițelor în special a celor externe cu Republica Moldova și cu Ucraina. 2.4. Asigurarea accesibilității tuturor zonelor rurale și montane, pentru a îmbunătăți condițiile de viață în mediul rural și de munte, și pentru a susține activitățile economice (inclusiv activitățile turistice) în zonele respective. 2.5. Creșterea mobilității în zonele urbane și peri-urbane.

5.3 Prioritatea 3. Promovarea eficienței energetice și utilizarea resurselor renovabile

Politica regională în sectorul energiei are ca obiectiv general utilizarea soluțiilor de energie regenerabilă, în special cea eoliană, biomasa și hidroelectrică, propunându-se o creștere semnificativă a ponderii pe care aceasta o deține în producția totală de energie. Această strategie este coerentă cu strategia de dezvoltare durabilă și reprezintă o oportunitate reală de creștere economică prin introducerea de noi tehnologii și crearea de noi locuri de muncă în domeniul cercetării-dezvoltării. În conformitate cu prevederile Cartei Albe ale Comisiei Europene, creșterea majoră a energiei regenerabile trebuie să se facă pe baza biomasei. În acest sens, regiunea noastră, care dispune de resurse considerabile de producție de biomasă agricolă și forestieră poate avea un rol important în contextul național.

Prin intermediul priorității strategice 3 „Promovarea eficienței energetice și utilizarea resurselor regenerabile” Regiunea Sud Est urmărește trecerea către o economie bazată pe un consum redus de carbon precum și îmbunătățirea standardelor de performanță în producția, distribuția și utilizarea de energie, astfel contribuind la reducerea emisiunilor de gaze de seră, la creșterea utilizării resurselor renovabile pentru producția de energie, la scăderea consumurilor. În mod mai specific, direcțiile de intervenție identificate se bazează pe următoarele elemente:

- Utilizarea soluțiilor pentru producția de energie din surse regenerabile, în vederea creșterii semnificative a ponderii pe care această regiune o deține în producția totală de energie exploatând potențialul deosebit al regiunii pentru energia eoliană, solară, hidroelectrică, din biomasă.
- Susținerea îmbunătățirii proceselor de generare a energiei electrice și termice în vederea creșterii eficienței în faza de transformare, astfel limitând emisiilor și efecte negative asupra mediului.
- Necesitatea de a îmbunătăți eficiența sistemelor de distribuție în vederea reducerii pierderilor și dispersia energetică.
- Necesitatea reducerii consumurilor a agenților economici prin acțiuni menite să amelioreze performanța energetică a proceselor productive și a transporturilor.
- Creșterea eficienței energetice a patrimoniului construit, și mai ales a blocurilor de locuințe.
- Modificarea atitudinii privind utilizarea eficientă a resurselor prin activități de sensibilizare a publicului și a agenților economici.

Obiectivul specific al acestei priorități este următorul:

Crearea condițiilor pentru o regiune eficientă în utilizarea resurselor, prin creșterea eficienței energetice și exploatarea potențialului regional pentru producția de energie din surse regenerabile, asigurând protecția deplină a mediului înconjurător.

LINII DE INTERVENȚIE PRIORITARE

- 3.1. Promovarea utilizării de energie neconvențională și eficientizarea sistemelor de distribuție și de consum.
- 3.2. Îmbunătățirea sistemelor municipale de termoficare în zonele prioritare selectate.
- 3.3. Creșterea eficienței energetice a clădirilor.
- 3.4. Creșterea eficienței energetice a proceselor productive și a transporturilor.

Operațiuni Prioritare

Crearea / extinderea / rețehnologizarea de infrastructurii pentru producerea și distribuirea de energie pe baza surselor regenerabile (a resurselor eoliene, solare, hidroenergetice, a biomasei, a altor resurse renovabile).

Sprrijinirea investițiilor pentru modernizarea/rețehnologizarea infrastructurii pentru producția, transportul, transformarea și distribuția de energie electrică.

Sprrijinirea investițiilor pentru modernizarea/rețehnologizarea infrastructurii pentru transportul și distribuția gazelor.

Îmbunătățirea sistemului de termoficare, inclusiv modernizarea/rețehnologizarea instalațiilor de generare a energiei termice precum și a sistemului de distribuție.

Sprrijin pentru agenții economici non agricoli (și din domeniul turistic) pentru investiții în instalații și/sau echipamente în vederea îmbunătățirii performanței energetice și a scăderii consumurilor.

Sprrijin pentru producerea și utilizarea durabilă a energiei din surse regenerabile în cadrul fermelor agricole.

Sprrijinirea investițiilor pentru îmbunătățirea performanței energetice a transporturilor (publice și private) și scăderea consumurilor și a emisiilor corelate.

Îmbunătățirea eficienței termice a locuințelor prin intervenții de reabilitare.

Activități de informare și educare pe teme aferente eficienței energetice.

Campanii de conștientizare a publicului pe teme aferente eficienței energetice.

ANALIZA SWOT	Obiectivul Specific și Linii de Intervenție Prioritare
PUCTE TARI Consumuri scăzute de energie în gospodării. Potențial hidroenergetic și de utilizare a energiei eoliene: existența proiectelor pentru utilizarea resurselor de energie alternativă. Infrastructura energetică complexă. PUNCTE SLABE Scăderea numărului de localități în care se distribuie energie termică, tinzându-se către sisteme alternative individuale, cu randament mai scăzut. Consumuri ridicate de energie în industrie, agricultură, servicii și transportul de marfă. Eficiența termică a blocurilor de locuințe scăzută. OPORTUNITĂȚI Creșterea gradului de utilizare a resurselor de energie regenerabilă (biomasa agricolă și forestieră, hidroelectrică, eoliană, solară, geotermală, etc.) care duc la creșterea economică și introducerea de noi tehnologii. Mare potențial al regiunii pentru transportul de energie (gaz și electricitate). AMENINȚĂRI Imposibilitatea sau intempestivitatea în exploatarea oportunităților existente în cadrul Programelor Naționale și Europene limitează dezvoltarea și diversificarea economiei regionale cu efecte negative asupra poziției competitive a regiunii în România.	OBIECTIVUL SPECIFIC Crearea condițiilor pentru o regiune eficientă în utilizarea resurselor, prin creșterea eficienței energetice și exploatarea potențialul regional pentru producția de energie din surse regenerabile, asigurând respect deplin a mediului înconjurător. LINII DE INTERVENȚIE PRIORITARE 3.1. Promovarea utilizării de energie neconvențională și eficientizarea sistemelor de distribuție și de consum. 3.2. Îmbunătățirea sistemelor municipale de termoficare în zonele prioritare selectate. 3.3. Creșterea eficienței energetice a clădirilor. 3.4. Creșterea eficienței energetice a proceselor productive și a transporturilor.

5.4 Prioritatea 4. Modernizarea economiei rurale

Strategia Regiunii Sud Est privind „modernizarea economiei rurale” punctează importanța de a susține activitățile care caracterizează mediul rural; scopul este garantarea unei dezvoltări armonioase a teritoriului, prezervarea peisajului, protejarea mediului rural și, în același timp, creșterea calității vieții și bunăstarea indivizilor care acolo trăiesc și lucrează. Gradul ridicat de complexitate care caracterizează contextul rural a fost considerat în vederea definirii domeniilor prioritare de intervenție care se bazează pe următoarele elemente:

- Susținerea modernizării sectorului agricol. Zonele rurale sunt caracterizate prin dominanța agriculturii, care reprezintă un sector de importanță cheie fie pentru dezvoltarea lor economică și socială, fie pentru stimularea economică a Regiunii Sud-Est în ansamblu. Modernizarea sectorului implică creșterea productivității - prin îmbunătățirea mijloacelor tehnice și mecanice utilizate, creșterea competitivității și calității produselor agricole într-un sistem de filieră de producție, facilitarea asocierii producătorilor - în vederea depășirii problemelor legate de pulverizarea proprietății - și facilitarea accesului organizat al producătorilor către piețe de desfacere și consumatorul final.
- Necesitatea de a promova practici agricole prietenoase pentru mediu, având în vedere faptul că agricultura este strâns legată de mediu, biodiversitate, schimbări climatice și gestionarea durabilă a resurselor naturale, în mod deosebit pământul și apa.
- Necesitatea de a reduce dependența de sectorul agricol prin diversificarea activităților economice, stimulând antreprenoriatul în sectoarele alternative agriculturii bazate pe particularități și resurse naturale, culturale și de mediu locale, precum și pe dezvoltarea turismului și a altor sectoare productive locale (artizanat, prelucrarea produselor alimentare, furnizarea de servicii pentru piețe locale).
- Susținerea modernizării sectorului piscicol, maritim și fluvial prin îmbunătățirea infrastructurilor și a facilităților existente.
- Dezvoltarea antreprenoriatului în domeniul piscicol și al acvaculturii, prin susținerea întreprinderilor existente și crearea de afaceri noi.
- Necesitatea de a susține condiții de trai adecvate în mediul rural din regiune - fie punând bazele pentru creșterea veniturilor populației, fie prin îmbunătățirea ofertei de servicii existentă în teritoriu, inclusiv servicii de primă necesitate, dar și infrastructuri informaționale - cu efecte pozitive asupra bunăstării populației precum și asupra protecției mediului, prin prevenirea abandonului terenurilor agricole în special în zonele defavorizate.
- Necesitatea de a îmbunătăți pregătirea tehnică a capitalului uman ocupat în agricultură și în piscicultură, precum și dezvoltarea capacităților necesare pentru realizarea de noi activități de antreprenoriat, inclusiv managementul.
- Dezvoltarea infrastructurii din mediul rural în vederea sporirii accesibilității, mobilității și pentru îmbunătățirea legăturii cu centrele urbane.

Obiectivul specific al acestei priorități este următorul:

Modernizarea sectorului agricol și diversificarea activităților rurale altele decât agricultura, prin valorificarea resurselor mediului, naturale (patrimoniu piscicol, silvic, biodiversitatea etc.), a patrimoniului cultural (tradiții și experiențe profesionale), prin dezvoltarea capitalului social și crearea de noi specializări.

LINII DE INTERVENȚIE PRIORITARE

- 4.1. Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor agricole, a fermelor zootehnice și agro-alimentare într-un sistem de filieră de producție, prin introducerea inovării și a sistemelor de promovare, de certificare și de siguranță a produselor, precum și prin susținerea asocierii.
- 4.2. Dezvoltarea zonelor rurale prin valorificarea resurselor de mediu, naturale și a patrimoniului cultural.
- 4.3. Modernizarea sectorului piscicol într-o manieră durabilă, prin susținerea producției piscicole (acvacultură și cultură marină) și modernizarea infrastructurilor de suport pentru pescuit.
- 4.4. Întărirea legăturilor rural-urban.

Operațiuni Prioritare

Sprîjin pentru modernizarea/extinderea/retehnologizarea întreprinderilor agricole, prin: construirea de clădiri utilizate pentru producția agricolă, construirea de infrastructuri de suport, achiziționarea de echipamente, de tehnologii moderne (inclusiv mijloace informatice), de servicii (inclusiv accesul la internet).

Sprîjin pentru întreprinzătorii agricoli în scopul achiziționării serviciilor de consultanță în sprijinul activităților de management, pentru utilizarea tehnologiei informatice etc.

Sprîjin pentru întreprinzătorii agricoli în scopul achiziționării serviciilor de formare.

Sprîjin pentru întreprinzătorii agricoli în vederea efectuării investițiilor necesare pentru stocarea și procesarea produselor agricole în cadrul fermei.

Sprîjin pentru întreprinderile agricole, cu scopul de a înființa / înlocui plantațiile fructifere sau viticole precum și de a înființa pepiniere.

Sprîjin pentru întreprinzătorii agricoli în vederea adoptării exploataților pentru agricultura ecologică, inclusiv înregistrarea pe lista operatorilor de agricultură biologică, obținerea certificării ecologice pentru produse agricole, efectuarea de investiții corelate.

Sprîjin pentru întreprinzătorii agricoli și structurile lor asociative pentru atestarea și înregistrarea produselor alimentare tipice (conform Ordinului 690/2004), precum și pentru activitățile de marketing în vederea comercializării produselor.

Creșterea pregătirii profesionale a muncitorilor agricoli prin activități de formare pe teme tehnice, precum și în vederea creșterii capacităților de management și cunoștințelor în domeniul protejării mediului și al siguranței muncii.

Dezvoltarea infrastructurii și a facilităților de suport pentru sectorul piscicol.

Sprîjin pentru modernizarea/extinderea/retehnologizarea întreprinderilor piscicole și din acvacultură, prin: construirea de structuri utilizate pentru desfășurarea activităților, achiziționarea de echipamente, de tehnologii moderne (inclusiv mijloacele informatice), de servicii (inclusiv accesul la internet).

Îmbunătățirea flotei de pescuit prin adaptarea caracteristicilor ambarcațiunilor la standarde moderne privind siguranța navigației, asigurând astfel condițiile corespunzătoare pentru muncă precum și pentru depozitarea capturilor.

Sprîjin pentru comercializarea și marketing-ul produselor de pește.

Sprîjin pentru întreprinzătorii piscicoli în vederea efectuării investițiilor necesare pentru stocarea și procesarea produselor piscicole în cadrul fermei.

Creșterea pregătirii profesionale a muncitorilor din sectorul piscicol și al acvaculturii prin activități de formare pe teme tehnice, precum și în vederea creșterii capacităților de management și cunoștințelor în domeniul protejării mediului și al siguranței muncii.

Sprîjin pentru întreprinzătorii agricoli, întreprinzătorii din sectorul piscicol și al acvaculturii și structurile lor asociative în vederea implementării sistemelor de certificare a calității produselor într-un sistem de filieră.

Sprîjin pentru IMM-urile active în domeniul procesării produselor agricole alimentare precum și a peștelui cu scopul de a achiziționa echipamente și tehnologii moderne pentru activități de producție.

Promovarea înființării grupurilor de producători din sectorul agricol și silvic.

Promovarea târgurilor și a expozițiilor precum și a altor evenimente promoționale.

Crearea / extinderea / modernizarea de structuri agroturistice și pentru activități de turism rural.

Investiții pentru crearea / extinderea activităților non-agricole tradiționale cu specific local (fierului, lânăii, olăritului, broderiei, confecționarea de instrumente muzicale tradiționale), precum și mici magazine de desfacere a produselor acestora.

Investiții pentru crearea / extinderea activităților de obținere a produselor non-agricole non-alimentare (produse de uz gospodăresc, articole de pielărie, încălțăminte, tricotate, uleiuri esențiale etc.)

Investiții pentru crearea / extinderea activităților de producție și servicii strict legate de nevoile pieței locale.

Crearea de drumuri noi, extinderea și îmbunătățirea rețelei de drumuri de interes local sau care sprijină legăturile cu centrele urbane învecinate.

Renovarea / modernizarea patrimoniului construit public.

Conservarea / reabilitarea / dotarea / valorificarea obiectivelor care fac parte din patrimoniul cultural sau natural.

Crearea / extinderea / modernizarea rețelelor Internet de înaltă viteză (bandă largă).

Crearea / extinderea / modernizarea instalațiilor pentru distribuția apei și canalizare în localități din mediul rural.

Crearea / extinderea / modernizarea instalațiilor pentru distribuția gazelor și a energiei electrice în localități din mediul rural.

Crearea / modernizarea instalațiilor pentru colectarea și transferul deșeurilor în localități din mediul rural.

Achiziționarea de echipamente și utilaje pentru serviciile publice, inclusiv transportul public.

ANALIZA SWOT	Obiectivul Specific și Linii de Intervenție Prioritare
PUNCTE TARI Tradiție și condiții foarte favorabile pentru agricultură. Peste 40% din suprafața viticolă a țării. Existența de resurse piscicole neexploatate. PUNCTE SLABE Fragmentarea terenurilor agricole. Productivitate scăzută a sectorului agricol. Sectorul pescuitului este slab dezvoltat și înregistrează o dinamică negativă. OPORTUNITĂȚI Oportunități existente în cadrul Programelor Naționale și Europene sprijină dezvoltarea și diversificarea economiei regionale îmbunătățind poziția competitivă a regiunii în România. Cerere crescândă pentru agroturismul și turismul vitivinicol și valorificarea resurselor existente (patrimoniu natural și cultural, produse locale și tradiții etno-folclorice) permit diversificarea economiei locale din zonele rurale. Tendința accelerată de concentrare a terenurilor agricole precum și măsurile de promovare a asocierii micilor fermieri contribuie la creșterea productivității sectorului agricol precum și a calității vieții în mediul rural. Creșterea cererii consumatorilor pentru produse ecologice și de calitate oferă oportunități pentru valorificarea potențialului existent al sectorului agricol. Exploatarea potențialului existent pentru sectorul piscicol al regiunii contribuie la creșterea calității vieții în mediul rural. Subvențiile UE pentru producția agricolă pot facilita creșterea atractivității sectorului prin mărirea veniturilor întreprinzătorilor agricoli. AMENINȚĂRI Imposibilitatea sau intempestivitatea în exploatarea oportunităților existente în cadrul Programelor Naționale și Europene limitează dezvoltarea și diversificarea economiei regionale cu efecte negative asupra poziției competitive a regiunii în România. Migrarea masivă a populației din mediul rural către cel urban sau către străinătate determină diminuarea nivelului profesional al agricultorilor și părăsirea activităților agricole împiedicând valorificarea deplină a potențialului agricol și piscicol regional.	OBIECTIVUL SPECIFIC Modernizarea sectorului agricol și diversificarea activităților agricole altele decât agricultura, prin valorificarea resurselor mediului, naturale (patrimoniu piscicol, silvic, biodiversitatea etc.), a patrimoniului cultural (tradiții și experiențe profesionale), prin dezvoltarea capitalului social și crearea de noi specializări. LINII DE INTERVENȚIE PRIORITARE 4.1. Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor agricole, a fermelor zootehnice și agro-alimentare într-un sistem de filieră de producție, prin introducerea inovării și a sistemelor de promovare, de certificare și de siguranță a produselor, precum și prin susținerea asocierii. 4.2. Dezvoltarea zonelor rurale prin valorificarea resurselor de mediu, naturale și a patrimoniului cultural. 4.3. Modernizarea sectorului piscicol într-o manieră durabilă, prin susținerea producției piscicole (acvacultură și cultură marină) și modernizarea infrastructurilor de suport pentru pescuit. 4.4. Întărirea legăturilor rural-urban.

5.5 Prioritatea 5. Dezvoltarea unei forțe de muncă calificate care să răspundă nevoilor pieței muncii în scopul menținerii și creării de locuri de muncă de calitate

Pentru a crește rata de ocupare a forței de muncă au fost formulate două orientări de către Consiliul European: Orientarea 7 - Îmbunătățirea participării pe piața forței de muncă și reducerea șomajului structural și Orientarea 8 - Dezvoltarea unei forțe de muncă calificate care să răspundă nevoilor pieței forței de muncă, promovarea calității locurilor de muncă și a învățării de-a lungul vieții.

Potrivit Orientării 7 Îmbunătățirea participării pe piața forței de muncă și reducerea șomajului structural²³, statele membre trebuie să integreze și să implementeze principiile privind flexibilitatea în politicile lor privind piața forței de muncă. Astfel, statele membre ar trebui să introducă o combinație de contracte de muncă flexibile și fiabile, politici active privind piața forței de muncă, învățarea de-a lungul vieții eficientă, politici pentru promovarea mobilității forței de muncă și sisteme adecvate de securitate socială pentru a oferi securitate tranzițiilor profesionale, corelate cu drepturi și responsabilități clare pentru șomerii care caută de lucru în mod activ. Statele membre ar trebui să intensifice dialogul social și să combată segmentarea pieței forței de muncă prin intermediul unor măsuri care să vizeze angajările temporare și precare, subocuparea și munca nedeclarată. Mobilitatea profesională ar trebui să fie răsplătită. Calitatea locurilor de muncă și condițiile de încadrare în muncă ar trebui să fie abordate prin combaterea remunerațiilor mici și prin asigurarea unei securități sociale adecvate și pentru lucrătorii cu contracte cu durată determinată și lucrătorii care desfășoară o activitate independentă. Serviciile de ocupare a forței de muncă ar trebui să fie consolidate și accesibile tuturor, inclusiv tinerilor și persoanelor amenințate de șomaj, iar persoanele care se situează cel mai departe de piața muncii ar trebui să fie vizate de servicii personalizate.

Pentru a crește competitivitatea și nivelurile de participare, în special pentru lucrătorii slab calificați, și în conformitate cu Orientarea 2 privind politica economică, statele membre ar trebui să revizuiască sistemul fiscal și sistemul de beneficii, precum și capacitatea serviciilor publice de a furniza sprijinul necesar. Statele membre ar trebui să crească nivelul de participare a forței de muncă prin politici de promovare a îmbătrânirii active, a egalității de șanse și de remunerație între femei și bărbați și a integrării tinerilor, per-

23 http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMM_PDF_COM_2010_0193_F_RO_PROPOSITION_DE_DECISION.pdf

soanelor cu dizabilități, migranților legali și a altor grupuri vulnerabile pe piața forței de muncă. Politicile privind echilibrul dintre viața profesională și cea privată ar trebui, prin furnizarea de servicii de îngrijire accesibile și prin inovarea în domeniul organizării muncii, să fie orientate către creșterea ratei ocupării forței de muncă, în special pentru tineri, lucrători în vârstă și femei, în principal pentru păstrarea femeilor cu o calificare foarte înaltă în domeniile științific și tehnic.

Statele membre ar trebui, de asemenea, să îndepărteze barierele din calea pătrunderii pe piață a noilor lucrători, să sprijine desfășurarea de activități independente și crearea de locuri de muncă, inclusiv de muncă ecologice, precum și serviciile de asistență pentru persoanele aflate în întreținere, și să promoveze inovarea socială.

Obiectivul principal al UE, în baza căruia statele membre își vor formula obiectivele naționale, este de a aduce rata de ocupare a forței de muncă pentru femei și bărbați cu vârsta între 20 și 64 de ani la 75% până în 2020, inclusiv printr-o mai mare participare a tinerilor, a lucrătorilor în vârstă și a lucrătorilor necalificați și printr-o mai bună integrare a migranților legali.

Orientarea 8 - Dezvoltarea unei forțe de muncă calificate care să răspundă nevoilor pieței forței de muncă, promovarea calității locurilor de muncă și a învățării de-a lungul vieții²⁴ presupune ca statele membre să promoveze productivitatea și șansele de inserție profesională prin furnizarea adecvată de cunoștințe și competențe care să răspundă cererii actuale și viitoare de pe piața forței de muncă. Educația inițială de calitate și formarea profesională atrăgătoare trebuie să fie completate cu stimulente eficiente pentru învățarea de-a lungul vieții, acordarea unei a doua șanse, asigurarea oportunităților de dezvoltare a calificărilor pentru fiecare adult, precum și cu o migrație orientată și politici de integrare. Statele membre ar trebui să dezvolte sisteme pentru recunoașterea competențelor dobândite, să înlăture barierele din calea mobilității ocupaționale și geografice a lucrătorilor, să promoveze dezvoltarea competențelor transversale și a creativității și să își concentreze eforturile în special pe sprijinirea lucrătorilor slab calificați și creșterea șanselor de inserție profesională a lucrătorilor în vârstă, îmbunătățind în același timp formarea, competențele și experiența lucrătorilor cu calificare înaltă, inclusiv a cercetătorilor.

În cooperare cu partenerii sociali și întreprinderile, statele membre ar trebui să îmbunătățească accesul la formare, să consolideze orientarea în domeniul educației și al carierei combinată cu informarea sistematică cu privire la noile locuri de muncă disponibile, promovarea antreprenoriatului și o mai bună anticipare a necesităților în ceea ce privește competențele. Investițiile în dezvoltarea resurselor umane, dezvoltarea competențelor și participarea la sistemele de învățare de-a lungul vieții ar trebui să fie promovate prin contribuții financiare comune din partea guvernelor, persoanelor fizice și angajatorilor. În vederea sprijinirii tinerilor, în special a celor care nu au un loc de muncă, nu studiază sau nu se află în proces de formare, statele membre, în cooperare cu partenerii sociali, ar trebui să instituie sisteme prin care să-i sprijine pe noii absolvenți să-și găsească un prim loc de muncă sau oportunități pentru studii sau formare suplimentară, inclusiv sub formă de ucenicie, și să intervină rapid atunci când tinerii devin șomeri. O monitorizare periodică a performanței dezvoltării competențelor și politicile de anticipare ar trebui să faciliteze identificarea necesităților de ameliorare și să crească reactivitatea sistemelor de educație și formare în fața necesităților pieței forței de muncă. Statele membre ar trebui să mobilizeze pe deplin fondurile UE în vederea sprijinirii acestor obiective.

Principalul document de referință pentru strategia de îmbunătățire a participării pe piața forței de muncă și reducerea șomajului structural în regiunea Sud Est sunt Strategia Națională de Ocupare a Forței de Muncă 2004-2010.

Așa cum am prezentat deja ocuparea forței de muncă va fi considerată ca o prioritate pentru noua strategie EU 2020 de Creștere și Ocupare. Principalele obiective pe această temă sunt următoarele: menținerea și crearea de locuri de muncă de calitate prin calificarea lucrătorilor și o activitate de formare mai bună.

Având în vedere aceste obiective, este necesar să se promoveze noi surse de ocupare și, în mod particular, așa-numitele locuri de muncă green-collar, legate de lupta împotriva schimbărilor climatice, cum ar fi în domeniul surselor regenerabile, reciclării și rezervării mediului; locurile de muncă white-collar, legate de noile cereri de asistență socială; locurile de muncă blue-collar, legate de noile tehnologii, în special tehnologiile informației și comunicațiilor. Ar trebui să fie consolidată ocuparea activă a forței de muncă și politicile de incluziune socială, și ar trebui să fie întreprinse noi inițiative pentru a favoriza dinamismul în afaceri.

Stabilitatea locurilor de muncă și recalificarea continuă ar trebui să fie facilitate; siguranța locului de muncă ar trebui să fie sporită prin tranziția mai ușoară de la șomaj la formare profesională și de la formare la ocupare, precum și mobilitatea între locurile de muncă. Investițiile în capitalul uman ar trebui să sporească prin îmbunătățirea formării și adaptarea sistemelor de formare și educație la noile cereri de pe piață; mobilitatea în rândul statelor membre ale UE și între regiuni ar trebui să fie favorizată; iar un efort special ar trebui să fie făcut pentru grupurile care se confruntă cu mai multe probleme de integrare pe piața muncii în vederea creșterii participării acestora pe piața muncii. Inițiative sau propuneri vor fi elaborate în ceea ce privește Directiva privind detașarea lucrătorilor și garantarea drepturilor lucrătorilor în cadrul libertății de a presta servicii.

De asemenea, este esențial să se îmbunătățească tranziția între educație și ocupare prin stimularea integrării pe piața muncii a tinerilor prin intermediul unor contracte de formare profesională, care pot consolida abilitățile lor profesionale și care să permită un acces ulterior la locuri de muncă de calitate. Formarea, consilierea și instrumentele de suport tehnic ar trebui să fie stabilite pentru a favoriza tinerii care doresc să devină antreprenori, în special în noi locuri de muncă legate de noul model de creștere, și să se ofere stimulente pentru companii astfel încât acestea să angajeze muncitori tineri, cu un accent deosebit pe noii veniți pe piața muncii. În cele din urmă, ocuparea forței de muncă fără forme legale, ocuparea ilegală a forței de muncă și economia gri ar trebui să fie combătute.

24 http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMM_PDF_COM_2010_0193_F_RO_PROPOSITION_DE_DECISION.pdf

Obiectivul specific al acestei priorități este următorul:

Creșterea ratei de ocupare a forței de muncă asigurând condițiile pentru o piață a muncii flexibilă, în care oferta de muncă să devină capabilă de a se adapta permanent nevoilor angajatorilor, și pentru crearea de locuri de muncă de calitate prin calificarea lucrătorilor.

LINII DE INTERVENȚIE PRIORITARE

- 5.1. Promovarea de măsuri active de ocupare a forței de muncă.
- 5.2. Dezvoltarea unei forțe de muncă calificate care să răspundă rapid la schimbările structurale de pe piața muncii.
- 5.3. Promovarea economiei sociale.
- 5.4. Modernizarea sistemului instituțional al pieței muncii.

Operațiuni Prioritare

5.1 Proiecte care vizează măsuri active pe piața muncii

Monitorizarea inserției/reinserției pe piața muncii a beneficiarilor de măsuri active de ocupare a forței de muncă.

Aplicarea instruirii profesionale selective, orientată către sectoare cu potențial ridicat de dezvoltare.

Elaborarea de studii pentru identificarea oportunităților de activare/reactivare pe piața muncii a persoanelor în căutarea unui loc de muncă, în special tineri.

Corelarea programelor de instruire cu cererea de pe piața muncii.

Elaborarea și implementarea unor pachete de instruire profesională la distanță, inclusiv prin intermediul platformelor de e-learning.

Instruirea forței de muncă pentru creșterea productivității în sectoarele de activitate cu risc/cu potențial de dezvoltare.

Dezvoltarea metodelor și tehnicilor de formare profesională continuă.

Introducerea și utilizarea noilor metode și tehnologii IT în sistemul serviciilor publice.

Acordarea de facilități întreprinderilor care au în vedere angajarea șomerilor de lungă durată, a studenților și altor grupuri vulnerabile.

Realizarea de acțiuni de facilitare a comunicării/dialogului social între angajați și angajatori.

Înființarea unor centre de informare, consiliere profesională și mediere a muncii.

Realizarea de acțiuni de consultanță și asistență pentru începerea unei activități independente sau pentru inițierea unei afaceri.

Dezvoltare de acțiuni inovative de creștere a inserției pe piața muncii.

Promovarea acțiunilor de creare de locuri de muncă în domeniul protecției mediului, asistenței sociale și noilor tehnologii (tehnologia informației și comunicării).

5.2. Proiecte ce vizează dezvoltarea unei forțe de muncă calificate care să răspundă rapid la schimbările structurale de pe piața muncii

Monitorizarea inserției și reinserției pe piața muncii a absolvenților cursurilor de formare profesională continuă.

Dezvoltarea unui sistem de formare profesională continuă.

Corelarea programelor de formare profesională continuă cu cerințele de pe piața muncii.

Realizarea de campanii de informare a angajaților și angajatorilor privind cursurile de formare profesională continuă.

Elaborarea de studii privind nevoile de formare ale pieței muncii.

5.3. Promovarea economiei sociale

Campanii de promovare a oportunităților egale pe piața muncii cu atenție deosebită asupra reintegrării în societate a grupurilor vulnerabile.

Furnizarea de cursuri, dezvoltarea de programe și sprijin psihologic pentru dobândirea abilităților necesare pătrunderii pe piața muncii a persoanelor cu dizabilități, a persoanelor în vârstă și a persoanelor excluse social.

Crearea și implementarea programelor de angajare sezonieră pentru șomeri.

Elaborarea de studii necesare pentru identificarea nevoilor pe piața forței de muncă și tendințele anticipate în scopul adaptării programelor de instruire profesională pentru grupurile vulnerabile.

Creșterea participării femeilor pe piața muncii și reducerea discrepanțelor de gen și prevenirea tendinței de discriminare salarială a femeilor.

Dezvoltarea de servicii de consiliere și informare pentru întreprinderi privind facilitățile oferite la angajarea persoanelor aflate în situații de risc.

5.4 Modernizarea sistemului instituțional al pieței muncii

Dezvoltarea capitalului uman din instituțiile care oferă servicii pe piața muncii.

Prioritatea 5. Dezvoltarea unei forțe de muncă calificate care să răspundă nevoilor pieței muncii în scopul menținerii și creării de locuri de muncă de calitate

ANALIZA SWOT	Obiectivul Specific și Linii de Intervenție Prioritare
PUNCTE TARI Pondere mare a persoanelor cu vârsta de muncă în populația regiunii. Forță de muncă flexibilă, ieftină, calificată și disponibilă. PUNCTE SLABE Scăderea demografică. Rată scăzută de activitate și de ocupare în județele Tulcea și Galați. Rată ridicată a șomajului. Concentrarea șomerilor mai ales în județele Buzău și Galați. OPORTUNITĂȚI Oportunitățile care există în cadrul Programelor Naționale și Europene sprijină dezvoltarea unor proiecte de formare profesională continuă pentru a crește adaptabilitatea populației la piața muncii. Creșterea cererii de specialiști și adaptarea învățământului și a instruirii profesionale la necesitățile pieței muncii având ca rezultat reducerea șomajului. AMENINȚĂRI Emigrarea forței de muncă. Există riscul creșterii șomajului pe termen lung ca urmare a crizei economice globale și a capacității reduse a gospodăriilor țărănești dar și a fermelor de a concura cu produsele comunitare. Există riscul migrații masive a populației din mediul rural către cel urban și al deprofesionalizării.	OBIECTIVUL SPECIFIC Creșterea ratei de ocupare a forței de muncă asigurând condițiile pentru o piață a muncii flexibilă, în care oferta de muncă să devină capabilă de a se adapta permanent nevoilor angajatorilor, și pentru crearea de locuri de muncă de calitate prin calificarea lucrătorilor. LINII DE INTERVENȚIE PRIORITARE 5.1. Promovarea de măsuri active de ocupare a forței de muncă. 5.2. Dezvoltarea unei forțe de muncă calificate care să răspundă rapid la schimbările structurale de pe piața muncii. 5.3. Promovarea economiei sociale. 5.4. Modernizarea sistemului instituțional al pieței muncii.

5.6 Prioritatea 6. Îmbunătățirea performanței sistemului de educație și formare

Sistemul educațional este o componentă de bază a structurii serviciilor din centrele urbane și zonele rurale, fiind vital pentru competitivitatea regională și locală.

Potrivit Orientării 9 din cadrul orientărilor pentru politicile de ocupare a forței de muncă ale statelor membre ale UE, care vizează “îmbunătățirea performanței sistemelor de educație și formare la toate nivelurile și participarea sporită la învățământul terțiar”²⁵, statele membre trebuie să asigure accesul tuturor la învățământ și formare de calitate, îmbunătățind rezultatele sistemului de învățământ, în special pentru a ridica nivelul de competență al forței de muncă din UE, permițând acestuia să răspundă necesităților în procesul de transformare rapidă al piețelor moderne ale forței de muncă. Acțiunile ar trebui să acopere toate nivelurile de învățământ (de la învățământul preșcolar și școlar, până la învățământul superior, învățământul și formarea profesională, precum și formarea adulților), ținând cont, de asemenea, de învățarea în contexte informale și non-formale. Reformele ar trebui să vizeze garantarea dobândirii competențelor-cheie de care are nevoie fiecare persoană pentru a reuși în contextul unei economii bazate pe cunoaștere, în special în ceea ce privește șansele de angajare, formarea suplimentară și competențele în domeniul tehnologiilor informațiilor și comunicațiilor. Ar trebui să se ia măsuri pentru a garanta că mobilitatea elevilor și profesorilor devine un fenomen curent. Statele membre ar trebui să amelioreze deschiderea și relevanța sistemelor lor de învățământ și formare, în special prin punerea în aplicare a cadrelor naționale privind calificarea, care permit parcursuri de studiu flexibile, și prin dezvoltarea de parteneriate între sfera învățământului, formării și cea profesională. Ar trebui să se ia măsuri pentru a face mai atrăgătoare profesia de profesor. Învățământul superior ar trebui să devină mai deschis față de studenții netradiționali, iar participarea la învățământul terțiar sau echivalent ar trebui să crească. În vederea reducerii numărului tinerilor care nu au un loc de muncă, nu studiază și nu se află în procesul de formare, statele membre ar trebui să ia toate măsurile necesare pentru a preveni abandonul școlar timpuriu.

Obiectivul principal al UE, în baza căruia statele membre își vor formula obiectivele naționale, este de a reduce rata abandonului școlar la 10%, crescând totodată proporția de persoane cu vârsta între 30 și 34 de ani care au absolvit instituții de învățământ terțiar sau echivalente la cel puțin 40% până în 2020.

În ceea ce privește reabilitarea infrastructurii educaționale și îmbunătățirea condițiilor de calificare a elevilor, se va pune accent cu precădere pe infrastructura educațională din zonele rurale, în vederea combaterii ratei abandonului școlar. Un alt aspect ce trebuie vizat este acela de dezvoltare a campusurilor preuniversitare pe nucleele unităților de învățământ profesional și tehnic, din mediile urban și rural, având în vedere accesul la învățământul obligatoriu, care a fost extins de la 8 la 10 clase. Având în vedere că ne îndreptăm tot mai mult spre o societate informațională, este necesară familiarizarea cu sisteme IT începând cu nivelele educaționale de bază. Creșterea competitivității locale și regionale se va face pe baza valorificării potențialului de cercetare inovare, existentă în special în centrele universitare, care devin promotoare de activități inovative. Acestea pot fi oportunități multiple și șanse pentru dezvoltarea profesională ca factor de stabilizare a forței de muncă locale și de atragere a forței de muncă înalt calificată.

²⁵ http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMM_PDF_COM_2010_0193_F_RO_PROPOSITION_DE_DECISION.pdf

cate. Cooperarea firmelor cu universitățile și cu institutele de cercetare poate constitui un factor de dezvoltare economică și din perspectiva dezvoltării infrastructurii de afaceri, prin creșterea accesului IMM – urilor la servicii de consultanță.

Alături de investițiile în spațiile de învățământ necesare, dotarea laboratoarelor didactice și de cercetare, o atenție deosebită a fost acordată și spațiilor de rezidență. Instituțiile de învățământ superior, prin facilitățile de predare și cercetare, pot sprijini atingerea obiectivelor dezvoltării regionale a României privind sănătatea, practicile de management, inovarea în afaceri. Creșterea numărului de studenți a fost mai mare decât gradul de extindere a infrastructurii universitare, condițiile de rezidență ale studenților nefiind asigurate la un nivel adecvat de calitate.

De asemenea, vor fi eligibile spre finanțare Centrele de Formare Profesională Continuă. Asigurarea unui stoc de capital uman educat și competitiv pe piața europeană a muncii presupune asigurarea accesului egal la educație și formare inițială și continuă de calitate.

Obiectivul specific al acestei priorități este următorul:

Creșterea ratei participării populației în sistemul de învățământ și de formare profesională asigurând o calitate crescută a serviciilor de educație și de formare profesională adaptate la noile cerințe ale pieței muncii, precum și o infrastructură și dotări îmbunătățite.

LINII DE INTERVENȚIE PRIORITARE

- 6.1. Facilitarea accesului tuturor persoanelor la educație și la formare profesională, în special din categoriile dezavantajate.
- 6.2. Corelarea ofertei sistemului educațional și de formare profesională cu noile cerințe ale pieței muncii.
- 6.3. Dezvoltarea și reabilitarea infrastructurii educaționale și de formare profesională la toate nivelurile.

Operațiuni Prioritare

6.1. Facilitarea accesului tuturor persoanelor la educație și la formare profesională, în special din categoriile dezavantajate

Elaborarea unor studii pentru a identifica acțiuni care să faciliteze accesul tuturor persoanelor la educație și la formare profesională, în special din categoriile dezavantajate.

Asigurarea organizării și funcționării învățământului cu predare în limbile minorităților naționale în localitățile cu populație din rândul diferitelor etnii.

Creșterea atractivității învățământului profesional și tehnic și asigurarea accesului la învățământ în zonele dezavantajate.

Crearea unui sistem structurat de formare profesională continuă și sprijinirea învățării pe tot parcursul vieții.

Introducerea de programe de tip “Școală după școală” pentru a facilita creșterea performanțelor școlare a copiilor din familii aflate în situații de risc social.

Înființarea cabinetelor de orientare școlară și profesională în toate unitățile școlare.

Facilitarea accesului la programele de educație tip “a doua șansă” la învățământul liceal și universitar în special pentru populația din mediul rural.

Dezvoltarea parteneriatelor între instituțiile de învățământ și angajatori în vederea îmbunătățirii tranziției de la școală la locul de muncă.

Promovarea unui stil de viață sănătos, de prevenire a riscurilor privind securitatea la locul de muncă.

Realizarea de campanii de informare pentru cursurile de formare profesională continuă.

Creșterea atractivității învățământului preșcolar pentru copiii din familii aflate în situație de risc social prin programe de tip grădiniță estivală, centru de zi, grădiniță cu program prelungit etc

Creare de programe de burse de studiu pentru elevii și studenții din mediul rural

Implementarea cadrelor naționale privind calificarea care presupun parcursuri de studii flexibile

6.2. Corelarea ofertei sistemului educațional și de formare profesională cu noile cerințe ale pieței muncii.

Monitorizarea inserției absolvenților pe piața muncii.

Realizarea de studii de tip “tracer study” (studii privind parcursul profesional) pentru corelarea curriculei educaționale cu cerințele pieței muncii

Aplicarea unei instruirii profesionale selective, orientată către sectoarele cu potențial ridicat de dezvoltare/ risc.

Dezvoltarea de programe educaționale specifice și promovarea tehnicilor TIC în educație.

Corelarea programelor de învățământ profesional și tehnic și cel universitar cu cererea de pe piața forței de muncă.

Sprijin pentru dezvoltarea și implementarea serviciilor de informare și consiliere profesională adresate angajaților.

Dezvoltarea parteneriatului între unitățile de învățământ și mediul de afaceri, universități și administrația publică și susținerea cercetării – inovării.

Dezvoltarea acțiunilor inovative în vederea îmbunătățirii tranziției de la școală la piața muncii.

Dezvoltarea de programe de mobilitate a elevilor și cadrelor didactice.

Organizarea de cursuri în domeniul tehnologiei informațiilor și comunicațiilor.

Dezvoltarea de platforme e-learning pentru formarea profesională continuă.

Adaptarea programelor de nivel licență și masterat la cerințele pieței muncii.

6.3. Dezvoltarea și reabilitarea infrastructurii de bază a școlilor la toate nivelurile

Reabilitarea, consolidarea, modernizarea, extinderea grădinițelor, școlilor și campusurilor școlare/universitare din mediul urban și rural, precum și modernizarea utilităților și a serviciilor auxiliare.

Dotarea unităților de învățământ cu echipamente destinate laboratoarelor și atelierelor pentru domenii identificate ca priorități regionale.

Extinderea procesului de învățare la distanță (dotarea cu echipamente TIC și conectarea la internet).

Creșterea accesibilității elevilor cu handicap la educație prin realizarea de investiții în echipamente speciale și utilități moderne (mijloace de transport, facilități în cadrul școlilor, echipamente și utilități de predare specială.)

Reabilitarea/modernizarea/dezvoltarea și echiparea infrastructurii educaționale.

Reabilitarea/modernizarea / echiparea Centrelor de Formare Profesională Continuă.

ANALIZA SWOT	Obiectivul Specific și Linii de Intervenție Prioritare
PUNCTE TARI Creșterea ofertei de servicii universitare. Creșterea gradului de cuprindere în educația secundară superioară și post-secundară non-terțiară și a gradului de cuprindere în educația terțiară în perioada 2005-2008. PUNCTE SLABE Nivel redus al serviciilor pentru educație și formare profesională. Participarea slabă a populației la toate nivelele de educație. Nivel redus al serviciilor pentru educație și formare profesională. Componenta practică redusă a educației școlare. Infrastructură și dotări slabe ale învățământului de masă. Scăderea populației școlare. Rate mari ale abandonului școlar. OPORTUNITĂȚI Oportunitățile care există în cadrul Programelor Naționale și Europene sprijină dezvoltarea unor proiecte de formare profesională continuă pentru a crește adaptabilitatea populației la piața muncii. Creșterea cererii de specialiști prin adaptarea învățământului și a instruirii profesionale la necesitățile pieței muncii și drept rezultat reducerea șomajului. Înființarea de centre de formare profesională pentru adulți pentru a spori capacitatea acestora de adaptare la schimbările de pe piața muncii. Dezvoltarea unor strategii de incluziune socială care vizează populația tânără prin construirea unor punți între educație și piața muncii. AMENINȚĂRI Riscul continuării creșterii abandonului școlar ca urmare a dificultăților economice cu care se confruntă regiunea în contextul crizei economice globale. Riscul dispariției unor școli din localitățile rurale ca urmare a scăderii numărului de copii din aceste zone. Riscul disponibilizării unui număr important de cadre didactice ca urmare a scăderii populației școlare.	OBIECTIVUL SPECIFIC Creșterea ratei de participare a populației în sistemul de învățământ și de formare profesională asigurând o calitate crescută a serviciilor de educație și de formare profesională adaptate la noile cerințe ale pieței muncii, precum și o infrastructură și dotări îmbunătățite. LINII DE INTERVENȚIE PRIORITARE 6.1. Facilitarea accesului tuturor persoanelor la educație și la formare profesională, în special din categoriile dezavantajate. 6.2. Corelarea ofertei sistemului educațional și de formare profesională cu noile cerințe ale pieței muncii. 6.3. Dezvoltarea și reabilitarea infrastructurii educaționale și de formare profesională la toate nivelurile.

5.7 Prioritatea 7. Promovarea incluziunii sociale prin dezvoltarea serviciilor sociale, serviciilor de sănătate, precum și prin sport și cultură

Incluziunea socială este unul dintre conceptele cheie care stau la baza politicilor de dezvoltare ale Uniunii Europene, strategiile UE presupunând o direcționare a economiei europene care să conducă la o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii sociale.

Una dintre liniile directoare ale Strategiei Europa 2020 este dedicată promovării incluziunii sociale și combaterii sărăciei - Orientarea 10: Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei.²⁶ Potrivit acesteia statele membre trebuie să promoveze o participare deplină în societate și în economie și să extindă oportunitățile de angajare existente.

Eforturile lor ar trebui să se concentreze de asemenea pe garantarea egalității de șanse, inclusiv prin accesul la servicii publice abordabile, durabile și de înaltă calitate (inclusiv servicii online, în conformitate cu Orientarea 4) și în special la serviciile de asistență medicală. Statele membre ar trebui să pună în aplicare măsuri eficiente de combatere a discriminării. În egală măsură, pentru a combate excluziunea socială, a oferi oamenilor instrumente adecvate și a promova participarea la piața forței de muncă, ar trebui să se îmbunătățească sistemele de protecție socială și politicile de învățare de-a lungul vieții și de incluziune activă, cu scopul de a crea oportunități în diferite etape ale vieții oamenilor și de a-i proteja pe aceștia de riscul excluziunii. Sistemele de securitate socială și de pensii trebuie să fie modernizate pentru a garanta că pot fi utilizate pe deplin pentru a asigura un sprijin adecvat pentru venituri și accesul la servicii de asistență medicală – lucruri care conduc la coeziune socială – conservând, în același timp, viabilitatea financiară. Sistemele de beneficii ar trebui să se concentreze pe garantarea securității venitului în perioade de tranziție profesională și pe reducerea sărăciei, în special pentru grupurile cele mai expuse riscului excluziunii sociale, cum ar fi familiile cu un singur părinte, minoritățile, persoanele cu dizabilități, copiii și tinerii, persoanele în vârstă, migranții legali și persoanele fără adăpost. Statele membre ar trebui, de asemenea, să promoveze în mod activ economia socială și inovarea socială în sprijinul celor mai vulnerabili.

Obiectivul principal al UE, în baza căruia statele membre își vor elabora obiectivele naționale, este de a reduce cu 25% numărul europenilor care trăiesc sub pragul național al sărăciei, scoțând din sărăcie peste 20 de milioane de oameni.

²⁶ http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMM_PDF_COM_2010_0193_F_RO_PROPOSITION_DE_DECISION.pdf

Sistemul de furnizare a protecției sociale trebuie să fie axat pe servicii sociale, care sunt măsuri active, nu pe prestații sociale, mai ales în contextul socio-economic actual. Este necesar să fie îmbunătățită calitatea serviciilor sociale existente, inițierea de parteneriate cu sectorul organizațiilor neguvernamentale pentru a putea acoperi toată gama de probleme sociale existente. Prioritatea trebuie să fie reprezentată de furnizarea de servicii sociale conform nevoilor populației aflate în situații de risc. Aceste servicii sociale trebuie direcționate și către mediul rural, acolo unde se regăsesc mult mai multe persoane aflate în situație de risc social. Criza economică a dus la creșterea numărului de șomeri și la scăderea veniturilor populației aflate în situație de risc social, din acest motiv este necesară revizuirea sistemului de servicii sociale prin creșterea ponderii economiei sociale.

Obiectivul specific al acestei priorități este următorul:

Creșterea nivelului incluziunii sociale prin creșterea calității serviciilor sociale și de sănătate, sport și cultură, susținerea activităților specifice economiei sociale și îmbunătățirea infrastructurii și dotărilor.

LINII DE INTERVENȚIE PRIORITARE

- 7.1. Dezvoltarea unui sistem de servicii sociale care să răspundă eficient nevoilor populației aflate în situații de risc social.
- 7.2. Creșterea calității serviciilor de sănătate destinate populației.
- 7.3. Reabilitarea/modernizarea/dezvoltarea și echiparea infrastructurii serviciilor sociale și de sănătate.
- 7.4. Facilitarea accesului populației la activități sportive și culturale.

Operațiuni Prioritare

7.1. Dezvoltarea unui sistem de servicii sociale care să răspundă eficient nevoilor populației aflate în situații de risc social

Elaborarea de hărți ale serviciilor sociale

Elaborarea de analize ale nevoii de servicii sociale a beneficiarilor

Monitorizarea performanțelor obținute de beneficiarii serviciilor sociale

Crearea de strategii de acțiune în domeniul serviciilor sociale care să fie elaborate prin metodologii participative

Crearea de servicii sociale noi care să răspundă nevoilor în schimbare ale populației

Stimularea de parteneriate între sectorul public și privat pentru asigurarea unui continuum de servicii sociale

Dezvoltarea de servicii sociale în mediul rural

Promovarea continuumului de servicii sociale în rezolvarea problemelor beneficiarilor

Promovarea economiei sociale

7.2. Creșterea calității serviciilor de sănătate

Dezvoltarea de servicii de sănătate integrate pentru boli cronice și netransmisibile

Crearea de servicii de sănătate furnizate prin platforme IT (e-sănătatea)

Crearea de servicii de informare a consumatorilor privind produsele alimentare, noile produse alimentare, produse alimentare de origine animală și igiena produselor alimentare.

Dezvoltarea de programe care să stimuleze resursele umane de calitate să se angajeze în sistemul public de servicii de sănătate

Oferirea de stimulente financiare și non-financiare medicilor pentru a lucra în mediul rural

Facilitarea participării cadrelor medicale la cursuri de formare profesională continuă

7.3. Reabilitarea/modernizarea/dezvoltarea și echiparea infrastructurii serviciilor sociale și de sănătate

Crearea, extinderea, modernizarea și creșterea capacității centrelor de sănătate din mediul urban și rural, pentru acoperirea nevoilor locale/regionale;

Construirea, reabilitarea, modernizarea, restaurarea clădirilor pentru servicii sociale multifuncționale și rezidențiale (cămine de bătrâni, cantine sociale, centre de zi pentru tineri, centre pentru grupuri dezavantajate, copii, persoane dependente de droguri, foști deținuți, persoane abuzate în familie etc.);

Dotarea cu echipamente adaptate nevoilor beneficiarilor de servicii oferite de centrele sociale, inclusiv echipamente pentru persoane cu dizabilități;

Construcția/reabilitarea/modernizarea clădirilor spitalelor și ambulatoriilor din spitale și de specialitate;

Dotarea cu echipamente medicale specializate și utilități a centrelor de sănătate, a spitalelor și a ambulatoriilor;

Construcția de locuințe sociale pentru tineri;

Modernizarea utilităților generale și specifice ale centrelor sociale și rezidențiale;

7.4. Facilitarea accesului populației la activități sportive și culturale

Stimularea programelor sportive și culturale pentru tineret care promovează autonomia și mobilitatea acestora

Reabilitarea/modernizarea infrastructurii sportive

Reabilitarea/modernizarea infrastructurii culturale

Dezvoltarea de programe pentru practicarea sportului de masă

Dezvoltarea de programe culturale

Realizarea de campanii de informare privind beneficiile practicării acțiunilor sportive

Dezvoltarea de campanii care promovează identitatea culturală europeană

Crearea de campanii de promovare a filmelor europene

ANALIZA SWOT	Obiectivul Specific și Linii de Intervenție Prioritare
PUNCTE TARI Sistemul sanitar privat dezvoltat, oferă o alternativă la sistemul sanitar public. Număr mare de furnizori de servicii sociale acreditați. PUNCTE SLABE Ponderea crescută a populației rurale în totalul populației. Rata mare a sărăciei. Îmbătrânirea populației. Scăderea sporului natural, în special în mediul rural. Rata mare a mortalității infantile. Speranța de viață scăzută. Dotarea tehnică medicală insuficientă și insuficiența personalului medicosanitar în special în mediul rural. Subfinanțarea sistemului sanitar. O slabă capacitate financiară a autorităților locale. Capacitatea financiară redusă a autorităților locale poate constitui un impediment în accesarea fondurilor UE. OPORTUNITĂȚI Creșterea cererii de servicii destinate persoanelor. În special, creșterea cererii de servicii medicale favorizată de îmbătrânirea populației. Dezvoltarea rapidă de noi tehnologii în domeniul medical care revoluționează modul de anticipare, prevenire și tratare a bolilor și are potențialul de a eficientiza sistemul. Creșterea calității serviciilor și îngrijirii medicale, favorizată de concurența între sistemul public și sistemul privat. AMENINȚĂRI Îmbătrânirea populației va modifica structura bolilor preponderente ce vor trebui tratate de sistemul sanitar și modelele de îngrijire medicală. Riscul unor posibile amenințări la adresa sănătății din domeniile pandemiilor, incidentelor fizice și biologice și bioterorismului. Riscul nerealizării reformei administrative a sectorului medical public în scopul descentralizării financiare și administrative rezultând într-o deteriorare în continuare a stării sale.	OBIECTIVUL SPECIFIC Creșterea nivelului incluziunii sociale prin creșterea calității serviciilor sociale și de sănătate, sport și cultură, susținerea activităților specifice economiei sociale și îmbunătățirea infrastructurii și dotărilor. LINII DE INTERVENȚIE PRIORITARE 7.1. Dezvoltarea unui sistem de servicii sociale care să răspundă eficient nevoilor populației aflate în situații de risc social. 7.2. Creșterea calității serviciilor de sănătate destinate populației. 7.3. Reabilitarea/modernizarea/dezvoltarea și echiparea infrastructurii serviciilor sociale și de sănătate. 7.4. Facilitarea accesului populației la activități sportive și culturale.

5.8 Prioritatea 8. Protejarea și dezvoltarea patrimoniului natural și promovarea politicii de mediu

Această prioritate vizează îmbunătățirea calității vieții, menținerea și maximizarea potențialului natural existent. Acțiunile desfășurate în cadrul acestei priorități cuprind îmbunătățirea managementului deșeurilor menajere și industriale, precum și măsuri de reabilitare având ca scop îmbunătățirea condițiilor zonelor afectate de poluări industriale și de calamități naturale. Mai mult, conservarea, protecția și îmbunătățirea biotopului și peisajului unic al Deltei Dunării constituie o prioritate majoră pentru această regiune.

Unul dintre avantajele competitive de care beneficiază Regiunea Sud Est, în comparație cu celelalte regiuni ale țării, este acela al păstrării și conservării mediului natural, neafectat de prezența și activitățile omului. Astfel, în cadrul rezervațiilor naturale, nu puțin sunt speciile de plante și animale rare declarate endemice sau monumente ale naturii.

În plus, conservarea pădurii și a rezervelor de pește în regiune reprezintă o prioritate principală atât timp cât acestea oferă oportunități de dezvoltare economică semnificative prin exploatare rațională (exploatarea în concordanță cu capacitatea de redresare a respectivelor rezerve).

Liniiile prioritare de intervenție vor acoperi extinderea și modernizarea sistemului de colectare, tratare și eliminare a apelor uzate, existent în municipii și localități. Trebuie menționat că în municipiile capitală de județ există astfel de instalații, dar unele au probleme de funcționare, întreținere, au capacitate mică sau sunt nefinalizate. Mai mult, tratarea, epurarea apelor reziduale industriale și modernizarea sistemelor de filtrare a noxelor emise de unitățile industriale au o importanță semnificativă pentru regiune. Vor fi sprijinite, de asemenea, procesele de consultare publică și de introducere de noi tehnologii și tehnici în managementul deșeurilor. O atenție specială trebuie, de asemenea, acordată conștientizării populației, prin campanii de informare cu privire la problemele de mediu și la protecția resurselor naturale unice și a biodiversității în regiune. Având în vedere vecinătatea regiunii cu țări care se confruntă în parte cu aceleași probleme de mediu (poluări industriale, eroziuni costiere, defrișări masive, etc.), se pot dezvolta o serie de proiecte de cooperare transfrontalieră între Regiunea de Dezvoltare Sud Est și regiuni învecinate din Ucraina, Republica Moldova și Bulgaria.

Un alt aspect important al mediului înconjurător în această regiune este prezența unor mari poluatori industriali (combinatul siderurgic de la Galați, combinatul de alumina de la Tulcea și fabrica de ciment de la Medgidia, rafinăriile de petrol din județul Constanța), atât în ceea ce privește poluarea aerului, cât și a apei.

Față de cele menționate mai sus, prezența centralei atomo-nucleare de la Cernavodă impune o atenție aparte în ceea ce privește controlul radioactivității și al potențialului impact al unui accident nuclear asupra populației regiunii, inclusiv asupra ecosistemelor. În acest sens, este necesară o cooperare instituțională între nivelul național, regional, județean și local pentru gestionarea even-

tualelor situații de urgență (informarea opiniei publice asupra factorilor de risc, cât și crearea unui sistem performant de protecție civilă).

În afara problemei de gestionare a deșeurilor, regiunea dispune de zone cu probleme de mediu datorate factorilor naturali (alunecări de teren, eroziune costieră majoră, inundații), cu efecte serioase nu doar asupra integrității mediului dar și în viața economică și socială din regiune. Este considerată necesară extinderea și modernizarea procesului de protecție a zonei costiere și de asemenea, a malurilor râurilor, regularizarea canalelor și a cursurilor de apă.

Ținând seama de evenimentele frecvente care au determinat puternice inundații și alunecări de teren, cu implicații asupra siguranței populației și activității economice se impune o atenție deosebită și o reconsiderare a întregii politici de prevenire și intervenție în caz de calamități naturale. Mai mult, această politică de prevenție este necesară, și în contextul prezentei zonei seismice, dar și a zonei costiere, ceea ce impune crearea unor mecanisme speciale de intervenție.

Planul de acțiune își propune crearea unui sistem eficace de monitorizare permanentă a factorilor de mediu (apă, aer, sol, biodiversitate) care să ofere o bază de date capabilă să pună în aplicare politica de prevenire și gestionare a riscurilor de mediu. În scopul aplicării acestei politici, este necesară dezvoltarea unui sistem extins pe întreg cuprinsul regiunii de protecție civilă și de intervenție rapidă în caz de urgență.

Obiectivul specific al acestei priorități este următorul:

Valorificarea eficientă și durabilă a patrimoniului natural în habitatul urban și rural prin crearea / modernizarea infrastructurilor necesare, precum și prin implementarea unor măsuri de protecție a mediului și de prevenire a riscurilor de mediu, pentru crearea de noi oportunități de creștere economică durabilă și de creștere a calității vieții.

LINII DE INTERVENȚIE PRIORITARE

- 8.1. Ecologizarea suprafețelor de apă și sol poluate.
- 8.2. Extinderea și modernizarea sistemelor de infrastructură de apă și de apă uzată.
- 8.3. Extinderea și modernizarea sistemelor de gestionare a deșeurilor, cât și reabilitarea siturilor contaminate.
- 8.4. Valorificarea deșeurilor solide colectate, precum și a nămolurilor de la stațiile de epurare, după compostare.
- 8.5. Recrearea condițiilor de stabilitate și siguranța zonelor expuse eroziunii marine, dezastrelor naturale și fenomenelor de despădurire.
- 8.6. Crearea sistemului de gestiune și control al factorilor de mediu (unități de monitorizare și unități de intervenție regionale).
- 8.7. Valorificarea zonelor naturale protejate, extinderea lor și identificarea de noi zone naturale și realizarea de planuri de management a zonelor aparținând rețelei Natura 2000.
- 8.8. Dezvoltarea rețelei de spații verzi în zonele de aglomerație urbană.

Operațiuni Prioritare

Ameliorarea calității factorilor de mediu în zonele urbane și rurale.
Conservarea și valorificarea eficientă și echilibrată a resurselor naturale.
Modernizarea tehnologiilor de refacere a mediului afectat de acțiunea omului și de factorii naturali.
Organizarea de cursuri de formare profesională de calificare a persoanelor care lucrează în domeniul protecției mediului, protecției civile și administrației locale.
Construcția/ modernizarea surselor de apă în vederea potabilizării și reabilitarea stațiilor de apă potabilă.
Extinderea rețelelor de distribuție apă potabilă și a sistemelor de canalizare.
Construcția / reabilitarea stațiilor de epurare a apelor uzate.
Construcția/ reabilitarea facilităților de epurare a nămolurilor.
Crearea unor sisteme eficiente de management integrat al deșeurilor la nivel regional/județean, precum și a deșeurilor ce solicită măsuri specifice (deșeuri municipale, de ambalaje, periculoase, medicale, de echipamente electrice și electronice, din construcții și demolări).
Modernizarea tehnologiilor existente de colectare, depozitare, tratare și reciclare a deșeurilor menajere și industriale de orice fel.
Crearea/modernizarea stațiilor de tratare și eliminare a deșeurilor și a apelor poluate.
Reducerea cantității deșeurilor și a gradului de pericol ale acestora.
Identificarea siturilor contaminate la nivel local/regional și stabilirea strategiei de reabilitare a acestora.
Extinderea rețelei regionale de arii protejate și rezervații naturale, reabilitarea infrastructurii costiere a litoralului românesc, reconsiderarea ecologică și economică a activităților din Delta Dunării.
Conservarea biodiversității habitatelor regionale prin promovarea educației de protecția mediului și activității de cercetare/dezvoltare, conservarea speciilor de păsări și animale pe cale de dispariție.
Promovarea unor metode moderne de management pentru zonele protejate și întărirea capacității instituțiilor cu responsabilități în domeniul mediului; crearea de centre de informare.
Declararea de noi zone protejate.
Realizarea de planuri de management pentru zonele aparținând Rețelei Natura 2000.
Dezvoltarea unui sistem de înregistrare, procesare, interpretare, transmitere și supervizare a datelor, alcătuit din echipamente de măsură și control.
Crearea de unități de monitorizare a mediului și de intervenție rapidă, inclusiv prin dotarea serviciilor de protecție civilă.
Consolidarea malurilor de râu, regularizarea cursurilor de apă, consolidarea falezelor și măsuri de protecție a apelor de suprafață și a pânelor freatice împotriva poluării, cauzate de utilizarea în agricultură a fertilizatorilor și a pesticidelor.

ANALIZA SWOT	Obiectivul Specific și Linii de Intervenție Prioritare
PUNCTE TARI Asigurare cu apă potabilă în zonele urbane. Racordarea populației din mediul urban la sistemele centralizate de canalizare. Demarare lucrări de reabilitare a sistemului de alimentare cu apă. Demarare lucrări de reabilitare a sistemului de canalizare și epurare a apelor uzate. Demarare lucrări de construire depozite de deșeuri conforme. Închiderea tuturor incineratoarelor din cadrul spitalelor.. Contractarea firmelor de specialitate în colectarea, valorificarea și eliminarea deșeurilor spitalicești. Apa potabilă suficientă. Nivel de NOx mai scăzut față de media UE. Calitatea solului mai bună decât în celelalte regiuni. Emisiile de gaze cu efect de seră mai reduse față de media a țărilor UE-27. Cap de listă în România în ceea ce privește conservarea biodiversității. Urmărirea calității factorilor de mediu prin stațiile automate de monitorizare. PUNCTE SLABE Dezvoltarea insuficientă a infrastructurilor de servicii publice, utilități în orașe. Slabă acoperire a rețelei de canalizare în zonele periferice urbane și în zonele rurale. Terenuri contaminate în urma exploatărilor petoliere. Terenuri contaminate în urma exploatărilor miniere. Terenuri contaminate de industria zootehnică. Poluarea apelor subterane și de suprafață ca urmare a deversărilor din stațiile de epurare neconforme, urbane și industriale. Situația privind epurarea apelor uzate destul de critică în regiune. Nivel mare al poluărilor cu pulberi sedimentabile în zonele de aglomerări urbane. Management al deșeurilor industriale deficitar. Colectarea selectivă a deșeurilor slab implementată. Absența zonelor de depozitare a deșeurilor menajere și industriale care să corespundă standardelor europene. Vulnerabilitate ridicată la riscuri de mediu. Defrișări necontrolate și exploatarea excesivă a masei lemnoase. OPORTUNITĂȚI Interes crescut la nivel internațional pentru conservarea biodiversității și promovarea turismului durabil. Oportunitatea existenței Programelor Naționale și Europene pentru susținerea dezvoltării durabile. Ecologizarea suprafețelor de apă și sol poluate. Dezvoltarea rețelei de spații verzi și publice în zonele de aglomerare urbană. Creșterea numărului de investiții care pot determina o creștere a atenției către protecția mediului. Creșterea cererii consumatorilor pentru produse ecologice stimulând astfel îmbunătățirea ofertei acestora (economia verde). Creșterea gradului de utilizare a resurselor de energie regenerabilă (biomasă agricolă și forestieră, hidroelectrică, eoliană, solară, geotermală, etc.) care duc la creșterea economică și introducerea de noi tehnologii. Transformarea zonelor industriale dezafectate în puncte de atracție turistică. Utilizarea nămolurilor de la stațiile de epurare, după compostare, în agricultură. Având în vedere cantitatea mică de deșeuri solide colectate, precum și de deșeuri valorificate (refolosite sau reciclate), și în acest domeniu Regiunea Sud-Est prezintă un potențial considerabil. AMENINȚĂRI Canal Bastroe. Epuizarea resurselor energetice neregenerabile. Afectarea fizică și poluarea zonelor de exploatare a resurselor naturale. Risc de evacuare necontrolată a apelor industriale, încărcate cu produse periculoase. Risc mare de producere a calamităților naturale (inundații, alunecări de teren, erodarea zonei costiere, zonă seismică). Competiția regională pentru atragere de fonduri europene și de investiții private. Întârzieri în procesul de formulare și implementare a proiectelor cu finanțare externă.	OBIECTIVUL SPECIFIC Valorificarea eficientă și durabilă a patrimoniului natural în habitatul urban și rural prin crearea / modernizarea infrastructurilor necesare, precum și prin implementarea unor măsuri de protecție a mediului și de prevenire a riscurilor de mediu, pentru crearea de noi oportunități de creștere economică durabilă și de creștere a calității vieții. LINII DE INTERVENȚIE PRIORITARE 8.1. Ecologizarea suprafețelor de apă și sol poluate. 8.2. Extinderea și modernizarea sistemelor de infrastructură de apă și de apă uzată. 8.3. Extinderea și modernizarea sistemelor de gestionare a deșeurilor, cât și reabilitarea siturilor contaminate. 8.4. Protejarea și valorificarea deșeurilor solide colectate, precum și a nămolurilor de la stațiile de epurare, după compostare. 8.5. Recrearea condițiilor de stabilitate și siguranță a zonelor expuse eroziunii marine, dezastrelor naturale și fenomenelor de despădurire. 8.6. Crearea sistemului de gestiune și control al factorilor de mediu (unități de monitorizare și unități de intervenție regionale). 8.7. Valorificarea zonelor naturale protejate, extinderea lor și identificarea de noi zone naturale și realizarea de planuri de management a zonelor aparținând rețelei Natura 2000. 8.8. Dezvoltarea rețelei de spații verzi în zonele de aglomerare urbană.

5.9 Prioritatea 9. Dezvoltare urbană durabilă integrată

Regiunea Sud Est cuprinde 6 județe: Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Tulcea și Vrancea. La nivelul fiecărui județ structurile autorității locale sunt reprezentate de Consilii Locale, Municipale, Orășenești și Comunale. Localitățile sunt structurate astfel: 11 municipii, 24 de orașe și 355 de comune. Cel mai mare municipiu este Constanța cu o populație (1 iulie 2008) de 302.242 locuitori, urmat de Galați cu 291.608 locuitori, Brăila cu 212.981 locuitori, Buzău cu 132.368 locuitori, Focșani cu 98.646 locuitori și Tulcea cu 91.286 locuitori.

Dacă perioada interbelică s-a caracterizat prin concentrarea activității economice într-un număr restrâns de zone, dependente de accesul la resursele minerale și energetice (Brăila, Galați, Constanța), perioada succesivă – cea a economiei centralizate - a trecut la “echilibrarea” teritorială printr-un proces de “industrializare și urbanizare forțată”. Efectele pe termen mediu și lung ale acestei alocări, pe baze non-economice, a resurselor de dezvoltare au determinat încetinirea creșterii economice și epuizarea factorilor interni care susțin dezvoltarea economică. În consecință, au crescut atât disparitățile dintre zonele rurale și cele urbane, dar mai ales cele dintre orașele de dimensiuni mici și orașele mari.

La toate aceste probleme se adaugă situația zonelor urbane dependente de o singură industrie (zone monoindustriale), slaba dezvoltare a procesului de planificare spațială, slaba atractivitate a localităților și o structură demografică fragilă. Disparitățile între orașe se manifestă, astfel, atât în privința ocupării forței de muncă și a producției industriale, cât în ceea ce privește educația, serviciile publice și serviciile sociale.

Comparația rural-urban scoate în evidență disparitățile importante existente pe teritoriul regional. Mai puțin populate decât zonele urbane, arealele rurale sunt caracterizate de o disponibilitate și accesibilitate mai scăzută a serviciilor publice – de învățământ, de sănătate, de asistență socială – având în același timp un grad de atracție mai redusă pentru investitori. Inițiativa antreprenorială este în mod semnificativ mai slabă comparativ cu mediul urban, și concentrată mai ales în sectorul agricol. Având rate de activitate și ocupare mai ridicate decât în zonele urbane, și o rată de șomaj mai scăzută, piața muncii rurală se caracterizează printr-un număr important de sub-ocupați în sectorul agricol și prezintă fenomene de emigrație temporară care totuși nu apar în statisticile oficiale. Incidența sărăciei este în mod semnificativ mai ridicată decât în arealele urbane. În ceea ce privește infrastructura, dacă în majoritatea orașelor regiunii există un sistem de distribuție centralizată a apei și de canalizare, doar o mică parte a satelor dispune de sisteme de distribuție a apei potabile, iar dintre acestea din urmă foarte puține au sisteme de canalizare.

Un alt dezechilibru important este cel dintre orașele mari și orașele mici. Acest dezechilibru este determinat de imposibilitatea exercitării funcțiilor urbane de către orașele mici care și-au pierdut aceste roluri în urma trecerii de la un sistem economic centralizat la un sistem care tinde spre descentralizare. Aceeași problemă este întâmpinată și de orașele mijlocii care nu mai sunt capabile să îndeplinească funcția de pol zonal de servicii și de piață de desfacere. În acest context, strategia regională de dezvoltare urbană durabilă își propune reducerea dezechilibrelor dintre zonele urbane, regenerarea acestora și reconsiderarea funcțiilor orașelor mici și mijlocii, prin promovarea inițiativelor care vizează îmbunătățirea infrastructurilor și serviciilor publice și adaptarea acestora la nevoile populației, prin sprijinirea activităților economice, prin restaurarea patrimoniului cultural și arhitectonic și includerea acestuia în circuitele turistice, prin sprijinirea serviciilor noi și inovative, prin consolidarea coeziunii sociale și creșterea calității vieții în orașe.

Obiectivul specific al acestei priorități este următorul:

Creșterea atractivității și competitivității zonelor urbane promovând dezvoltarea economică durabilă și incluziunea socială.

LINII DE INTERVENȚIE PRIORITARE

- 9.1. Crearea și menținerea unui spațiu public de calitate.
- 9.2. Conservarea și restaurarea patrimoniului istoric și cultural.
- 9.3. Modernizarea rețelelor de infrastructură.
- 9.4. Asigurarea serviciilor publice de calitate.
- 9.5. Îmbunătățirea situației traficului urban.
- 9.6. Furnizarea de transport în comun la nivel urban și periurban.
- 9.7. Reabilitarea și îmbunătățirea locuințelor.
- 9.8. Promovarea eficienței energetice și utilizarea surselor de energie regenerabilă în cadrul orașelor din regiune.
- 9.9. Regenerarea siturilor urbane degradate/abandonate și a zonelor industriale poluante.
- 9.10. Asigurarea protecției civile și creșterea nivelului de siguranță al cetățenilor.
- 9.11. Promovarea dezvoltării orașelor mici.
- 9.12. Promovarea dezvoltării orașelor mijlocii.

Operațiuni Prioritare

Sprrijinirea dezvoltării comune de servicii publice de către orașele mici.
Sprrijinirea orașelor mijlocii în vederea dezvoltării de noi funcții pentru teritoriu.
Sprrijinirea orașelor izolate sau aflate la periferie.
Reabilitarea/completarea infrastructurii de utilități publice-rețele de alimentare cu apă, gaze naturale, electricitate, rețele de canalizări, clădiri, rețele broadband, cablare).
Renovarea spațiilor publice și pentru recreere, inclusiv a zonelor verzi/amenajări peisagistice pentru evidențierea obiectivului reabilitat.
Dezvoltarea și/sau reabilitarea infrastructurii și utilităților publice urbane, respectiv reabilitarea străzilor orășenești, inclusiv a infrastructurii urbane (pavaje, trotuare, iluminat public, etc).
Îmbunătățirea mobilității populației prin construirea de spații pentru autobuze, tramvaie sau modernizarea celor existente; construire de terminale intermodale în scopul îmbunătățirii integrării diferitelor moduri de transport public urban.
Achiziționarea de mijloace de transport ecologice.
Construirea de piste pentru bicicliști.
Extinderea și / sau modernizarea rețelei liniilor de tramvai.
Renovarea clădirilor rezidențiale colective (exceptând ariile din interiorul locuințelor), incluzând: înnoirea părților structurale principale ale clădirilor, acoperiș, fațadă, casa scârilor, coridoarele interioare și exterioare, intrările și exterioarele acestora, lift.
Restaurarea/ schimbarea instalațiilor tehnice ale clădirilor și anume: rețeaua de distribuție a apei și canalizare, instalațiile electrice, instalațiile contra incendiilor, sistemul de ventilație, sistemul de colectare a gunoiului, etc.
Acțiuni de eficientizare energetică incluzând renovarea sistemului de încălzire și a izolației, centralelor termice, rețelelor de distribuție a căldurii și promovarea surselor de energie regenerabilă.
Renovarea și schimbarea folosinței clădirilor existente pentru asigurarea de locuințe sociale.
Achiziționarea de echipamente de informare și comunicare pentru accesul larg al cetățenilor la servicii publice.
Restaurarea clădirilor degradate/ abandonate, cu elemente arhitectonice tradiționale, în vederea desfășurării de noi activități economice, culturale și sociale.
Conservarea și restaurarea clădirilor de patrimoniu.
Prezervarea identității centrelor istorice.
Refacerea/amenajarea căilor de acces (pietonale și carosabile) către obiectivele reabilite în interiorul zonei de protecție a acestora.
Lucrări și dotări pentru asigurarea iluminatului interior și exterior, a iluminatului de siguranță precum și a celui decorativ.
Dotări în vederea creșterii nivelului de siguranță în orașe și prevenirea criminalității.
Amenajarea, marcarea de trasee turistice/itinerarii culturale la obiectivele reabilite.
Infrastructuri culturale, sportive și pentru petrecerea timpului liber.
Asigurarea transportului public către zonele comerciale și economice.
Măsuri pentru decongestionarea traficului urban (devieri și modificări ale traficului etc.) și diminuarea poluării.
Crearea de sisteme de informare turistică (puncte de informare, internet).
Activități de promovare a zonelor urbane prin manifestări culturale locale, naționale și internaționale.
Sprrijin pentru constituirea de parteneriate între administrațiile publice, în vederea gestionării în comun a deșeurilor, apei, rețelelor de canalizare, serviciilor publice, serviciilor sociale.
Sprrijin acordat parteneriatelor public-private pentru prezentarea de programe integrate și pentru acțiuni de curățare a zonelor degradate și poluate.
Îndepărtarea reziduurilor/deșeurilor industriale; demolarea clădirilor și planarea terenurilor.
Crearea de servicii informatice (ex. e-administration).
Crearea de rețele de tip intranet între administrațiile orașelor mici și mijlocii.

SWOT	Obiectivul Specific și Linii de Intervenție Prioritare
PUNCTE TARI Orașele mari. Numărul mare de locuitori și densitatea populației oferă masa critică necesară pentru a asigura servicii urbane de tip superior. Accesibilitate și mobilitate asigurată de conectivitatea rutieră, feroviară, aeroportuară, navală, și servicii de transport urban. Mediul propice pentru antreprenariat și investiții. Disponibilitate de resurse umane calificate. Orașele mijlocii Orașul reședință de județ, oferă servicii pentru localitățile din raza de influență. Mediul propice pentru antreprenariat și investiții. Disponibilitatea resurselor umane calificate. Orașele mici Zonă cu potențial agricol. Patrimoniu cultural divers. Rezerve de terenuri care pot fi reconvertite pentru funcții diverse. Grad de poluare relativ mic. PUNCTE SLABE Orașele mari Trafic intens, insuficiența locurilor de parcare, necesitatea de a îmbunătăți străzile în special în zonele marginale ale orașelor, unde nu s-a intervenit în ultimii ani sau unde s-au dezvoltat zone rezidențiale noi, fără ca să se dezvolte în paralel infrastructura de bază. Rețea de utilități publice cu grad avansat de uzură. Insuficiența spațiilor verzi și a spațiilor de joacă pentru copii. Fond locativ învechit și degradat (în special cel construit între anii 1965-1980, care nu corespunde normelor tehnice pentru riscul seismic). Spațiu public urban și patrimoniu public degradate. Sisteme de încălzire centralizată ineficiente, poluante și costisitoare în special din cauza marii pierderi de energie termică (care în Galați ajunge la 48%!). Servicii educaționale, sociale și sanitare insuficiente și dotările aferente, necorespunzătoare. Gestionarea deșeurilor defectuoasă (inexistența colectării selective, depozite neconforme, nevalorificarea economică a deșeurilor). Infraționalitate în creștere. Iluminatul public este menționat ca problemă în Galați și Brăila, în timp ce în Constanța sistemul a fost recent modernizat. Planul Urbanistic General și Regulamentul Local de Urbanism neadaptate situației actuale și strategia de dezvoltare durabilă, acestea fiind extrem de permissive în privința construcțiilor. Necesitatea de reabilitare a unor spații publice și consolidarea și renovarea unor imobile cu valoare de patrimoniu în cadrul centrelor istorice. Prezența zonelor industriale poluate, abandonate. Orașele mijlocii Infrastructură de străzi necorespunzătoare. Utilități publice învechite. Servicii urbane insuficient dezvoltate. Investiții insuficiente pentru protecția mediului. Orașele mici Absența infrastructurii de bază și a serviciilor urbane. Sisteme pentru protecția mediului deficitare. Economia depinde de dezvoltarea rurală și/sau turistică a zonelor adiacente. Accesibilitatea și mobilitatea reduse, neexistând transport public în comun, în condițiile în care sărăcia populației îngreuează accesul la serviciile de transport private. Spațiul public construit și neconstruit (de ex. trotuare, spații verzi), într-o stare de degradare gravă, lucrările de întreținere limitându-se în majoritatea cazurilor doar la zonele centrale.	OBIECTIVUL SPECIFIC Creșterea atractivității și competitivității zonelor urbane promovând dezvoltarea economică durabilă și incluziunea socială. LINII DE INTERVENȚIE PRIORITARE 9.1. Crearea și menținerea unui spațiu public de calitate. 9.2. Conservarea și restaurarea patrimoniului istoric și cultural. 9.3. Modernizarea rețelelor de infrastructură. 9.4. Asigurarea serviciilor publice de calitate. 9.5. Îmbunătățirea situației traficului urban. 9.6. Furnizarea de transport în comun la nivel urban și periurban. 9.7. Reabilitarea și îmbunătățirea locuințelor. 9.8. Promovarea eficienței energetice și utilizarea surselor de energie regenerabilă în cadrul orașelor din regiune. 9.9. Regenerarea siturilor urbane degradate/abandonate și a zonelor industriale poluante. 9.10. Asigurarea protecției civile și creșterea nivelului de siguranță al cetățenilor. 9.11. Promovarea dezvoltării orașelor mici. 9.12. Promovarea dezvoltării orașelor mijlocii.

SWOT	Obiectivul Specific și Linii de Intervenție Prioritare
OPORTUNITĂȚI Dezvoltarea Zonelor Metropolitane. Colaborare transfrontalieră. Dezvoltarea turism în spațiul Dunării precum și în spațiul rural. Deschiderea la Marea Neagră. Transferul traficului de mărfuri de la transportul rutier la cel feroviar, naval, aerian. Fondurile europene pentru reabilitare și modernizare a infrastructurii. Fondurile europene pentru reconversia profesională a celor disponibilizați. Reconversia și ecologizarea zonelor industriale dezafectate. Creșterea cererii de servicii destinate persoanelor, firmelor și administrației publice. Creșterea cererii de specializare prin adaptarea învățământului și a instruirii profesionale la necesitățile pieței muncii și drept rezultat reducerea șomajului. Creșterea cererii consumatorilor pentru produse ecologice stimulând astfel îmbunătățirea ofertei acestora. Creșterea gradului de utilizare a resurselor de energie regenerabilă care duc la creșterea economică și introducerea de noi tehnologii. Existența unui potențial productiv ridicat în agricultură și piscicultură. Tendința accelerată de concentrare a terenurilor agricole în ferme deținute de investitori străini. AMENINȚĂRI Criză economică și financiară. Sectoarele economice tradiționale nu mai asigură ocuparea și creșterea economică. Scăderea fluxurilor de investiții străine. Infrastructura serviciilor publice deficitară în raport cu necesitățile populației. Protecție socială insuficientă. Șomaj și sărăcie în creștere. Migrația în străinătate a populației tinere și forței de muncă calificate. Grad de eroziune al plajelor. Risc de catastrofe și dezastre naturale (risc seismic, risc de inundații). Nivel de poluare ridicat. Proximitatea obiectivelor industriale față de zonele turistice. Accentuarea procesului de dezindustrializare.	

5.10 Prioritatea 10. Îmbunătățirea capacității administrative

Eficiența administrației publice, definită și “capacitate administrativă”, are un impact puternic asupra competitivității teritoriale. Conform unui studiu al Comisiei Europene - DG Regio, administrarea regională ar reprezenta 35% din competitivitatea teritorială globală, în timp ce alți patru factori dețin restul de 65%. Este de la sine înțeles că, dată fiind posibilitatea limitată a bugetelor locale, capacitate administrativă regională necesită o cooperare optimă între administrația publică locală și administrația publică centrală.

O bună coordonare la nivel regional este indispensabilă pentru a transforma provocările pe care le întâmpină regiunea în oportunități pentru creșterea durabilă și noi locuri de muncă. O condiție esențială este integrarea intereselor sectoarelor publice, private și ale comunității. Abordările tradiționale sectoriale, împreună cu divizarea puterii și a responsabilităților la diferite nivele ale administrației, reduce capacitatea de a rezolva problemele multi-dimensionale și care necesită distribuirea responsabilităților și acțiuni comune. Capacitatea administrativă regională se concentrează pe identificarea corectă a problemelor și pe identificarea soluțiilor.

Având în vedere cele expuse, Regiunea Sud Est intenționează să sprijine capacitatea administrativă în cadrul regiunii și să urmărească participarea și implicarea comunităților locale în procesul decizional. Construirea parteneriatului înseamnă implicarea sectorului privat, a rezidenților și a comunităților într-un cadru de consultare și informații răspândite care consolidează legitimitatea și responsabilitatea la nivel local.

Strategia pentru îmbunătățirea capacității administrative regionale se bazează pe îmbunătățirea comunicării, a parteneriatului și a participării, precum și pe cooperarea și conectarea cu factorii regionali. Principalul scop este răspunderea și responsabilitatea deplină în gestionarea resurselor fizice și nemateriale regionale, inclusiv resursele “virtuale”, cum ar fi alocările financiare din fonduri publice.

Construirea capacității administrative este esențială pentru a asigura că toate resursele publice și private disponibile sunt mobilizate în jurul priorității regionale.

Administrațiile locale trebuie să gestioneze un complex de sarcini precum comunicarea cu cetățenii și cu factorii locali (inclusiv cu presa), dezvoltând proiecte regionale și asigurând un nivel legal ridicat și responsabilitate financiară.

Accesul la informațiile publicate pe web și folosirea serviciilor publice online de către public constituie una dintre țintele strategiei de la Lisabona pentru promovarea societății informaționale de către indivizi, firme și publicul larg. Publicarea de informații și gestionarea lor interactivă sunt instrumente fundamentale pentru întărirea dialogului cu cetățenii și utilizatorii de servicii interesați. Pe lângă aceasta, e-guvernarea sporește eficiența reducând timpul de procesare, de călătorie, etc.

Implicarea, participarea și acordul cu comunitățile locale în realizarea și implementarea proiectelor este esențială atât în cazul proiectelor bazate pe regenerare urbană, cât și în cazul inițiativelor de revitalizare a spațiului rural. Implicarea comunității necesită o comunicare considerabilă și eforturi de consultare. Avantajul este stăpânirea procesului de către cetățeni, care nu este numai o chestiune de democrație, ci și un instrument de a adăuga valoare procesului de luare a deciziilor și de implicare.

Aspectele inter-regionale – cum ar fi gestionarea zonelor metropolitane – necesită o intensă cooperare inter-regională. De asemenea, cooperarea trans-națională va fi benefică pentru că va permite schimbul de experiență în abordarea problemelor sectoriale.

Obiectivul specific al acestei priorități este următorul:

Întărirea capacității administrative, prin dezvoltarea resurselor umane în administrația publică, prin îmbunătățirea serviciilor publice și prin promovarea parteneriatelor la nivelul regional și local.

LINII DE INTERVENȚIE PRIORITARE

10.1 Dezvoltarea resurselor umane în administrația publică.

10.2 Dezvoltarea de strategii teritoriale integrate într-un cadru de parteneriat larg.

10.3 Îmbunătățirea capacității de management pentru livrarea strategiilor și a serviciilor publice în mod eficace, eficient și transparent, și care abordează printre altele, aspecte de gen și ale excluziunii sociale.

10.4 Îmbunătățirea capacității administrative pentru a sprijini utilizarea rațională a resurselor financiare disponibile, inclusiv asistența financiară nerambursabilă.

Operațiuni Prioritare

Dezvoltarea capacităților. Instruire pentru funcționarii publici cu accent pe elaborarea de politici, analiza cost-beneficiu, managementul ciclului de proiect, achiziții publice, management financiar, comunicare publică, management a situațiilor de urgență legate de risc de mediu. Sprijinirea cooperării între autoritățile publice locale, precum și între autoritățile locale și naționale – trans-naționale. Sprijinirea introducerii de gestionare eficientă a sistemelor de calitate, elaborării și punerii în aplicare a procedurilor, costurilor standard, dematerializării documentelor, a campaniilor de comunicare.

Dezvoltarea de strategii teritoriale integrate: strategia regională pentru accesibilitate și mobilitate, strategia regională pentru protecția mediului, strategia regională pentru eficiența energetică și producția de energie regenerabilă; strategia regională pentru inovare și competitivitate regională; strategia regională pentru dezvoltarea capitalului uman și societatea informațională; strategia regională pentru a îmbunătăți infrastructura serviciilor sociale și sanitare; strategia regională pentru modernizarea economiei rurale; strategia regională pentru promovarea economiei sociale; strategia regională pentru promovarea turismului și valorile culturale; strategia regională pentru internaționalizare și marketing regional; strategia regională pentru șanse egale și incluziune socială; strategia regională pentru îmbunătățirea capacității administrative și de ranforsare a parteneriatelor; strategia regională pentru prevenirea riscurilor naturale și gestionarea dezastrelor naturale.

E-guvernare. Investițiile atât hardware cât și software trebuie să fie susținute cu scopul de a crește participarea funcționarilor publici în societatea informațională, pe de o parte, și creșterea nivelului de comunicare cu cetățenii precum și furnizarea de informații și de servicii prin internet.

Împuternicirea comunității. Sprijin pentru proiecte care promovează inițiative teritoriale inter-sectoriale, prin consiliere, informare, formare și facilitare. Sprijin pentru promovarea parteneriatelor în rândul comunităților locale (inclusiv la nivel de cartier în zonele urbane) și care să permită comunității locale să lucreze la inițiativele de auto-ajutorare, în special pentru grupurile excluse social.

Rețele pentru cooperarea inter-regională și trans-națională. Sprijinul pentru analize, dezvoltare și activități de cooperare care pot ajuta la transferul de bune practici în dezvoltarea de servicii, livrarea și dezvoltarea de politici la nivel inter-regional și trans-național.

Pregătirea proiectelor de investiții. Sprijin pentru dezvoltarea de proiecte de investiții și proiecte ale economiei sociale care pot contribui la generarea de venituri și de sustenabilitate pe termen lung.

Evaluarea rezultatelor și a impacturilor. Sprijin pentru studii privind stadiul punerii în aplicare a strategiei regionale, a rezultatelor și a efectelor sale.

SWOT	Obiectivul Specific și Linii de Intervenție Prioritare
PUNCTE TARI Cadru legislativ privitor la descentralizare în mare măsură definitivat. Primii pași făcuți pentru introducerea costurilor standard în cadrul serviciilor gestionate de către administrația publică locală. Colaborarea între APL-uri. Colaborarea dintre APL și ONG-uri. PUNCTE SLABE Planificarea strategică la nivel regional, județean și orășenesc/comunal nu este o activitate sistematică și calitatea procesului și outputurilor este în general slabă. Execuția bugetară este nesatisfăcătoare în ceea ce privește capacitatea autorităților administrației publice locale de a genera venituri. Resursele umane insuficiente atât cantitativ cât calitativ față de activitatea instituțională obligatorie în cadrul APL din regiune. Slabă capacitate în ceea ce privește managementul proiectelor. Capacitate redusă de a aplica noile metodologii și de a respecta cadrul legislativ. Parteneriatul între societatea civilă și administrațiile locale s-a dezvoltat doar în sectorul de asistență socială, sport și cultură. Eficiență scăzută în furnizarea de servicii datorită: relației slabe între cetățeni și instituțiile care ar trebui să ofere servicii orientate spre client și serviciile improprie oferite clienților. Slabă gestionare a spațiului urban a condus la executarea de construcții decuplate de dezvoltarea infrastructurii de bază, planificarea traficului, conservarea mediului, etc. Sistemul de prevenire și de gestionare a dezastrelor naturale este subdezvoltat. Comunicare cu cetățenii și servicii de e-guvernare rămase în urmă. (Legea 544/2001; Constituția României art.13). Economisirea energiei și obiectivele "20-20-20" nu sunt sistematic vizate de către administrația publică locală. Slaba capacitate a administrației publice de a face față la situații de urgență. OPORTUNITĂȚI Aderarea la UE și cerințele de dezvoltare în domeniul capacității administrative. Determinarea și angajamentul guvernului în reforma administrației publice și în procesul de descentralizare. Disponibilitatea crescută a fondurilor de dezvoltare și necesitatea de a le administra vor crește presiunea de a schimba și dezvolta acele componente ale administrației care vor gestiona fondurile. Conștientizarea crescută a partenerilor sociali și a societății civile în privința rolului pe care îl pot avea ca parteneri în buna guvernare. Inițiativa UE de a promova cultura și de a dezvolta practica monitorizării și evaluării în întreaga administrație publică. Existența unei metodologii comune a UE de evaluare a costurilor administrative impuse de legislație. AMENINȚĂRI Scopul și natura reformelor necesare sunt vaste, ceea ce face ca managementul reformei să fie foarte complex. Atractivitatea în creștere a sectorului privat în materie de salarii și motivația resurselor umane. Potențiala rezistență a cetățenilor și a actorilor implicați la schimbările propuse în sectoarele prioritare. Capacitatea limitată de a absorbi la nivel local fondurile naționale și ale UE.	OBIECTIVUL SPECIFIC Contribuirea la dezvoltarea regională prin alocarea și gestionarea resurselor atât fizice cât și nemateriale, inclusiv resursele "virtuale" cum sunt alocațiile financiare a fondurilor publice. LINII DE INTERVENȚIE PRIORITARE 10.1 Dezvoltarea resurselor umane în administrația publică. 10.2. Dezvoltarea de strategii integrate teritoriale într-un cadru de larg parteneriat. 10.3. Îmbunătățirea capacității de management pentru livrarea de strategii și servicii publice, eficiente, eficace și transparente, și care se adresează, între altele, aspectelor de gen, și celor de excludere socială. 10.4. Îmbunătățirea capacității administrative pentru sprijinirea utilizării sănătoase a resurselor financiare disponibile, incluzând și asistența financiară nerambursabilă.

Agentia pentru Dezvoltare Regionala Sud-Est
Adresa: Str. Anghel Saligny nr. 24, BRAILA.
Telefon: 0339/401018; 0339/401019; 0339/401020
Fax: 0339/401017
E-mail: adrse@adrse.ro
Website: www.adrse.ro